

373-222

ปี 2548

ว. 4

การศึกษาบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน
สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4

บทคัดย่อ

ของ

ซิสเตอร์สมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ

2 ก.ย. 2548

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2548

4

10/1/2548

สมลักษณ์ มรุตสรวรรณ. (2548). การศึกษาบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน
สังกัดฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4. สารนิพนธ์ กศ.ม.(การบริหาร
การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนา แสงวงศ์ดี.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบรรยากาศ
การจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4
ใน 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน
และด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อ
บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามระดับชั้น ขนาดของโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน และนิสัยทางการเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 โรงเรียนเอกชน
สังกัดฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 770 คน โดยการสุ่ม
แบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ท ซึ่งมี
ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ .93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย
ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวและการทดสอบเป็นรายคู่
ด้วยวิธีการของเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนมีความเห็นต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัด
ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับดี
2. นักเรียนที่มีระดับชั้นแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้
โดยรวมไม่แตกต่างกัน และถ้าพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อด้านการจัดการ
เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนไม่แตกต่างกัน แต่ด้าน
อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความคิดเห็นสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
3. นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัด
กระบวนการเรียนรู้โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยรวมไม่แตกต่าง และถ้าพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมไม่แตกต่างกัน แต่ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและปานกลางมีความคิดเห็นสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

5. นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีมีความคิดเห็นสูงกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนพอใช้และนิสัยทางการเรียนไม่ดี และนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนพอใช้มีความคิดเห็นสูงกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดี

A STUDY OF THE LEARNING PROCESS MANAGEMENT ATMOSPHERE IN
PRIVATE SCHOOLS UNDER THE EDUCATION DEPARTMENT OF BANGKOK
ARCHDIOCESE REGION 4

AN ABSTRACT
BY
SISTER SOMLAK MATHUROTSUWAN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

May 2005

Somlak Mathurotsuwan. (2005). *A Study of the Learning Process Management Atmosphere in Private Schools under the Education Department of Bangkok Archdiocese Region 4*. Master's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.
Project Advisor: Asst. Prof. Dr.Thasana Swaengsakdi.

The purposes of this study were to study students' perceptions on learning process management atmosphere in private schools under the Education Department of Bangkok Archdiocese Region 4 in 3 aspects, i.e. child-centered learning management, teacher-student interactions, and school building and environment; compare the students' perceptions by class levels, school sizes, learning achievements, and learning habits.

A stratified random sample of 770 students from the private secondary schools under the Education Department of Bangkok Archdiocese Region 4, in the 2004 academic year, participated in this study. A Likert-type questionnaire with a total reliability of .93 was administered. The data were analyzed using mean, standard deviation, and a One-Way ANOVA and, where significant differences were observed, Scheffe's test.

The results were as follows:

1. The students' perceptions on the learning process management atmosphere in private schools under the Education Department of Bangkok Archdiocese Region 4 as a whole and the individual aspects were at the good level.
2. The students with different class levels did not differently perceive the atmosphere as a whole. When considered the individual aspects, it was found that the students did not differently perceive the child-centered learning management and the teacher/student interactions whereas they did the school building and environment differently at .05 level of significance, i.e. the level of perceptions among Matayomsuksa 1 students was significantly higher than that of Matayomsuksa 2 students.
3. The students with different school sizes did not differently perceive the atmosphere as a whole and the individual aspects.

4. The students with different academic achievements did not differently perceive the atmosphere as a whole. When considered the individual aspects, it was found that the students did not differently perceive the teacher/student interactions and the school building and environment whereas they did the child-centered learning management differently at .05 level of significance, i.e. the level of perceptions among the students with high and moderate learning achievements was significantly higher than that of the students with low learning achievement.

5. The students with different learning habits perceived the atmosphere as a whole and the individual aspects differently at .05 level of significance: the level of perceptions among the students with good learning habits was significantly higher than those of the students with fair and poor learning habits, and the level of perceptions among the students with fair learning habits was significantly higher than that of the students with poor learning habits.

การศึกษาระบบการวัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน
สังกัดฝ่ายการศึกษาศรีสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4

สารนิพนธ์
ของ
ชิสเตอร์สมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ

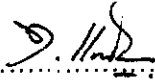
เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2548

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

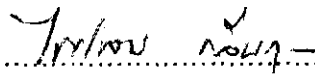
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศา แสงศักดิ์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

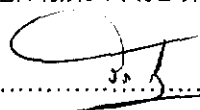
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

คณะกรรมการสอบ

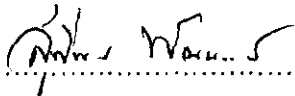
ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศา แสงศักดิ์)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ชูชาติ)

วันที่ 13 เดือน พฤษภาคม พ.ศ 2548

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศาสตร์ แสงศักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ท่านได้เสียสละเวลาอันมีค่าให้การช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดทำงานวิจัยนี้ทุกขั้นตอน ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเมตตาอย่างสูง ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ประธานกรรมการ พิจารณาโครงการสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศาสตร์ แสงศักดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ กรรมการพิจารณาโครงการ สารนิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำ แนวทางในการจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศาสตร์ แสงศักดิ์ ประธานกรรมการสอบ สารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ และอาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพานิชย์ กรรมการสอบ สารนิพนธ์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์แนะนำข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ปรับปรุงแก้ไขขั้นสุดท้าย จนทำให้ สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความสมบูรณ์ที่สุด

ขอขอบคุณอาจารย์ ดร.มารศรี สุธานีธิ ดร.เสรี ปรีดาศักดิ์ บาทหลวง ดร.วิวัฒน์ แพร่ศิริ ชิสเตอร์ ดร.ชวลา เวชยันต์ และอาจารย์วิไล ธนวิวัฒน์ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามที่เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล จนเรียบร้อย สมบูรณ์อย่างดี

ขอขอบคุณผู้บริหารและครูโรงเรียนสังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอบคุณนักเรียนที่เป็น กลุ่มตัวอย่างที่ได้เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม ทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จไปด้วยดี

ขอขอบคุณซิสเตอร์พรณี ภูเรือนหงษ์ มหาธิการิณี และคณะภคินีพระอุภัยของ พระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพฯ ที่ได้ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้วิจัย ได้รับการศึกษาในครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมระลึกถึงพระคุณของบิดา มารดา และบูรพาจารย์ทุกท่าน ที่มีพระคุณและได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และอบรมสั่งสอนผู้วิจัย

สมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	6
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ตัวแปรที่ศึกษา.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
สมมติฐานในการวิจัย.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
การจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ..	13
ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนสังกัดฝ่ายการศึกษา	
อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ.....	13
นโยบาย และเป้าหมายการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด	
ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ.....	16
นโยบายการจัดการศึกษา ของฝ่ายการศึกษา	
อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ.....	16
เป้าหมายการจัดการศึกษาของฝ่ายการศึกษา	
อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ.....	17
การจัดบรรยากาศในโรงเรียนสังกัดฝ่ายการศึกษา	
อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ.....	18
หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้.....	21
แนวคิดเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้.....	28

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
ความหมายของบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้.....	28
ความสำคัญของบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้.....	29
องค์ประกอบ และประเภทของบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้.....	31
บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้.....	33
การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	35
การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน.....	42
อาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม.....	47
สถานภาพของนักเรียน.....	51
ระดับชั้น.....	51
ขนาดของโรงเรียน.....	51
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	52
นิสัยทางการเรียน.....	52
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	53
งานวิจัยภายในประเทศ.....	53
งานวิจัยต่างประเทศ.....	56
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	58
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
	การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	85
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	85
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	85
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	85
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
	สรุปผลการวิจัย.....	86
	อภิปรายผล.....	89
	ข้อเสนอแนะ.....	97
	บรรณานุกรม.....	99
	ภาคผนวก.....	108
	ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	109
	ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	116
	ภาคผนวก ค หนังสือราชการ.....	118
	ภาคผนวก ง ตารางวิเคราะห์ข้อมูลนิสัยทางการเรียนของนักเรียน.....	129
	ประวัติย่อผู้วิจัย.....	131

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	59
2 จำนวนและร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ที่ตอบแบบสอบถาม...	65
3 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบรรยาภาศ การจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 โดยรวมและรายด้าน.....	66
4 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบรรยาภาศ การจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ด้านการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายข้อ.....	67
5 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบรรยาภาศ การจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน โดยรวมและรายข้อ.....	68
6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบรรยาภาศ การจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม โดยรวมและรายข้อ.....	70
7 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของบรรยาภาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ โรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับชั้น.....	71
8 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับบรรยาภาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 จำแนกตามระดับชั้น.....	72

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
9 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ ในด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม เป็นรายคู่ ตามวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe's test) จำแนกตามระดับชั้น.....	73
10 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ โรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	74
11 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	75
12 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ โรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	76
13 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาคเรียนที่ 1.....	77
14 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ในด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นรายคู่ ตามวิธีการ ของเซฟเฟ (Scheffe's test) จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาคเรียนที่ 1.....	78
15 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ โรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามนิสัยทางการเรียน.....	79

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
16 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 จำแนกตามนิสัยทางการเรียน	80
17 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 รวมทุกด้าน เป็นรายคู่ ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test) จำแนกตามนิสัยทางการเรียน	81
18 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นรายคู่ ตามวิธีการ ของเชฟเฟ (Scheffe's test) จำแนกตามนิสัยทางการเรียน	82
19 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เป็นรายคู่ ตามวิธีการ ของเชฟเฟ (Scheffe's test) จำแนกตามนิสัยทางการเรียน	83
20 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม เป็นรายคู่ ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test) จำแนกตามนิสัยทางการเรียน	84

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
2 รูปแบบของบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอน.....	30

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญของมนุษย์ เพราะการศึกษาคือเครื่องมือที่ช่วยพัฒนาคนให้มีความรู้ ความสามารถที่จะปรับตัวให้มีความพร้อมที่จะเผชิญกับสภาพสังคม สิ่งแวดล้อมในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และสลับซับซ้อน ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงต้องจัดให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก จากเหตุผลดังกล่าว รัฐจึงได้กำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) ที่มุ่งเน้นให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา คือการพัฒนาคน นโยบายดังกล่าวดำเนินการต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ทั้งนี้เพื่อพัฒนา “คน” ในทุกมิติเป็นองค์รวม อันจะทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืน ความสำคัญของการศึกษาจึงได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 และในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ได้แสดงเจตนารมณ์ในการยกระดับการศึกษาไทยให้สูงขึ้น ในมาตรา 10 ได้ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอภาคกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และมาตรา 6 ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 4) นอกจากนี้มาตรา 22 ระบุว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 14)

การจัดการศึกษาจึงเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนซึ่งเป็นสถาบันที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนจึงมีหน้าที่ให้ความรู้ความเข้าใจในวิชาต่าง ๆ โดยพัฒนาความคิด สติปัญญา ปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรม ให้อยู่ในวิถีที่ถูกต้อง สร้างทัศนคติ ค่านิยมที่ถูกต้อง สร้างมาตรฐานคุณธรรม จริยธรรม ให้เกิดขึ้นในชีวิตผู้เรียน เป็นการพัฒนาความเป็นมนุษย์เป็นองค์รวมทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2543 : 31-49) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 ระบุว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้โรงเรียนดำเนินการดังต่อไปนี้ คือ จัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการ

ปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น และทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือ กับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับที่ระบุไว้ในแนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2539 – 2550 โดยสรุปว่า กระทรวงศึกษาธิการ เร่งปฏิรูปหลักสูตร และการจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาทุกระดับทุกประเภท โดยจัดประสบการณ์การเรียนรู้เตรียมความพร้อมจัดทำหลักสูตรทุกประเภทภายใต้หลักการการสร้างบรรยากาศ ให้ผู้เรียนทุกระดับชั้นได้เรียนอย่างมีความสุข

การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้องค์ประกอบที่สำคัญ คือผู้สอนกับผู้เรียน ซึ่งมีบทบาทสำคัญที่ทำให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนาน กระตือรือร้น ทำท่าย หรือเป็นบรรยากาศที่น่าเบื่อ ไม่มีชีวิตชีวา วิตกกังวล ซึ่งสภาพเหล่านี้เป็นสภาพที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน (อารี พันธมณี. 2545 : 4) ดังนั้นบรรยากาศการเรียนรู้เป็นปัจจัยที่สร้างแรงจูงใจ เจตคติที่ดีในการเรียนให้กับผู้เรียน (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. 2542 : 149) บรรยากาศการเรียนการสอนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน บรรยากาศที่ดี อาจส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพจิตที่ดี มีความพึงพอใจ มีเจตคติที่ดี ในทางกลับกันบรรยากาศที่ไม่เหมาะสมจะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนไม่สนใจ ไม่ตั้งใจ และอาจจะมียุติต่อผู้สอนและสถาบันได้ บรรยากาศการเรียนการสอนจึงเป็นตัวแปรที่สำคัญที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. 2545 : 5)

① ✕ การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพประกอบด้วยบรรยากาศทางกายภาพ หรือบรรยากาศสิ่งแวดล้อม ได้แก่สถานที่ สภาพห้องเรียน ที่สวยงาม สงบสบาย และบรรยากาศทางจิตวิทยา หรือบรรยากาศทางจิตใจ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ซึ่งมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนอย่างมากเพราะทำให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีชีวิตชีวา กระตือรือร้นสนใจการเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรม และซักถาม ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. 2545 : 5-11) ซึ่งสอดคล้องกับ สุทิน โตพานิชสุรีย์ (2546 : 4) ที่กล่าวว่ายุทธศาสตร์การจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ต้องกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจต่อการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ และต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน พยายามให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้ด้วยความรู้สึกชอบ ซึ่งจะส่งผลที่ดีต่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของผู้เรียนต่อไป

บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อผู้เรียน ที่ช่วยกระตุ้นสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน บรรยากาศการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งที่ครูและโรงเรียนสร้างขึ้น เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่น และเสริมสร้างความคิด จิตใจ คุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี พิไลวรรณ แดงขาว (2545 : 73) ได้วิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า หากบรรยากาศ การจัดกระบวนการเรียนรู้ ไม่น่าสนใจ ไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ครูไม่มีความเป็นกันเอง ปล่อยปละละเลย จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่ต้องการเรียนและไม่อยากเรียนรู้ บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญต่อความรู้สึกของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมแรงจูงใจ ไม่เรียน อยากเรียนรู้ เรียนอย่างสนุก มีความสุข บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ จะเกี่ยวข้องกับวิธีการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ อาคารสถานที่

การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนจึงมีความสำคัญต่อความรู้สึกของผู้เรียน และต่อคุณภาพการเรียนการสอน บรรยากาศมีอิทธิพลต่อความรู้ ความรู้สึก พฤติกรรม การเรียน ลักษณะบรรยากาศ สภาพแวดล้อม ประกอบด้วย บรรยากาศทางกายภาพ ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ บรรยากาศทางสังคม ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในห้องเรียน บรรยากาศทางการศึกษา ได้แก่ วิธีการสอน กิจกรรมในชั้นเรียน แอนเดอร์สัน (Anderson, 1970 : 135-152) บรรยากาศด้านกายภาพ จะทำให้ผู้เรียน และบุคลากรในโรงเรียนเกิดความรู้สึก อบอุ่น สบายใจ มีความรู้สึกเป็นเจ้าของอยากมาเรียน ผู้เรียนอยากเรียนหนังสือ เพื่อรับความรู้ บรรยากาศทางด้านกายภาพ มีอิทธิพลเสริมสร้างความคิด จิตใจ จินตนาการ และคุณธรรมที่พึงประสงค์ได้ นอกจากนี้การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนจะต้องเป็นไปในทางเสริมสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีโอกาสรู้ความสามารถและความสนใจของตน ครูต้องเอาใจใส่และให้กำลังใจกับนักเรียนเสมอ เมื่อเป็นเช่นนี้ จะส่งผลทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจ มีความมานะพยายามเรียนให้ดีที่สุด ตามศักยภาพของตน บุล และโซลิตี (Bull; & Solity. 1987 : 16-18; โกวิทวรพัฒน์. 2539 : 7)

สภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ซึ่งสภาพแวดล้อมทางโรงเรียนที่สำคัญได้แก่ ที่ตั้ง ขนาดของโรงเรียน ระดับชั้น ที่สำคัญพิเศษ คือ กิจกรรมเสริมหลักสูตร สภาพแวดล้อมลักษณะที่เป็นกายภาพและวิชาการ มีผลต่อการสร้างลักษณะนิสัยทางพฤติกรรม และการเรียนตลอด 12 ปี ซึ่งนักเรียนจะเป็นอย่างไร ขึ้นอยู่กับบรรยากาศ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้พัฒนาผู้เรียน ถ้าผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่ดี รวมทั้งบรรยากาศที่ดีของโรงเรียน ย่อมทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สภาพปัญหาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียน ทิศนา ขัมมณี (2542 : 23) และวิเศษ ชินวงศ์ (2544 : 32-33) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า

การสอนในโรงเรียน ครูผู้สอนยังเคยชินกับการสอนแบบเดิม มีครูเป็นผู้บอกเล่า ถ่ายทอด อธิบาย เนื้อหา รู้เฉพาะในหนังสือ วิธีการสอนยังไม่เน้นให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูยังมีอำนาจสูงสุดในชั้นเรียน ผู้เรียนมีหน้าที่ทำตามทีครูบอก กระบวนการเรียนรู้เป็นทุกข์ น่าเบื่อหน่าย จึงเกิดความเครียด ขาดความพึงพอใจ และปรารถนาที่จะเรียน สอดคล้องกับความคิดเห็นของเด็กไทยในการประชุม ระดมความคิด เรื่อง "วิสัยทัศน์การเรียนรู้ในมุมมองของเยาวชนไทย" ระบุว่า เด็กไทยต้องการให้ การจัดการเรียนการสอน หรือการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีรูปแบบที่หลากหลาย สาระทันสมัย สุข และสนุก เรียนจากของจริงทั้งจากในไทยและต่างประเทศได้ลงมือปฏิบัติจริง มีโอกาสแลกเปลี่ยน เรียนรู้จากผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่นของตนและท้องถิ่นอื่น ๆ โดยจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมกลุ่มให้เกิดการคิด มีความเป็นประชาธิปไตย ใช้สื่อเทคโนโลยี เหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543ก : 26)

โรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 มีจำนวน 7 โรงเรียน ดำเนินการ ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ส่งเสริมให้โรงเรียนจัด บรรยากาศการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม โดยให้โรงเรียนในสังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ จัดบรรยากาศในโรงเรียนให้เป็นบรรยากาศของความรัก ความห่วงใย เอื้ออาทร โดยจัดบรรยากาศ ทางด้านกายภาพให้สวยงามและให้นุรณาการคุณธรรม จริยธรรม คำสอน ความดี ในกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี และมีความสุข (ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. 2545 : 37-39)

ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ จึงได้จัดอบรมให้กับครูของโรงเรียนอัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ ในการสร้างบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียน และเกิดการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อย่างไรก็ตาม ผลจากการนิเทศ การสอน พบว่า ในทางปฏิบัติของครูบางคนยังไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน ยังเน้นเนื้อหา ไม่จัด บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามที่อบรมมา เหตุผล ประการแรก อาจเห็นว่าการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในการจัดกิจกรรมที่หลากหลายโดย เปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกิจกรรม ซักถาม ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ และใช้สื่อในการจัดการเรียน การสอน เป็นเรื่องยุ่งยากที่จะต้องเตรียมการอย่างมาก ประการที่สอง ครูโรงเรียนเอกชนมีการเปลี่ยน บ่อยเนื่องจากครูจะย้ายไปรับราชการหรือเปลี่ยนงาน จึงจำเป็นต้องรับครูที่สอนไม่ตรงตามวุฒิวิชาเอก หรือวิชาที่ถนัด ดังนั้น ครูผู้สอนจึงเน้นการสอนเนื้อหาเป็นส่วนใหญ่ เหตุทั้งสองประการทำให้บรรยากาศ การเรียนการสอนไม่สนุกสนาน น่าเบื่อจึงทำให้นักเรียนบางส่วน ไม่กระตือรือร้น ไม่สนใจในการเรียน

ขาดความรับผิดชอบ ไม่ส่งการบ้าน และไม่ยอมเรียน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ (ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4. 2547 : 3) ซึ่งสอดคล้องกับการนิเทศติดตามสภาพการจัดบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครนายก ซึ่งสรุปว่า ครูผู้สอนยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน โดยสอนเน้นตำราเป็นหลัก ยึดเนื้อหาวิชามาก ไม่เน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และผู้เรียนไม่มีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แหล่งการเรียนรู้ไม่หลากหลาย (สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครนายก. 2544 : 3) นอกจากนี้ การวิจัยของวาริรัตน์ แก้วอุไร (2546 : 191) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการปฏิรูปการเรียนรู้ ได้สรุปผลการวิเคราะห์ถึงสภาพการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา พบว่า การจัดการเรียนการสอนยังไม่เอื้อต่อการเสริมสร้างศักยภาพ ความปรารถนาของแต่ละบุคคล เนื่องจากการเรียนการสอน ยังมุ่งถ่ายทอดเนื้อหา ไม่เน้นกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งอาจเป็นไปได้ที่ครูขาดแนวทางชัดเจนในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งน่าจะเป็นปัญหาสำหรับโรงเรียนโดยทั่ว ๆ ไป ดังนั้นสาเหตุดังกล่าวจึงเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการเรียน

ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ จึงมีความสนใจศึกษาบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ ของโรงเรียนเอกชนสังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 โดยศึกษาบรรยากาศด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาการจัดบรรยากาศกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ใน 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ใน 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม จำแนกตามระดับชั้น ขนาดของโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและนิสัยทางการเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบถึงบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารและครูผู้สอน ในการนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนปรับปรุง บรรยากาศในการเรียนการสอน และการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้ มุ่งศึกษาบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ใน 3 ด้าน

1. ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน
3. ด้านอาคารสถานที่สภาพแวดล้อม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ได้แก่นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 จำนวน 7 โรงเรียน นักเรียน 2,323 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 7 โรงเรียน กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970 : 608) โดยใช้ระดับชั้นเรียนเป็นฐาน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 770 คน และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามขนาดของโรงเรียน และระดับชั้น

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent variables) ได้แก่ สถานภาพของนักเรียน ประกอบด้วย

1.1 ระดับชั้น แบ่งเป็น

1.1.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

1.1.2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1.1.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.2 ขนาดของโรงเรียน แบ่งเป็น

1.2.1 ขนาดเล็ก

1.2.2 ขนาดกลาง

1.2.3 ขนาดใหญ่

1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำแนกเป็น

1.3.1 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

1.3.2 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง

1.3.3 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

1.4 นิสยทางการเรียน จำแนกเป็น

1.4.1 นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี

1.4.2 นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนพอใช้

1.4.3 นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดี

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้

ใน 3 ด้าน

2.1 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

2.3 ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ มีคำนิยามศัพท์เฉพาะดังต่อไปนี้

1. บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง สภาพการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีอิทธิพลและความสำคัญในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทำให้นักเรียนเรียนอย่างมีชีวิตชีวา มีความกระตือรือร้น อยากเรียนรู้ กล้าแสดงออก ปรีชาครุเมื่อมีปัญหามา

การเรียนรู้ องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีหลายอย่าง แต่ในการวิจัยครั้งนี้ จำแนกองค์ประกอบดังกล่าวเป็น 3 ด้าน

1.1 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การดำเนินการจัดกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมตามความต้องการ ความถนัด ความสนใจ ได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก มีหน้าที่ในการวางแผน นำหลักสูตรมาใช้ ในการจัดกิจกรรมด้วยวิธีการต่าง ๆ ใช้สื่อการสอนและมีการวัดผลประเมินผลด้วยวิธีการหลากหลาย เน้นการประเมินสภาพจริงซึ่งการดำเนินการดังกล่าว มีผลต่อพฤติกรรมนักเรียน ทำให้นักเรียน เรียนอย่างสนุกสนาน มีชีวิตชีวา กระตือรือร้น ทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้

1.2 การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของครูที่มีต่อนักเรียน ด้วยความเป็นกัลยาณมิตร มีความเอาใจใส่ ช่วยเหลือ แนะนำ ให้กำลังใจ โดยใช้วาจาสุภาพ และเปิดโอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยา ทำให้นักเรียนมีความสุข สบายใจ อยากเรียนรู้

1.3 อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม หมายถึง บริเวณสถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งได้แก่ อาคารเรียน ห้องเรียน บรรยากาศโดยรอบ สะอาด สวยงาม ร่มรื่น มีระเบียบ ปลอดภัย และมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่มีอิทธิพลต่อผู้เรียนทำให้นักเรียนสบายใจ มีความสุข มีชีวิตชีวาส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. โรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาประเภทสามัญศึกษา ที่เปิดทำการสอน ระดับก่อนประถมศึกษา ถึงมัธยมศึกษา โดยฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เป็นผู้ดูแล ประกอบด้วย

2.1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา	กรุงเทพมหานคร
2.2 โรงเรียนมาเรียลัย	กรุงเทพมหานคร
2.3 โรงเรียนพระวิสุทธิวงศ์	จังหวัดปทุมธานี
2.4 โรงเรียนมารดานฤมล	จังหวัดฉะเชิงเทรา
2.5 โรงเรียนดาราสมุทร	จังหวัดฉะเชิงเทรา
2.6 โรงเรียนเซนต์แอนโทนี	จังหวัดฉะเชิงเทรา
2.7 โรงเรียนมาลาสวรรค์พิทยา	จังหวัดนครนายก

3. นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4

4. ระดับชั้น หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนเอกชนสังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

5. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การแบ่งขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น 3 ขนาด คือ

5.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 1,200 คน

5.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่

1,201- 2,500 คน

5.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากกว่า

2,500 คน

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถทางการเรียนของนักเรียน โดยพิจารณาจากผลการเรียนที่เป็นระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมในภาคเรียนที่ 1 ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2547 จำแนกเป็น 3 ระดับ คือ

6.1 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ผลการเรียนเฉลี่ย ตั้งแต่ 0-1.99

6.2 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง ผลการเรียนเฉลี่ย ตั้งแต่

2.00-2.99

6.3 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ผลการเรียนเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.00-4.00

7. นิสัยทางการเรียน หมายถึง การกระทำของนักเรียนที่ทำเป็นประจำเกี่ยวกับการเรียน ได้แก่ การแบ่งเวลาในการเรียน การทบทวนบทเรียน ความสม่ำเสมอในการเข้าชั้นเรียน การเข้าชั้นเรียนตรงตามเวลา การทำงานที่ได้รับมอบหมาย ความตั้งใจเรียน การซักถามข้อสงสัยต่อครู ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ซึ่งจำแนกเป็น 3 ประเภท คือ

7.1 นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี ได้ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.34 - 3.00

7.2 นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนพอใช้ ได้ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.67 - 2.33

7.3 นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดี ได้ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 - 1.66

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดจากเอกสารงานวิจัยและแนวคิดนักการศึกษา เพื่อศึกษาบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 สรุปเป็นกรอบความคิดได้ดังนี้

บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้แนวคิด การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นหลักการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาจากพื้นฐานของทฤษฎี จิตวิทยาสาขามนุษยนิยม

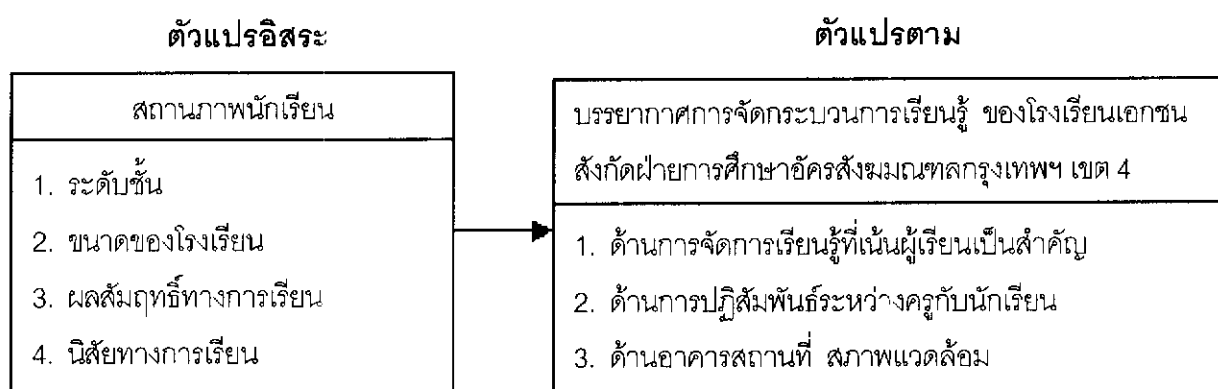
(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 4) ซึ่งนักจิตวิทยาสาขามนุษยนิยมมีความเชื่อว่า "มนุษย์เกิดมาพร้อมกับเสรีภาพ มีสิทธิ์กระทำใด ๆ ด้วยตนเอง เขาสามารถเลือกปฏิบัติในสิ่งที่เขาเห็นดี เห็นชอบได้" การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ ต้องเปิดโอกาส และกระตุ้นให้นักเรียนตัดสินใจเลือกสิ่งต่าง ๆ ที่จะเรียนด้วยตนเอง สร้างบรรยากาศการเรียนรู้อย่างเป็นมิตร ให้การยอมรับ และพยายามอย่างดีที่สุด โดยครูเชื่อว่าเด็กทุกคนสามารถเรียนได้ และครูปรารถนาจะให้เด็กทุกคนได้เรียนรู้ การจัดบรรยากาศโดยครูทำตัวเป็นผู้อำนวยความสะดวก เป็นผู้กระตุ้นให้กำลังใจ เป็นผู้ช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน และสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตร เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนรู้ นอกจากนี้ยึดหลักการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 มาตรา 24 และหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ส่งเสริมให้โรงเรียนจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียน เรียนอย่างมีความสุข และแนวคิดของ พิมพันธ์ เดชคุปต์ (2545 : 6-7) ที่ว่าการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และแบ่งบรรยากาศเป็น 2 ประเภท คือ บรรยากาศทางกายภาพ ได้แก่ ความเหมาะสมของอาคาร ห้องเรียน สภาพแวดล้อม อุปกรณ์สื่อในการเรียนการสอน บรรยากาศทางจิตใจ ได้แก่ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ลักษณะความร่วมมือเป็นมิตร บรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมากำหนดกรอบความคิดเพื่อศึกษาบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 โดยผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรตามบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้เป็น 3 ด้าน ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม

สำหรับตัวแปรต้น ระดับชั้นการศึกษา ศึกษาจากผลงานวิจัยของชุตินัน ศรีแก้ว (2546 : 76) เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสารวิทยา เขตจตุจักร พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่อยู่ระดับชั้นต่างกัน ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้ศึกษาจากเกณฑ์การตัดสินผลการเรียนการผ่านช่วงชั้นและจบการศึกษาของกรมวิชาการ (2545 : 25) และศึกษาผลงานวิจัยของทองศักดิ์ ดีจริงตระกูล (2546 : 68) เกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนสาขาธุรกิจ ในเขตหน่วยวางแผน สังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอน สาขาธุรกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขนาดของโรงเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาจากงานวิจัย ของสมพงษ์ อุดมโชคทรัพย์ (2539 : 64-65) เกี่ยวกับ

ความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จ.พระนครศรีอยุธยา พบว่า นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีความรู้สึกดีต่อการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจ ด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอน และกิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนนัยัยทางการเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาจากงานวิจัยของชุตินัน ศรีแก้ว (2546 : 84) เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 คือนักเรียนที่มีนัยัยทางการเรียนดี มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนกระทำเป็นประจำเกี่ยวกับการเรียนได้แก่ การแบ่งเวลาในการเรียน ความสม่ำเสมอในการเข้าชั้นเรียน การเข้าชั้นเรียนตรงตามเวลา การทำงานที่ได้รับมอบหมาย ความตั้งใจเรียน การซักถามข้อสงสัยต่อครูทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดตัวแปรต้น เป็นระดับชั้น ขนาดของโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและนัยัยทางการเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบความคิดในการศึกษาค้นคว้า

สมมติฐานในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานไว้ดังนี้

1. นักเรียนมีความคิดเห็นต่อบรรยาภาศ การจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 อยู่ในระดับปานกลาง
2. นักเรียนที่มีระดับชั้น ขนาดของโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนัยัยทางการเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบรรยาภาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษابรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษา
อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 มีเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ
 - 1.1 ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนสังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ
 - 1.2 นโยบาย และเป้าหมาย การจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ
 - 1.2.1 นโยบายการจัดการศึกษา ของฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ
 - 1.2.2 เป้าหมายการจัดการศึกษาของฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ
 - 1.3 การจัดบรรยากาศในโรงเรียนสังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ
2. หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้
3. แนวคิดเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้
 - 3.1 ความหมายของบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้
 - 3.2 ความสำคัญของบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้
 - 3.3 องค์ประกอบ และประเภทของบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้
 - 3.4 บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้
 - 3.4.1 การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 3.4.2 การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน
 - 3.4.3 อาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม
 - 3.5 สถานภาพของนักเรียน
 - 3.5.1 ระดับชั้น
 - 3.5.2 ขนาดของโรงเรียน
 - 3.5.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.5.4 นิสัยทางการเรียน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. การจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

โรงเรียนในสังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เป็นโรงเรียนเอกชนคาทอลิก ซึ่งเป็นองค์กรหนึ่งที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนของชาติมาเป็นเวลานานโดยองค์กร อยู่ภายใต้มูลนิธิสภาคริสตจักรคาทอลิก ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 สังกัดอยู่ใน สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออบรมสั่งสอนกุลบุตร กุลธิดา ของชาติ ให้เป็นบุคคลที่บรรลู่ถึงความสมบูรณ์ ประกอบด้วยความรู้ความรับผิดชอบต่อตนเองและ สังคม ตามหลักปรัชญาทางศาสนา จริยธรรม เพื่อทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติมากที่สุดตามหลัก คริสตธรรม (สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิกประเทศไทย. 2544 : 28)

1.1 ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนในสังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ

จากการศึกษาความเป็นมาของการจัดการศึกษาคาทอลิก พบว่า ศาสนาคาทอลิก เริ่มขึ้นในประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. 2110 ในสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 แห่งกรุงศรีอยุธยา ต่อมา ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช พ.ศ. 2203 มิชชันนารีชาวฝรั่งเศส สังกัดคณะมิสซังต่างประเทศ แห่งกรุงปารีสได้รับพระบรมราชานุญาตให้เข้ามาเผยแผ่ศาสนาคาทอลิกในกรุงศรีอยุธยา และได้รับ พระราชทานที่ดินที่บ้านปลาเห็ด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำหรับเป็นที่อยู่อาศัย สามารถสร้างโบสถ์ บ้านพัก หรือโรงเรียนได้ ดังนั้นในปี พ.ศ. 2208 โรงเรียนเอกชนคาทอลิกแห่งแรกในประเทศไทยได้ กำเนิดขึ้น คือ วิทยาลัยการศึกษาทั่วไป (General College) สร้างโดย ฯพณฯ แลมเบิร์ต เดอ ลาโมต์ (Bishop Lambert De La Motte) เป็นโรงเรียนสามัญสำหรับเด็กชายเพื่อให้นักศึกษาแก่เยาวชนไทย ในกรุงศรีอยุธยา เรียกกันโดยทั่วไปว่า โรงเรียนสามเณร เพราะเป็นโรงเรียนสำหรับเด็กที่เตรียมเข้า บ้านเณร รวมทั้งเด็กสามัญทั่วไป ส่วนใหญ่สอนวิชาการและจริยธรรม หลังจากนั้น มีคณะมิชชันนารี ขยายกิจการโรงเรียนไปในจังหวัดอื่น ๆ เช่น ที่ภูเก็ต ในปี พ.ศ. 2214 ที่ลพบุรีในปี พ.ศ. 2216 ที่กรุงเทพฯ ในปี พ.ศ. 2217 ที่พิษณุโลก ในปี พ.ศ. 2218 ที่จันทบุรี ในปี พ.ศ. 2250 โรงเรียนเหล่านี้ ไม่อยู่จนถึงปัจจุบัน เนื่องจากเหตุการณ์สงครามในสมัยนั้น

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ บาทหลวงคอลอมเบต์ (Rev. Fr. Colombet) ได้ตั้งโรงเรียน อัสสัมชัญ สำหรับนักเรียนชายขึ้น ในปี พ.ศ. 2428 เป็นโรงเรียนเอกชนคาทอลิกสมัยใหม่แห่งแรกใน ยุคนี้ และดำเนินการต่อเนื่องเรื่อยมา มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษาแก่เด็กและเยาวชน ซึ่งเป็น ประโยชน์แก่บ้านเมืองเป็นอย่างมาก เป็นที่นิยมของผู้ปกครอง นับแต่นั้นมามีคณะนักบวชอุทิศตน ด้านการศึกษาอีกหลายคณะ ได้ทยอยกันเข้ามาเผยแผ่ธรรม และตั้งโรงเรียนเอกชนคาทอลิกเพิ่มขึ้น มากมายหลายระดับการศึกษา ตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงอุดมศึกษา

ในปี พ.ศ. 2502 สภามุขนายกคาทอลิกแห่งประเทศไทย เห็นความสำคัญที่จะจัดให้โรงเรียนเอกชนคาทอลิกรวมตัวกันขึ้นเป็นรูปองค์การเพื่อแลกเปลี่ยนทัศนะประสบการณ์ และมีนโยบายร่วมกันจึงได้มีมติตั้ง “คณะกรรมการโรงเรียนคาทอลิกแห่งประเทศไทย” โดยมี ฯพณฯ ปีเตอร์ คาเร็ตโต (Bishop Peter Carretto) เป็นประธานสภามุขนายกคาทอลิกแห่งประเทศไทย ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2512 (สภาการศึกษาคาทอลิกประเทศไทย. 2544 : 1)

ปัจจุบัน โรงเรียนคาทอลิกได้แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. โรงเรียนของสังฆมณฑล ซึ่งปัจจุบันแบ่งเป็น 10 สังฆมณฑล หรือ 10 เขต โรงเรียนที่มีพื้นที่อยู่ในเขตใด ก็จะมีสังกัดในสังฆมณฑลนั้น และดำเนินการบริหารภายใต้การอำนวยการของพระสงฆ์ของสังฆมณฑลนั้น ๆ
2. โรงเรียนของคณะนักบวชชาย หญิง ในประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันมีคณะนักบวชชายทำงานด้านการศึกษา 5 คณะ และคณะนักบวชหญิงที่ทำกิจการโรงเรียน 12 คณะ
3. โรงเรียนของฆราวาสคาทอลิก ฆราวาสเป็นผู้ดำเนินการจัดการศึกษา และเป็นเจ้าของโรงเรียน

โรงเรียนคาทอลิกเปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา มีโรงเรียนคาทอลิกประเภทสามัญศึกษา ทั่วราชอาณาจักร 281 โรงเรียนมีนักเรียน 447,715 คน ครู 23,138 คน ในระดับอาชีวศึกษา จำนวน 21 แห่ง วิทยาลัย 2 แห่ง มหาวิทยาลัย 2 แห่ง มีนักศึกษาจำนวน 37,023 คน ครูจำนวน 2,305 คน (สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิกประเทศไทย. 2547 : 311)

โรงเรียนเอกชนสังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เป็นเขตการปกครอง 1 ใน 10 เขต ของประเทศไทย ดูแลและปกครองคริสตศาสนิกชนในเขต กรุงเทพมหานคร และจังหวัดต่าง ๆ เช่น นนทบุรี สมุทรปราการ ปทุมธานี ฉะเชิงเทรา พระนครศรีอยุธยา สุพรรณบุรี นครปฐม สมุทรสงคราม นครนายก และภายในโรงเรียนเอกชนสังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ได้แบ่งเขตการปกครองดูแล เป็น 6 เขต มีโรงเรียนจำนวน 39 โรงเรียน ดังนี้ (ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. 2547 : ออนไลน์)

เขต 1 ประกอบด้วย

1. โรงเรียนกุหลาบวิทยา
2. โรงเรียนเซนต์หลุยส์ศึกษา
3. โรงเรียนกุหลาบวัฒนา
4. โรงเรียนเปรมฤดีศึกษา

5. โรงเรียนเซนต์ไมเกิ้ล
6. โรงเรียนสามัคคีสงเคราะห์
7. โรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา
8. โรงเรียนราฟาแอล

เขต 2 ประกอบด้วย

1. โรงเรียนคอนเซ็ปชั่น
2. โรงเรียนโยนออฟอาร์คแผนกอนุบาล
3. โรงเรียนโยนออฟอาร์ค
4. โรงเรียนแม่พระฟาติมา
5. โรงเรียนโยนออฟอาร์คเทคโนโลยี
6. โรงเรียนพระมารดานิจจานุเคราะห์

เขต 3 ประกอบด้วย

1. โรงเรียนซางตาครู้สศึกษา
2. โรงเรียนตรีมิตรวิทยา
3. โรงเรียนแม่พระประจักษ์ กรุงเทพฯ
4. โรงเรียนประชานาถ
5. โรงเรียนพระแม่สกลสงเคราะห์

เขต 4 ประกอบด้วย

1. โรงเรียนเซนต์เทเรซา
2. โรงเรียนมาเรียลัย
3. โรงเรียนมารดานฤมล
4. โรงเรียนดาราสมุทร
5. โรงเรียนมาลาสวรรค์พิทยา
6. โรงเรียนพระวิสุทธิวงส์
7. โรงเรียนเซนต์แอนโทนี
8. โรงเรียนนักบุญยอแซฟอุปถัมภ์ หนองรี

เขต 5 ประกอบด้วย

1. โรงเรียนบอสโกพิทักษ์
2. โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์
3. โรงเรียนนักบุญเปโตร

4. โรงเรียนอรรณาลัย
5. โรงเรียนเซนต์โยเซฟ อินเตอร์เทคในโลยี

เขต 6 ประกอบด้วย

1. โรงเรียนไตรราชวิทยา
2. โรงเรียนเซนต์จอห์น บัปติส
3. โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์
4. โรงเรียนราชภัฏรำไพพรรณี
5. โรงเรียนเซนต์เทเรซาแสงทอง
6. โรงเรียนแม่พระประจักษ์ สุพรรณบุรี
7. โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ อุทอง

การแบ่งเขตการปกครองดูแล เพื่อมอบให้แต่ละเขตประสานความร่วมมือกันจัดการศึกษา แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ จัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน ซึ่งคณะผู้บริหารจะมีกำหนดการประชุมร่วมกันภายในเขตอย่างสม่ำเสมอ เพื่อวางแผนการศึกษาในระดับเขต ส่วนครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ มีการประชุมอย่างสม่ำเสมอเช่นเดียวกัน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอน ในส่วนของนักเรียนจะมีการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ภายในเขต เช่น การจัดงานวันวิชาการ การแข่งขันกรีฑา การประกวดวงโยธวาทิต English Camp ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

1.2 นโยบาย และเป้าหมาย การจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดฝ่าย

การศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ได้กำหนดนโยบาย เป้าหมาย การจัดการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนในสังกัดฝ่ายการศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการจัดการศึกษา โดยกำหนดเป็นเป้าหมายและยุทธศาสตร์ของโรงเรียนต่อไป

ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ (2547ก : 1) ได้กำหนดนโยบายและเป้าหมาย ดังนี้

1.2.1 นโยบายการจัดการศึกษา ของฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

- 1.2.1.1 สถานศึกษา สร้างเสริม บรรยากาศแห่งคุณธรรม
- 1.2.1.2 ให้ความร่วมมือกับสังคม และประเทศชาติในการพัฒนาคุณภาพความรู้แก่เด็กและเยาวชน เปิดโอกาสให้ได้รับการพัฒนาตน
- 1.2.1.3 พัฒนาโรงเรียน โดยการยกระดับมาตรฐานการศึกษา มุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ และมีประสิทธิภาพ

- 1.2.1.4 สถานศึกษาร่วมมือกับชุมชน สังคม ท้องถิ่นในการพัฒนาสถานศึกษา
- 1.2.1.5 มุ่งพัฒนาคุณภาพครู ด้านการจัดการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผล
- 1.2.1.6 อบรม พัฒนาเยาวชนให้มีศักยภาพการเรียนรู้ เป็นคนดี และเป็นผู้นำที่ดี

ในสังคม

- 1.2.1.7 ส่งเสริมให้เห็นคุณค่าและวัฒนธรรมไทย และมีสุนทรียภาพ

1.2.2 เป้าหมายการจัดการศึกษาของฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ สรุปได้ ดังนี้

- 1.2.2.1 ปฏิรูปการเรียนรู้อย่างครบวงจร สนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน
- 1.2.2.2 เป็นผู้นำทางวิชาการ พัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผล

ประเมินผล

1.2.2.3 มีการใช้นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทันสมัยในการจัดการศึกษา จัดศูนย์นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการศึกษา และพัฒนาการเรียนการสอน ใช้สื่อเทคโนโลยี และจัดแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน

1.2.2.4 ฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ จัดการศึกษาโดยมีเอกลักษณ์ และเป็นเอกภาพ ทันสมัย มีระบบการบริหารจัดการแบบคาทอลิก โดยใช้โปรแกรมการบริหารโรงเรียน (MIS SCHOOL 2004)

1.2.2.5 เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม ตามแนวปฏิรูปการศึกษา โดยจัดตั้งสำนักงานเขตการศึกษาของฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ มีคณะกรรมการครูระดับเขต เพื่อดำเนินการบริหารงานในเขต

- 1.2.2.6 ยกย่องมาตรฐานการศึกษาให้สูงกว่าของรัฐ และมีความเป็นเอกลักษณ์

- 1.2.2.7 สร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้มีมาตรฐานสากล

โดยพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ

โรงเรียนในสังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 รับนโยบาย เป้าหมาย การจัดการศึกษา จากฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เพื่อพัฒนาผู้เรียนและเยาวชนของชาติ ให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 22 คือสถานศึกษาต้องจัดการศึกษา โดยถือว่าผู้เรียน สำคัญที่สุด ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 24 สถานศึกษาต้องส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ ทั้งนี้ผู้สอน และผู้เรียน อาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน โรงเรียนเอกชนในสังกัด ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ได้จัดให้ครูเข้ารับการพัฒนา การจัดการเรียนการสอน

ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กับฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ได้จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามที่ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนคำนึงถึงบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียน เรียนอย่าง สดชื่น มีชีวิตชีวา มีความสุข สนุกกับการเรียน เพื่อให้เกิดแรงจูงใจอยากเรียนรู้ สร้างความพึงพอใจ ให้กับผู้เรียน

1.3 การจัดบรรยากาศในโรงเรียนสังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ (2545 : 37-39) ได้ให้ความสำคัญกับ การจัดบรรยากาศในโรงเรียน โดยกำหนดให้ผู้บริหาร ครู นักเรียนของโรงเรียน ต้องมีส่วนร่วมใน การสร้างบรรยากาศของโรงเรียนให้เป็นบรรยากาศแห่งความเชื่อ ความศรัทธา ความรักฉันท์พี่น้อง ให้มีความสุข ให้เป็นโรงเรียนที่น่าอยู่ น่าเรียน และที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับโรงเรียน คือ การสร้าง เจตคติให้เกิดขึ้นในโรงเรียน คือความรักและการให้อภัย การอุทิศตนในการทำงาน การท้าทาย ด้วยความรักและความห่วงใย ทำให้โรงเรียนเหมือนบ้านที่มีความสุข บรรยากาศของโรงเรียน ประกอบด้วย ปัจจัยหลาย ๆ ด้าน เช่น สถานที่ บุคคล สัมพันธภาพ การเรียนการสอน และกิจกรรม ต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในโรงเรียน ในที่นี้จะกล่าวถึงบรรยากาศ 3 ด้าน ดังนี้

1. บรรยากาศด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นหัวใจ สำคัญของการจัดการศึกษา จุดเน้นของงานด้านวิชาการของโรงเรียนในสังกัดฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ มุ่งเน้นที่จะให้ผู้เรียนได้พัฒนาในทุกมิติตามจิตตารมณ์ของปรัชญา การศึกษาคาทอลิก ที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนไปสู่ความสมบูรณ์ในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์-สังคม จิตใจ และที่สำคัญคือ จิตวิญญาณของความคิด ด้วยเหตุนี้ จุดเด่นและ เป้าหมายของการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ก็คือ การมุ่งให้นักเรียน มีคุณธรรมนำความรู้คู่ความสุข และมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความสามารถของผู้เรียน ให้ผู้เรียน มีสุนทรียภาพในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นสุนทรียภาพในด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา และสุนทรียภาพในด้าน ความสงบฝ่ายจิตใจ รวมไปถึงการมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำคุณค่าของความคิด ความรู้ และทักษะ ความสามารถต่าง ๆ ที่ได้รับการฝึกฝนนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มุ่งเน้น พัฒนาการเรียนรู้ในเรื่องต่อไปนี้ (ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. 2545 : 53-54)

1.1 การบูรณาการจริยธรรมในทุกกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และในทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้ โดยการบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมในเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ตั้งแต่จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

1.2 การนำคุณค่าพระวรสารลงสู่กิจกรรมการเรียนรู้ โดยการบูรณาการคุณค่าของพระวรสารในเนื้อหาวิชาตามความเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณค่าของพระวรสารในเรื่องของความรัก การแบ่งปัน และการรับใช้

1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีวิจักษณ์ญาณเท่าทันต่อปัญหาในสังคม รู้จักคิด แยกแยะความถูกผิดได้จากสถานการณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรม และได้มีโอกาสแสดงออกในด้านความคิด ความสามารถอย่างอิสระ ภายใต้การเคารพถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

1.4 จัดหลักสูตรครอบครัวศึกษาให้เหมาะสมกับวัย มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบรรยากาศของครอบครัวที่เต็มไปด้วยความอบอุ่น ความเข้าใจกัน ให้เกิดขึ้นในห้องเรียน ในทุกระดับชั้น รวมทั้งให้ความรู้ในเรื่องของครอบครัวศึกษา บทบาท หน้าที่ที่มีต่อกัน เพศศึกษา ความรับผิดชอบ และการเคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน โดยการจัดหลักสูตรครอบครัวศึกษาให้ครอบคลุมทุกระดับชั้น และจัดกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับวัย รวมทั้งมีการให้คำแนะนำแนวทางในการปฏิบัติตนที่เหมาะสม

2. บรรยากาศด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ครูคือบุคคลที่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด และมีอิทธิพลต่อจิตใจของเด็ก ครูจึงควรได้รับการส่งเสริมให้การอบรมอย่างต่อเนื่อง ทั้งทางด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู จิตวิทยา ฯลฯ เพื่อจะสามารถเป็นครูที่ดี มีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนได้อย่างเหมาะสม สิ่งที่ทางฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ได้เน้นเกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีดังนี้ (ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. 2545 : 65-67)

2.1 ครูจะต้องเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้รักษาไว้ซึ่งระเบียบมาเป็นบทบาทของพ่อ-แม่ ผู้ปกครองของนักเรียน

2.2 ครูจัดให้เกิดบรรยากาศของความอบอุ่น ความเป็นที่พึ่งให้กับนักเรียนที่มาปรึกษาหารือ หรือมาขอคำแนะนำ

2.3 ครูและผู้ปกครองต้องทำงานประสานร่วมมือกัน ในการช่วยแก้ปัญหาและพัฒนานักเรียน

2.4 ครูมีการดูแลเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายกรณี

2.5 ครูเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการให้คำปรึกษาในด้านต่าง ๆ แก่นักเรียน โดยเน้นให้นักเรียนได้ตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีในตนเองและผู้อื่น

2.6 ครูปลูกฝัง ส่งเสริมคุณธรรม ความดีแก่นักเรียนตามความเชื่อของแต่ละศาสนา

2.7 ครูส่งเสริมความรู้ ความสามารถของนักเรียนในทุกด้าน ให้ได้แสดงออกอย่างเต็มที่และเหมาะสม

2.8 ครูเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตตามหลักธรรมของศาสนา ที่ตนนับถือ

3. บรรยาภาสด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม บรรยาภาสด้านนี้เป็นการเน้น ที่การสร้างบรรยาภาสด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้เรียน บุคลากรทุกคนในโรงเรียน ผู้ปกครอง และผู้ที่มาติดต่อกับโรงเรียน สามารถสัมผัสได้ถึงบรรยาภาศและสิ่งแวดล้อมที่แสดงออก ถึงความสงบ ความรัก ความเอื้ออาทร รวมไปถึงบรรยาภาศของการส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณี และภูมิปัญญาไทย นอกจากนี้ยังเป็นงานที่มุ่งเน้นในการจัดการและบริหารทรัพยากรของโรงเรียน ที่จะเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในทุกด้าน สิ่งที่มาโรงเรียนสังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ ได้ดำเนินการเกี่ยวกับบรรยาภาศในด้านนี้ มีดังนี้ (ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. 2545 : 54-55)

3.1 การจัดบรรยาภาศที่เอื้อต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนรักและแสวงหาความรู้ ตลอดชีวิต

3.2 ปลูกฝังและส่งเสริมในเรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้ง ความภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนเป็น และมีอยู่ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.3 สร้างบรรยาภาศที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของการเป็นโรงเรียนคาทอลิก ที่สามารถสัมผัสได้ เช่น มีรูปแบบขององค์อุปถัมภ์ของโรงเรียน การจัดมุมสงบ มุมธรรมชาติต่าง ๆ ที่นักเรียนจะสามารถใช้เป็นสถานที่พักจิตใจ การใช้วัดให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาจิตใจ และเป็น ศูนย์รวมของการมีชีวิตอยู่ร่วมกันในด้านจิตใจ การติดรูปกางเขนในห้องเรียน การติดหลักธรรมหรือ พระวาจาของพระตามอาคารสถานที่ที่เหมาะสม รวมไปถึงการจัดมุมต่าง ๆ ที่เอื้อให้เกิดบรรยาภาศ แห่งความสงบ ความอบอุ่น และบรรยาภาศของความเป็นครอบครัว

3.4 งานการจัดทรัพยากร มุ่งเน้นที่ห้องปฏิบัติการที่จะเอื้ออำนวยต่อการ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พร้อมทั้งมีสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอและอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ เช่น การจัดห้องคริสตศาสนธรรม ห้องจริยศึกษา ห้องปฏิบัติการ ในการสอนในวิชาต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ ทรัพยากรที่มีอยู่ส่งผลและเอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในทุกด้าน

ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ได้จัดบรรยาภาศของการเรียนรู้ โดย บูรณาการคุณธรรม จริยธรรมของศาสนาทุกศาสนาไปในการจัดการเรียนการสอนในเนื้อหาวิชาต่าง ๆ เพื่อที่จะให้โรงเรียนนั้นมีบรรยาภาศของความเชื่อ ความศรัทธาในศาสนา และปลูกฝังให้ผู้บริหาร ครู และนักเรียน มีความรัก ความเอื้ออาทร ความเมตตาต่อกัน และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

2. หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 81 บัญญัติว่า รัฐต้องจัดการศึกษา อบรม และสนับสนุนเอกชนให้จัดการศึกษา อบรมให้ความรู้ คู่คุณธรรม จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้นำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาและกำหนดเป็นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 มาตรา 22 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและ มาตรา 24 กำหนดให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

กล่าวโดยสรุปว่า การปฏิรูปการเรียนรู้ ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาดังกล่าว ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ครูผู้สอนต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ในการทำกิจกรรมและการทำงาน นำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนครบทุกด้าน ทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจและสติปัญญา และเสริมสร้างลักษณะ ดี เก่ง มีความสุข โดยครูผู้สอนต้องเป็นผู้กระตุ้น ให้ผู้เรียนเกิดความอยากเรียน สนใจในการเรียน ครูควรใช้ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่มีในการจัดกิจกรรม ให้ผู้เรียนทุกคนเกิดความพยายาม ควรสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนและครู และพยายามให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้ด้วยความพอใจ และเกิดความสุขในการเรียนรู้

แนวคิดทฤษฎีหลัก ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้

รูโซ (Jean Jacques Rousseau) มีแนวคิดที่ว่า เด็กทุกคนมีลักษณะของความเป็น
 ผู้บริสุทธิ์ วิธีตามธรรมชาติจะช่วยพัฒนาเด็กให้งอกงาม ก้าวหน้า ตามความต้องการและความ
 สนใจ ควรให้เด็กมีความเป็นอิสระเป็นตัวของตัวเอง ควรจัดสิ่งที่เป็นอุปสรรคขวางกั้นความเจริญ
 งอกงามของเด็กให้หมดสิ้นไปพร้อมทั้งให้หลักว่าเด็กแต่ละคนมีธรรมชาติเป็นแบบแผนของตนเอง
 ดังนั้นจึงต้องให้เด็กมีอิสระภายใต้การควบคุมสิ่งแวดล้อมที่ออกแบบให้เหมาะสมกับการเรียนรู้
 สิ่งที่จะให้เด็กเรียนรู้ ควรกำหนดด้วยความเข้าใจในขั้นตอนและพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็ก
 รากฐานความคิดดังกล่าว ต่อมาได้พัฒนาเป็นแนวคิดสำคัญ ๆ ทางการศึกษาหลายอย่าง เช่น
 การเรียนรู้เป็นรายบุคคล (individualized learning) การเรียนรู้แบบสืบค้น (discovery learning)
 การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (child – centered learning) ซึ่งแนวคิดของ Rousseau ได้รับ
 การสืบสานต่อจากนักปรัชญา นักการศึกษาหลายคน เช่น Pestalozze ได้เสนอแนวคิดว่าการศึกษา
 เป็นกุญแจสำคัญของการพัฒนาเงื่อนไขทางสังคม การเรียนรู้สิ่งใดก็ตาม ครูต้องเตรียมเด็กให้มีความ
 พร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งนั้นก่อน เฟอเบล (Froebel) ได้ให้แนวคิดที่ว่า เด็กคล้ายพืชที่เจริญงอกงาม ต้องการ
 ความอบอุ่น และแสงสว่าง การเรียนรู้จึงไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นอย่างอัตโนมัติ แต่เกิดจากการจัดกระทำอย่าง
 มีขั้นตอน (unfolding) บนพื้นฐานของความรู้ความเข้าใจเดิมที่มีอยู่ด้วยความสนุกสนาน ผู้สอนควรรู้
 การจัดกิจกรรมและนำการเล่นเข้ามาช่วยในการจัดกิจกรรม (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2543 : 51)

จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) บุคคลสำคัญของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child-
 centered learning) มีแนวคิดว่าการศึกษาคือเป็นส่วนหนึ่งของสังคม โรงเรียนจึงมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม
 อยู่ตลอดเวลา ครูที่ดีจะต้องนำประสบการณ์ ความสนใจและปัญหาจากสังคมภายนอกเข้ามาแทรก
 ในกิจกรรมของโรงเรียน ครูจะต้องเข้าใจความต้องการ และความสนใจของเด็ก ตระหนักในการสร้าง
 ผู้เรียนให้เกิดความงอกงามและพัฒนาการ (growth and development) ตามศักยภาพของเด็ก
 แต่ละคน หลักสูตรไม่ใช่ศูนย์กลางของการเรียนรู้แต่ศูนย์กลางการเรียนรู้อยู่ที่ตัวเด็ก (child-centered)
 การเรียนรู้เด็กเป็นศูนย์กลางในสิ่งที่เขาต้องการเรียนรู้ เมื่อเด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมจะทำให้เกิด
 การเรียนรู้ ซึ่งเด็กจะเรียนรู้ได้ดีโดยผ่านกิจกรรมที่เด็กลงมือกระทำ

แนวคิดที่สำคัญที่ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) เสนอไว้ มีดังนี้ (สุนีย์ ภูพันธ์. 2546 : 63-64)

1. ธรรมชาติของเด็ก ครูควรรู้จักธรรมชาติของเด็กว่าเด็กมีธรรมชาติของ
 ความกระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็น ตรงไปตรงมา ขอบคิด และมีความคิดสร้างสรรค์ในตัวเองทุกคน
 ครูจึงควรสะท้อนธรรมชาติของเด็ก ให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่เป็นธรรมชาติของเขาออกมา
2. ครูควรเข้าใจเอกลักษณ์บุคคล เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล เด็กแต่ละคน
 มีศักยภาพ ความต้องการ ความสนใจ และความถนัดต่างกัน ครูต้องยอมรับความแตกต่าง

ความหลากหลายของเด็ก ถือว่าทุกคนมีศักดิ์ศรี และยอมให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง มีเสรีภาพ และมีความอิสระ

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีทฤษฎีที่มีความเกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2543 : 63)

1. ทฤษฎีการสร้างสรรค์ความรู้ (Constructivism) เป็นทฤษฎีที่มุ่งความสนใจไปที่บทบาทของผู้เรียนในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ (constructing new knowledge) นักจิตวิทยาการเรียนรู้แนวคอนสตรัคติวิสต์ ที่มีชื่อเสียงกลุ่มนี้ ได้แก่ Dewey Piaget Vigotsky และ Ausubel เชื่อว่า การเรียนรู้เป็นการพยายามเชิงสังคม เป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน ซึ่งเน้นความสำคัญของการสร้างความรู้โดยกลุ่มคน ซึ่งกล่าวโดยสรุปได้ว่า ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ มีแนวคิดพื้นฐาน ดังนี้

- 1.1 ผู้เรียนสร้างระบบความเข้าใจด้วยตนเองมากกว่าการส่งผ่านหรือการถ่ายทอดจากผู้สอน (Construct their own understanding)
- 1.2 การเรียนรู้ใหม่สร้างบนฐานของการเรียนรู้ที่ผ่านมา (Prior understanding) ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ได้โดยอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้เรียน
- 1.3 การเรียนรู้เกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social interaction) ซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจกับแนวคิดต่าง ๆ และทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสประเมินความเข้าใจของตนเอง
- 1.4 การเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริงสร้างเสริมให้การเรียนรู้มีความหมาย (Meaningful learning) การเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ นั้นยอมรับข้อมูลที่มีอยู่เดิม และข้อมูลใหม่ที่เกิดขึ้น

2. ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) เป็นทฤษฎีที่เชื่อว่า การเรียนรู้เกิดจากพลังกระตุ้นจากภายนอกในรูปของการให้รางวัลและการลงโทษ ผู้เรียนมีบทบาทคอยรับ (passive) สิ่งเร้าและมีปฏิสัมพันธ์ ส่วนผู้สอนมีบทบาทในการควบคุมและกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่คาดหวัง ด้วยการให้รางวัลหรือการลงโทษ

3. ทฤษฎีพุทธินิยม (Cognitivism) เป็นทฤษฎีที่เชื่อว่า การเรียนรู้เกิดจากการรับข่าวสารจัดเก็บข่าวสาร และการนำข่าวสารออกมาใช้ ผู้เรียนต้องตื่นตัว (active) ในการพัฒนากลยุทธ์ที่จะสร้างความเข้าใจอย่างมีความหมาย ส่วนผู้สอนถือเป็นผู้ร่วมกระบวนการพัฒนากลยุทธ์ และการใช้กลยุทธ์อย่างมีความหมาย

4. ทฤษฎีมนุษยนิยม (Humanism) เป็นทฤษฎีที่เชื่อว่า มนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมกับความดีที่ติดตัวมาแต่กำเนิด มีอิสระที่จะนำตนเองและพึ่งตนเองได้ มีความคิดสร้างสรรค์ที่จะทำ

ประโยชน์ต่อสังคม มีอิสระในการเลือกทำสิ่งต่าง ๆ ที่จะไม่ทำให้ผู้ใดเดือดร้อน ในการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีนี้ควรให้ผู้เรียนมีสมรรถภาพในด้านความรู้ อารมณ์ ความรู้สึก และทักษะไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งหมายความว่า ครูควรฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักใช้เหตุผล มีความชื่นชมต่อสิ่งที่เรียน และให้ผู้เรียนลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง

นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ทางการศึกษาของไทย ได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี การเรียนรู้ทั้งของไทยและต่างประเทศมาจัดสาระและวางแผนคิดพื้นฐานกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าว ได้กลายมาเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ 5 ทฤษฎี คือ 1) ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุข 2) ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม 3) ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด 4) ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย ศิลปะ ดนตรี กีฬา 5) ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัย การฝึกฝน กาย วาจา ใจ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 49)

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุข ประกอบด้วยแนวคิดทฤษฎี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2541 : 15-29) ดังนี้

1.1 ทฤษฎีการสร้างความรักและความศรัทธา การสร้างศรัทธาประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญ ดังต่อไปนี้ 1) การเรียนบนฐานแห่งความรัก 2) บทเรียนที่สนุก และเพลิดเพลิน 3) การส่งเสริมความสนใจและสร้างความผูกพัน

1.2 ทฤษฎีการเห็นคุณค่าการเรียนรู้ การเรียนของเด็กจะประสบผลสำเร็จก็ต่อเมื่อ เขาเห็นคุณค่าของการเรียน รู้ว่าเรียนทำไม เรียนไปเพื่ออะไร เรียนแล้วได้อะไร เรียนแล้วจะเป็นอะไร และเรียนแล้วจะเป็นอย่างไร ซึ่งแนวคิดและแนวทางการดำเนินการของทฤษฎีการเห็นคุณค่าการเรียนรู้ มีดังนี้ 1) การเรียนที่มีความหมาย ประกอบด้วย บทเรียนเหมาะสมกับวัย 2) เด็กเปรียบเสมือนเมล็ดพันธุ์ที่ต้องการ การเจริญเติบโต ซึ่งซ่อนไว้ด้วยความสามารถพิเศษเฉพาะตัว 3) เด็กจะเกิดความรัก และเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียนเมื่อบทเรียนนั้นสัมพันธ์กับสิ่งที่เด็กเคยรู้มาก่อน

1.3 ทฤษฎีเปิดประตูสู่ธรรมชาติ การเรียนรู้ของเด็กมีได้ทุกที่ทั้งในห้องเรียนและ นอกห้องเรียน ซึ่งทฤษฎีนี้มีแนวคิด และแนวดำเนินการดังต่อไปนี้ 1) บทเรียนในห้องเรียนจะน่าสนใจ เมื่อมีสภาพห้องเรียนที่น่าเรียน 2) บทเรียนนอกห้องเรียนจะช่วยเสริมการเรียนรู้ 3) การนำธรรมชาติมาเป็นบทเรียน 4) เปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม

1.4 ทฤษฎีมุ่งมาด และมั่นคง การรู้จักตนเอง รู้จุดดี จุดด้อยของตนเอง ยอมรับ สภาวะแห่งตน ไม่ดูถูกตนเอง ไม่โทษคนรอบข้าง ใจกว้าง และพร้อมจะปรับปรุงแก้ไข รู้จักรับ รับ อารมณ์ มั่นใจและ ตั้งใจจริง ย่อมจะนำความสำเร็จในชีวิตมาให้แก่ตน ซึ่งจะนำไปสู่ความภูมิใจ เห็นคุณค่าตัวเอง

1.5 ทฤษฎีดารงรักษ์ไมตรี ทฤษฎีนี้มีพื้นฐานมาจากการที่มนุษย์เป็นสัตว์สังคม และมีสัญชาตญาณของการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่มา ไม่ชอบอยู่อย่างโดดเดี่ยว โรงเรียนจึงเป็นแหล่งที่เหมาะสมที่จะช่วยให้เด็กได้พัฒนาตนเอง ทฤษฎีนี้มีแนวคิดและแนวดำเนินการ ดังต่อไปนี้ 1) มีความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่นประกอบด้วยการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) การทำงานร่วมกันโดยไม่มีอคติ มีเป้าหมายอันเดียวกันและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน 3) การสื่อความคิดและความรู้สึก โดยยึดหลักสุภาพอ่อนโยน ใช้คำพูดเชิงสร้างสรรค์ จริใจและให้เกียรติ ให้กำลังใจแก่กันและกัน และสามัคคีปรองดอง

1.6 ทฤษฎีชีวิตสมดุล เป็นทฤษฎีที่ให้ความสนใจกับการรักษาสมดุลของชีวิต

2. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วยสาระที่ว่าด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกระบวนการกลุ่ม การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้ และการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2541 : 33-44)

2.1 การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ได้ยึดหลักที่ว่า การเรียนรู้ที่แท้จริงเกิดขึ้นที่ใจ ดังนั้นการเรียนการสอนที่ไม่เข้าใจจิตใจผู้เรียนจึงไม่สามารถให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ ไม่ว่าผู้สอนจะดีเพียงใดก็ตาม หลักการของการเรียนรู้จึงมีเพียงประการเดียวเท่านั้นคือ ต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และการมีส่วนร่วมก็คือการที่เด็กเอาใจจดใจจ่อร่วมทำให้ตัวเองเกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่ครูอยากจะให้รู้ ไม่โดยทางตรงก็ทางอ้อม

2.2 การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยกระบวนการกลุ่ม เป็นการดำรงอยู่เป็นกลุ่มเป็นวิถีชีวิตและเป็นไปตามธรรมชาติของมนุษย์ กระบวนการกลุ่มจึงมีอิทธิพล และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มเป็นการศึกษาจากประสบการณ์จริง โดยที่ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับคนอื่น อันทำให้การเรียนรู้ต่าง ๆ เต็มไปด้วยชีวิตชีวา เป็นผลให้ผู้เรียนซาบซึ้ง จดจำได้นาน ตลอดจนยังสามารถฝึกนิสัยให้สามารถเข้าสังคมและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี

2.3 การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้ การสร้างสรรค์ความรู้เป็นทั้งปรัชญา และทฤษฎีที่กล่าวเกี่ยวกับความรู้ที่ใช้อธิบายมนุษย์ ซึ่งกลุ่มนักคิดเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ความรู้ มีความเชื่อเกี่ยวกับความรู้และมนุษย์ ดังนี้ 1) ความเชื่อเกี่ยวกับความรู้ เชื่อว่า ความรู้เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นด้วยตนเอง 2) ความเชื่อเกี่ยวกับมนุษย์ เชื่อว่า มนุษย์ไม่ชอบสิ่งที่ไร้ระเบียบและยุ่งเหยิง มนุษย์มีโครงสร้างการรับรู้ภายในที่แนะนำให้รับรู้เข้าใจและแสดงออก

2.4 การเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ การเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ เป็นวิธีการเรียนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ สมาชิกแต่ละคนจะมี

ส่วนร่วมในการเรียนรู้ในความสำเร็จของกลุ่ม ทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งการให้กำลังใจแก่กันและกัน สมาชิกแต่ละคนจะต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองพร้อม ๆ กับการดูแลเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ความสำเร็จของแต่ละบุคคล คือ ความสำเร็จของกลุ่ม ความสำเร็จของกลุ่ม คือ ความสำเร็จของทุกคน

3. ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด การสอนกระบวนการคิด หรือการสอนให้ผู้เรียนคิดเป็น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2541 : 47-70) ได้จัดมิติของการคิดเพื่อใช้เป็นกรอบความคิดในการพัฒนาความสามารถทางการคิดของเด็กและเยาวชนไว้ 6 ด้าน ได้แก่ 1) มิติด้านข้อมูลหรือเนื้อหาที่ใช้คิด 2) มิติด้านคุณสมบัติที่เอื้ออำนวยต่อการคิด 3) มิติด้านทักษะการคิด 4) มิติด้านลักษณะการคิด 5) มิติด้านกระบวนการคิด และ 6) มิติด้านการควบคุมด้านการประเมินความคิดของตน หากบุคคลมีคุณสมบัติที่เอื้ออำนวยต่อการคิดก็นับเป็นพื้นฐานและการเริ่มต้นที่ดี การคิดของบุคคลนั้นจะต้องอาศัยทักษะการคิดจำนวนมากเป็นแกนสำคัญและทักษะการคิดเหล่านั้นจะสามารถไปช่วยพัฒนาลักษณะการคิดแบบต่าง ๆ ที่จำเป็น อาทิเช่น การคิดคล่อง หลากหลาย ยืดหยุ่น คิดละเอียด คิดชัดเจน การคิดถูกทาง คิดกว้าง คิดไกล คิดลึก คิดลึกซึ้ง คิดอย่างมีเหตุผล และคิดแหวกแนว ซึ่งทักษะและลักษณะการคิดดังกล่าว จะไปช่วยพัฒนากระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการตัดสินใจ กระบวนการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กระบวนการวิจัย เป็นต้น

4. ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย ศิลปะ ดนตรี กีฬา หลักในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพประกอบด้วย 3 ส่วน ด้วยกัน คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2541 : 75-96) 1) หลักความเหมือน 2) หลักความแตกต่าง และ 3) หลักความเป็นฉัน

ความเหมือน เป็นแม่แบบ หรือ ครู เป็นแบบอย่างให้เด็กเรียนรู้ หลักของความเหมือนประกอบด้วยการเลียนแบบและการทำซ้ำ ลูกเลียนแบบจากแม่ ดังคำโบราณที่ว่า ลูกไม่หล่น ไม่ไกลต้น

ความแตกต่าง เป็นความต้องการที่เปลี่ยนแปลงจากความจำเจ ความรู้สึกที่เบื่อหน่ายในบรรยากาศและสิ่งที่เป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน ความต้องการสิ่งใหม่ ๆ เพื่อความมีชีวิตชีวา เพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ และอย่างน้อยที่สุดก็เพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงให้เกิดความแตกต่าง

ความเป็นฉัน เป็นรากเหง้าทางวัฒนธรรม ความสมบูรณ์ลงตัวของศิลปะและดนตรี จะต้องตั้งอยู่บนความเป็นฉัน อวดความเป็นฉัน และในความเป็นฉันนั้นคือรากเหง้าทางวัฒนธรรมของชุมชนนั่นเอง

จากหลักการดังกล่าว ในส่วนของความเหมือน ความแตกต่าง และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความจำเป็นที่จะต้องอยู่ด้วยกัน คลุกเคล้ากันจนแยกไม่ออก หรือจะขาดอย่างหนึ่งอย่างใดไม่ได้ ดนตรีเป็นเรื่องความไพเราะทางเสียงต้องอาศัยการเรียนรู้จากความเหมือนไปสู่ความต่างและจะต้องอยู่บนความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเป็นรากเหง้าแห่งวัฒนธรรม ศิลปะเป็นเรื่องของความงาม ต้องอาศัยการเลียนแบบเพื่อเรียนรู้มาตรฐานของความงาม แล้วนำไปสู่ความเป็นตัวของตัวเอง และกีฬาเป็นศิลปะของการเคลื่อนไหว อาศัยการเห็น และสัมผัสอย่างซึมซับ

5. ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศูนทริยภาพและลักษณะนิสัย การฝึกกาย วาจา ใจ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2541 : 83-88) มีเป้าหมายการพัฒนาสังคมไทยในยุคปัจจุบัน คือการสร้างความสุข ระหว่างความมั่งคั่งทางวัตถุ ความเจริญงอกงามทางจิตใจ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมดังนี้ คือ 1) การมีมารยาทและวิถีแห่งการปฏิบัติตน ทางกาย วาจา ใจ ขั้นพื้นฐาน 2) ความมีสติสัมปชัญญะเพื่อการครองตน ไม่ถลำไปสู่ความชั่ว 3) ความมีคุณธรรม ที่สำคัญได้แก่ ความมีวินัย รู้ค่าแห่งการมีระเบียบ ความกล้าหาญ กล้าทำสิ่งที่ถูกต้อง ความกตัญญู รู้คุณบรรพชน รู้คุณธรรมชาติ ความมีเมตตา รู้จักให้ ยินดีและเป็นสุขกับการให้ ความอดทน สู้งาน มีความมุ่งมั่น ใฝ่ความสำเร็จ ความเสียสละไม่เห็นแก่ตัว ความสามัคคี ประนีประนอมรักสันติ ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อสังคม ความขยันหมั่นเพียร ไม่หวังแต่จะหาทางลัดในชีวิตการทำงาน ความเป็นตัวของตัวเอง มั่นใจในตนเองและรู้จักพึ่งตนเอง ความสันโดษ ไม่ดิ้นรนแสวงหา จนลืมความเป็นมนุษย์ ความอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่เป็นคนวางกล้ำ ขอบมีและใช้อำนาจ

กรอบทฤษฎีการเรียนรู้ทั้ง 5 ทฤษฎี ในเรื่องการเรียนรู้อย่างมีความสุข การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบวนการคิด การเรียนรู้เพื่อพัฒนาศูนทริยภาพและลักษณะนิสัย ศิลปะ ดนตรี กีฬา การเรียนรู้เพื่อพัฒนาศูนทริยภาพและการฝึกฝน กาย วาจา ใจ เป็นแนวคิดใหม่เกี่ยวกับการเรียนรู้เพื่อให้เกิดผลแก่ผู้เรียน เพื่อกระตุ้นครูให้เห็นถึงทฤษฎีที่นำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้ คือ การเปลี่ยนแปลงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ เช่น จากบรรยากาศที่อับเฉาไปสู่บรรยากาศที่แจ่มใส มีชีวิตชีวา จากกิจกรรมการเรียนรู้ที่เฉื่อยชา ช้าชาก ไปสู่กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย จากการที่ผู้เรียนเป็นผู้รับไปสู่ผู้เรียน เป็นผู้มีส่วนร่วมเรียนรู้ และได้เรียนรู้ จากความสัมพันธ์ที่เป็นปฏิปักษ์ระหว่างครูกับนักเรียนไปสู่ความเป็นกัลยาณมิตรซึ่งกันและกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2541 : 7-8)

สรุปว่า แนวคิด หลักการ ทฤษฎี เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ของนักการศึกษาได้ให้ความสำคัญกับผู้เรียน โดยครูที่ดีจะต้องเข้าใจความต้องการ ความสนใจ ธรรมชาติ ความแตกต่าง และพัฒนาการของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ โดยจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. แนวคิดเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้

การจัดกระบวนการเรียนรู้ หรือการจัดการเรียนการสอน สิ่งสำคัญคือ ทำอย่างไรจะทำให้การสอนเกิดประสิทธิภาพ ซึ่ง พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2545 : 5) กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญต่อประสิทธิภาพการสอนนั้น คือ การสร้างบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ หรือการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน หากบรรยากาศดีจะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพจิตดี มีความตั้งใจใช้เวลาเรียนเต็มที่ ในทางกลับกัน บรรยากาศที่ไม่เหมาะสมจะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนไม่สนใจ ไม่ตั้งใจเรียน และอาจมีอคติต่อครูผู้สอน อคติต่อสถาบัน

3.1 ความหมายของบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของคำว่า บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ไว้แตกต่างกัน ตามทัศนะ สรุปได้ดังนี้

ชาญชัย อาจิสมาจาร (2544 : 42-43) ได้ให้ความหมาย สรุปได้ว่า บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ เป็นสภาพการอำนวยความสะดวกทางกายภาพ สิ่งแวดล้อม และวิธีสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออก การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีอิทธิพลต่อร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา

อารี พันธมณี (2545 : 4-5) ได้ให้ความหมาย สรุปได้ว่า บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ คือ ผู้สอนและผู้เรียน ครูจะเป็นผู้ริเริ่มสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้เป็นไปในรูปแบบต่าง ๆ เช่น อิสระ ทำหาย ตื่นเต้น ปลอดภัย ประชาธิปไตย นักเรียนจะเป็นผู้ตอบสนอง

มูส์ (Moos. 1976 : 338) ได้กล่าวสรุปว่า บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ เป็นสิ่งแวดล้อมทางสังคมในห้องเรียน และการเรียนการสอนที่มีอิทธิพลต่ออารมณ์ และความรู้สึกของผู้เรียน

ลอว์เรนซ์ (Lawrenz. 1976 : 315) ได้ให้ความหมาย บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ คือ สภาพสิ่งแวดล้อมทางสังคมจิตวิทยา ประกอบด้วยพฤติกรรมของครู การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน

ชาฟริกซ์ และคนอื่น ๆ (Shafritz; & et al. 1988 : 99) ได้ให้ความหมายว่า บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง สภาพแวดล้อมทางกายภาพ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และการสร้างพฤติกรรมในห้องเรียน

อเรนด (Arends. 1994 : 104) ได้กล่าวสรุปว่า บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ เป็นปฏิสัมพันธ์ สัมพันธ์สังคมในห้องเรียน ระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสภาพแวดล้อมในห้องเรียน (Classroom Environment) ซึ่งสภาพแวดล้อมในห้องเรียนประกอบด้วยบรรยากาศ

การจัดกระบวนการเรียนรู้ (Climate) โครงสร้างในการจัดกระบวนการเรียนรู้ (Structure)

การจัดการเรียนรู้ (Processes) และคุณสมบัติของครูผู้สอน (Properties)

คาร์เพนเตอร์ และแมคคี-ฮิกกินส์ (Carpenter; & Mckee-Higgins. 1996 : 195-203)

ได้ให้ความหมายว่า บรรยายภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนในห้องเรียน

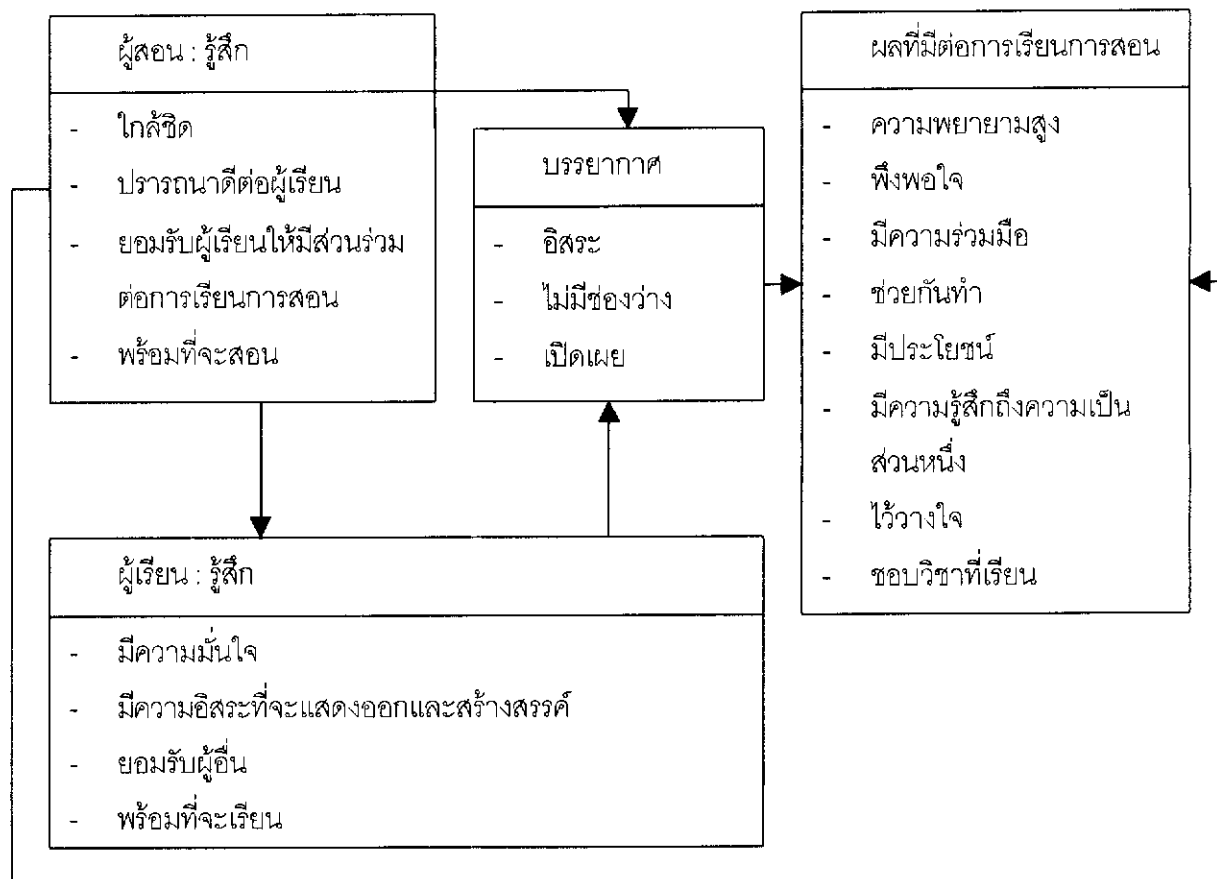
จูเนียร์ (Junior. 1996 : 3387A) ให้ความหมายว่า บรรยายภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง ภาพรวมด้านต่าง ๆ ในห้องเรียนที่สะท้อนให้เห็นคุณภาพการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

จากการที่นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของบรรยายภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้ กล่าวโดยสรุปว่า บรรยายภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สิ่งแวดล้อมและวิธีสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ ที่อิสระ ทำหาย ตื่นเต้น ปลอดภัย ที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนและสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยา พฤติกรรมของครู การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน มีอิทธิพลต่อจิตใจ และสติปัญญา

3.2 ความสำคัญของบรรยายภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้

บรรยายภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นอย่างมาก นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของบรรยายภาพการเรียนการสอนไว้ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537 : 122-123) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของบรรยายภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้ สรุปได้ว่า บรรยายภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้สอนจะต้องตระหนักถึงอยู่ตลอดเวลา ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งจะช่วยส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะ ค่านิยมของผู้เรียนให้เป็นไปในทางที่พึงประสงค์ ดังแสดงในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แสดงรูปแบบของบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอน

ที่มา: วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). กระบวนการพัฒนาลัทธิและกระบวนการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ.

หน้า 122-123

สุพิน บุญชูวงศ์ (2538 : 128) ได้กล่าวถึงความสำคัญของบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยสรุปได้ดังนี้

1. ช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย
2. ช่วยให้การสอนของครูบรรลุตามจุดประสงค์
3. ช่วยส่งเสริมสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียนให้เกิดความเป็นกันเองระหว่าง

นักเรียนกับครู

4. ส่งเสริมให้นักเรียน มีโอกาสแสดงความคิดเห็น

วิเศษ ชินวงศ์ (2544 : 37) ได้กล่าวถึงความสำคัญของบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยสรุปว่า การจัดบรรยากาศ กระบวนการเรียนรู้ ที่ผ่อนคลายเป็นอิสระ เปิดโอกาสให้ผู้เรียน

พัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ จะทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนารอบด้าน รักการเรียนรู้ อยากเรียนรู้ มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2545 : 4-5) ได้กล่าวโดยสรุปว่า บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน บรรยากาศดีจะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพจิตดี บรรยากาศที่ไม่เหมาะสมจะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนไม่สนใจ และตั้งใจเรียน ประกอบด้วยบรรยากาศทางกายภาพและบรรยากาศทางจิตใจ

สรุปได้ว่า ความสำคัญของบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ ของนักเรียน เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนอยากเรียนรู้ รักการเรียนรู้ มีความสนใจในบทเรียนมากขึ้น มีสุขภาพจิตที่ดี มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียน เกิดการพัฒนารอบด้าน

3.3 องค์ประกอบ และประเภทของบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้

นักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้จำแนกองค์ประกอบและประเภทของบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ไว้ สามารถสรุปองค์ประกอบและประเภทบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

บุล และโซลิตี (Bull; & Solity. 1987 : 16-18) ได้จำแนกองค์ประกอบของบรรยากาศไว้ เป็น 3 ส่วน คือ

1. องค์ประกอบทางกายภาพ (The Physical Component) ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้

2. องค์ประกอบทางสังคม (The Social Component) ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในห้องเรียน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน

3. องค์ประกอบทางการศึกษา (The Education Component) ได้แก่ สภาพที่มีผลต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ เช่น การกำหนดเนื้อหาหลักสูตร วิธีการสอนกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียน

สุภาณี ปิยะภินันท์ (2539 : 20) ได้สรุปองค์ประกอบบรรยากาศในห้องเรียน ประกอบด้วย บรรยากาศทางกายภาพ คือ สภาพแวดล้อม บรรยากาศทางจิตใจ ประกอบไปด้วย บรรยากาศทางสังคม

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2545 : 4-11) ได้แบ่งบรรยากาศ การจัดกระบวนการเรียนเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. บรรยากาศทางกายภาพ

ลักษณะของห้องเรียนที่มีบรรยากาศทางกายภาพเหมาะสม ควรเป็นดังนี้

1.1 ห้องเรียนมีสีสันทนดู และเหมาะสม สบายตา อากาศถ่ายเทได้ดี และสร้างพื่อเหมาะ ปราศจากเสียงรบกวน และมีขนาดกว้างขวางเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน

1.2 ห้องเรียนควรมีบรรยากาศความเป็นอิสระของการเรียนรู้ การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ตลอดจนการเคลื่อนไหวในกิจกรรมการเรียนการสอนทุกประเภท

1.3 ห้องเรียนต้องสะอาดถูกสุขลักษณะ น่าอยู่ ตลอดจนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

1.4 สิ่งที่อยู่ภายในห้องเรียน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ สื่อการสอนประเภทต่าง ๆ สามารถเคลื่อนย้ายได้ และสามารถดัดแปลงให้เอื้ออำนวยต่อการสอน และการจัดกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ได้

1.5 การจัดเตรียมห้องเรียนให้พร้อมต่อการสอนในแต่ละครั้ง เช่น ให้มีความเหมาะสมต่อการสอนวิธีต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น เหมาะต่อวิธีสอนโดยกระบวนการกลุ่ม วิธีบรรยายและวิธีการแสดงละคร เป็นต้น

2. บรรยากาศทางจิตใจ

บรรยากาศทางจิตใจหรือบรรยากาศทางจิตวิทยา มีดังนี้

2.1 บรรยากาศความคุ้นเคยหรือความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน
บรรยากาศดังกล่าวนี้ ทั้งผู้สอนและผู้เรียนเป็นผู้ร่วมกันสร้าง ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

ก. บุคลิกภาพของผู้สอน

ข. พฤติกรรมการสอนของผู้สอน

ค. พฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน

2.2 บรรยากาศที่เป็นอิสระ คือ บรรยากาศที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการค้นคว้าความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการค้นหาความรู้และเน้นการทำงานเป็นทีม หรือเป็นกลุ่มให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน ตลอดจนประสานความคิดเห็นร่วมกัน เป็นบรรยากาศที่จะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา และสนุกสนาน

2.3 บรรยากาศที่ท้าทาย คือ บรรยากาศที่ผู้สอนสร้างให้ผู้เรียนกระตือรือร้นสนใจติดตาม ค้นคว้าศึกษา เช่น การถามคำถามที่ต้องใช้ความคิด การค้นคว้า การถามเรื่องราวที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ เป็นต้น

2.4 บรรยากาศของการยอมรับนับถือ คือ บรรยากาศที่ผู้เรียนยอมรับนับถือผู้สอนในฐานะเป็นผู้ให้ความรู้และมีความสามารถทั้งด้านเนื้อหา และกระบวนการถ่ายทอดความรู้ที่สามารถทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ยังเป็นบรรยากาศที่ผู้สอนจะต้องยอมรับผู้เรียนในฐานะปัจเจกบุคคลที่มีความสามารถ สติปัญญา ความถนัดและทักษะแตกต่างกัน

2.5 บรรยากาศของการควบคุม เป็นบรรยากาศที่ทำให้ผู้เรียนในห้องเรียนมีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบวินัยของห้องเรียนและการที่ผู้สอนเป็นผู้กำหนดโดยผู้เรียน

มีหน้าที่รับผิดชอบงานของตนเอง มีความตรงต่อเวลาในการเข้าเรียนและออกจากห้องเรียน ตลอดจนการตรงต่อเวลาในการส่งงาน มีสัมมาคารวะ ประพฤติปฏิบัติในทางเหมาะสมทั้งกาย วาจา และใจด้วย

2.6 บรรยากาศของการกระตุ้นความสนใจ คือ ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจเพื่อไปสู่เป้าหมายที่กำหนด และผู้สอนรู้จักการให้การเสริมแรง เพื่อให้ผู้เรียนเพิ่มความถี่ของการมีพฤติกรรมในทางพึงประสงค์.

สุวิทย์ อุดมพาณิชย์; และคนอื่น ๆ (2544 : 63) ได้สรุปลักษณะของบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ดังนี้

1. บรรยากาศที่ท้าทาย โดยครูผู้สอนกระตุ้นให้กำลังใจให้นักเรียนเชื่อกับความสามารถของตนเอง
2. บรรยากาศอิสระ นักเรียนมีโอกาสที่จะเลือกในสิ่งที่มีความหมายและมีคุณค่า ซึ่งรวมถึงโอกาสที่จะทำผิดพลาดด้วย บรรยากาศเช่นนี้ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในการศึกษาค้นคว้า ไม่เกิดความตึงเครียด
3. บรรยากาศที่มีการยอมรับนับถือ การที่ครูเห็นคุณค่าในตัวนักเรียน เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนามโนคติเกี่ยวกับตนเอง ซึ่งมีผลต่อการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน
4. บรรยากาศที่อบอุ่น การที่ครูมีความเข้าใจ และเป็นมิตร ยอมรับตลอดจนให้ความช่วยเหลือ ทำให้นักเรียนเกิดความอบอุ่น อยากเข้าไปติดต่อดูด้วย
5. บรรยากาศแห่งความควบคุม เป็นความจำเป็นที่ครูจะต้องฝึกให้นักเรียนมีวินัย มิได้อยู่ภายใต้การควบคุมลงโทษ ครูต้องมีความสุภาพ มีความหนักแน่น
6. บรรยากาศแห่งความสำเร็จ เป็นสิ่งที่ครูควรจะทำให้เกิดในห้องเรียน คนเราจะเรียนรู้ว่าตนเองมีความสามารถนั้นไม่ใช่จากความล้มเหลว แต่จากความสำเร็จ

สรุปได้ว่าบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วยบรรยากาศทางกายภาพ ได้แก่ สถานที่ ห้องเรียน สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ สำหรับใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ และบรรยากาศจิตวิทยา ได้แก่ พฤติกรรมการสอนของครูที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนตามความต้องการ ความถนัด โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนมีอิสระ ค้นคว้า ลงมือปฏิบัติและทำงานเป็นกลุ่ม และมีการกระตุ้นให้กำลังใจกับผู้เรียนด้วยการเสริมแรงจากครู

3.4 บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้

บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีความสำคัญยิ่ง เป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างราบรื่น และมีประสิทธิภาพ ครูจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเนื้อหาที่ใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อ อุปกรณ์การสอน การวัดผลประเมินผล และการจัดชั้นเรียน สภาพแวดล้อม

อาคารสถานที่ เป็นส่วนประกอบสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน กระตุ้น จูงใจให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่ายในบทเรียน เป็นการกระตุ้นส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความสุข สนุก และชวนให้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพราะเมื่อการเรียนรู้เป็นความสุข ก็จะเป็นแรงจูงใจที่จะทำให้อยากเรียน อยากรู้ (ประเวศ วะสี. 2543 : 68) ส่วนแนวทางที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสุขในการเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 33-35) กล่าวถึง ปัจจัยที่ทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนว่า เด็กแต่ละคนเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจและสมอง ครูควรมีความเมตตา เอื้ออาทร จริงใจต่อเด็กทุกคนอย่างทั่วถึง นอกจากนี้ผู้เรียนแต่ละคนต้องได้มีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจของตนเอง บทเรียนสนุก แปลกใหม่ จูงใจให้ติดตาม ใฝ่ใจอยากค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองในสิ่งที่สนใจ สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่จำกัดอยู่แต่ในเฉพาะบทเรียน ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีความรัก ความภาคภูมิใจในตนเอง เห็นคุณค่าของชีวิตและความเป็นมนุษย์ รับรู้ความหมายของชีวิต ยอมรับจุดดีจุดด้อยของตนเอง สามารถปรับตัวให้อยู่ในสภาพแวดล้อมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับ วิเศษ ชินวงศ์ (2544 : 37) ที่กล่าวว่า การจะทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนนั้น ผู้เรียนต้องได้เรียนรู้ภายใต้บรรยากาศที่ได้รับการยอมรับในความสามารถ อยู่เสมอ ได้รับการชมเชย การเสริมแรง ได้ทำงานที่เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ และความถนัดของตนเอง จนเกิดความมั่นใจ ความภาคภูมิใจในตนเอง

คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2544 : 28) ได้กล่าวว่า สิ่งที่จะทำให้ผู้เรียน มีความสุข และมีความรักในการเรียนมากขึ้น คือ ครูต้องจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ สนุกสนาน ประทับใจ เน้นกระบวนการคิด ลงมือกระทำกิจกรรม กิตติยวดี บุญซื่อ (2540 : 10) ได้กล่าวว่า ครูเป็นปัจจัยสำคัญยิ่ง ในเรื่องบุคลิกภาพ คุณลักษณะของครูผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดี มีอารมณ์มั่นคง พุดจาไพเราะ แต่งตัวดี มีกิริยามารยาท อารมณ์ขัน ยุติธรรม อ่อนโยนต่อนักเรียน สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 38) ที่กล่าวว่า การที่จะทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนดำเนินไปอย่างมีความสุข ครูต้องเอาใจใส่แก่ผู้เรียนทุกคนเท่าเทียมกัน มีความยุติธรรมสม่ำเสมอ วางตนเป็นแบบอย่างที่ดี สดชื่น แจ่มใส มีความอดทน และเสียสละ นอกจากนี้บรรยากาศ สภาพแวดล้อมที่ดี ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เป็นสภาพแวดล้อมที่เป็นวัตถุ เช่น บริเวณโรงเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบการ ห้องเรียนที่มรึ้นสวยงาม สะอาด ถูกสุขลักษณะ และเป็นระเบียบ เอื้อต่อการเรียนรู้ สิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อการเรียนการสอนและเจตคติของผู้เรียน (พิมพันธ์ เดชะคุปต์. 2545 : 5-6)

สรุปได้ว่า บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ดี ที่จะทำให้ผู้เรียน รู้สึกมีความสุข ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ โดยภาพรวมสามารถจัดบรรยากาศได้เป็น 3 ด้าน คือ

บรรยากาศด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บรรยากาศด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และบรรยากาศ ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเป็นตัวแปรตาม ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

3.4.1 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วิกฤติที่สำคัญของระบบการศึกษาไทย คือ ความทุกข์ของผู้เรียน เนื่องมาจากการได้เรียนในเนื้อหาที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนจำใจต้องเรียนเรื่องไกลตัว ต้องสร้างจินตนาการด้วยความยากลำบาก และต้องท่องจำความรู้อยู่ตลอดเวลา ไม่ได้มีโอกาสฝึกการคิด การแก้ปัญหาจากสภาพที่เป็นจริง ความทุกข์จากการเรียนทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียน มองว่าการเรียนไม่ใช่เรื่องสนุก ไม่มีความสุข ไม่น่าเรียน ซึ่งปรากฏว่า คนที่จบการศึกษาระดับมัธยม หรือระดับที่สูงขึ้นแล้ว ไม่มีการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม เพราะรู้สึกว่าได้อยู่กับการเรียนที่มีความทุกข์มามากพอแล้ว (ไสว พักขาว. 2542 : 8)

ในสถานการณ์ปัจจุบันของสังคมไทย กระแสการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การศึกษาจึงต้องมุ่งสร้าง "คน" หรือ "ผู้เรียน" ซึ่งเป็นผลผลิตโดยตรง ให้มีคุณลักษณะ มีศักยภาพและความสามารถที่จะพัฒนาตนเองและสังคมไปสู่ความสำเร็จได้ จึงเป็นที่ยอมรับว่าการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ วิธีการสำคัญที่สามารถสร้าง และพัฒนา "ผู้เรียน" ให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนที่ให้ ความสำคัญกับผู้เรียน (สุทิน โตพานิชสุรีย์. 2546 : 19)

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นหลักความคิดเชิงปรัชญา จากพื้นฐานทฤษฎีการเรียนรู้หลายทฤษฎี เช่น ทฤษฎี พุทธปรัชญา จิตวิทยา สาขามนุษยนิยม ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ และกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 ที่ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 4)

1. แนวคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ทิศนา ขัมมณี (2542 : 25-26) มีแนวคิดว่า ครูต้องเตรียมการสอน เตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ เตรียมสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ และแหล่งข้อมูล เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม มีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2542 : 126) มีแนวคิดว่า การมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรดี ใช้วิธีการเรียนการสอนหลากหลายรูปแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นกระบวนการคิด และการแก้ปัญหาอันหลากหลาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เอาใจใส่ผู้เรียนอย่าง

ทั่วถึง เลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม ใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย และครอบคลุม ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดทั้งได้ตรงการสอนของตนเพื่อการปรับปรุงให้ดีขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 19 – 20) กล่าวสรุปถึงลักษณะของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดไว้ว่าเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ และสามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2544 : 7) ให้ความหมายไว้ว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child – Centered Approach) คือ แนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ โดยใช้กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียน โดยครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

วัฒนาพร ระจับทุภักข์ (2545 : 11) และวิสุทธิ เวียงสมุทร (2547 : 305) มีความเห็นสอดคล้องกัน ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยสรุปว่าการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เหมาะสมกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และลงมือปฏิบัติจริง ทุกขั้นตอนจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

จากแนวคิดของนักการศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยครูเป็นผู้เตรียมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมใช้วิธีการที่หลากหลาย ใช้สื่ออย่างเหมาะสม ใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลายเหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด ควรคำนึงถึงประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 18–20) กล่าวว่า มนุษย์สามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ต้องอาศัยสมอง และระบบประสาทสัมผัสทั้ง 5 อาศัยสติปัญญา อาศัยการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย อาศัยการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ แสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ครูทำหน้าที่จัดเตรียมกิจกรรม และวิธีการประเมินผลที่หลากหลาย

2.1 หลักการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2540 : 21) ได้ให้หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นผู้ลงมือกระทำ จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกกระตือรือร้นที่จะเรียนอย่างมีชีวิตชีวา ให้ผู้เรียนมีโอกาสได้มี

ปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น การเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้สามารถอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้ดี ยึดการค้นพบตัวเองเป็นวิธีการสำคัญ การเรียนรู้โดยผู้สอนพยายามจัดการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนจดจำได้ดี

วัฒนาพร ระเบียบทุกข์. (2542 : 11) ได้เสนอหลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ควรยึดหลักว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ควรเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา ให้ผู้เรียนมีบทบาท มีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเรียนการสอน การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากแหล่งต่าง ๆ กัน การเรียนรู้ที่ดีจะต้องเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากความเข้าใจ หรือช่วยให้ผู้เรียนค้นพบด้วยตนเอง จะจดจำได้ดี ดังนั้น การเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียนคือ การเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

พิศนา แยมมณี (2542 : 14-15) เสนอหลักการจัดการเรียนการสอนโดย ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ รูปแบบโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) คือ ให้ผู้เรียนมีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง ได้ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น หรือแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายในกิจกรรมต่าง ๆ มีโอกาสได้เคลื่อนไหว มีทักษะในการแสวงหาความรู้ มีกระบวนการคิด แก้ปัญหา ซึ่งทำให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

โสภณ โสมดี; และ อภันตรี โสตะจินดา (2545 : 15-17) และ พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2544 : 17) มีความเห็นสอดคล้องกันในหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อันเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน ดังนั้น หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับวัย ความต้องการความสนใจของผู้เรียน และความต้องการของสังคม ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งเสริมกระบวนการคิด ได้รับความสนใจด้วยเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย ใช้สื่อการเรียนรู้และวิธีการวัดประเมินผลที่หลากหลาย ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน

2.2 ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 29 – 31) ได้พัฒนาตัวบ่งชี้การเรียนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งสังเคราะห์จากทฤษฎีการเรียนรู้ 5 ทฤษฎี ดังนี้ คือ ทฤษฎีการเรียนรู้มีความสุข ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัย ศิลปะ ดนตรี กีฬา และ ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัย การฝึกฝนกาย วาจา ใจ โดยมีตัวบ่งชี้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้การเรียนรู้ของผู้เรียน 9 ข้อ และตัวบ่งชี้การสอนของครู 10 ข้อ เพื่อตรวจสอบว่าเมื่อใดก็ตามที่พฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน และพฤติกรรม

การสอนของครูเกิดขึ้นตามตัวบ่งชี้ที่แสดงว่าได้เกิดการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีรายละเอียดดังนี้

ตัวบ่งชี้การเรียนรู้ของผู้เรียน

1. ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัด และวิธีการของตนเอง
3. ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม
4. ผู้เรียนได้ฝึกคิดอย่างหลากหลาย และสร้างสรรค์จินตนาการและมีเหตุผล
5. ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงให้ค้นหาคำตอบ แก้ปัญหา
6. ผู้เรียนได้ฝึกค้นคว้ารวบรวมข้อมูล และสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง
7. ผู้เรียนได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจ
8. ผู้เรียนได้ฝึกตนเองให้มีวินัย และมีความรับผิดชอบในการทำงาน
9. ผู้เรียนฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเอง การยอมรับผู้อื่นและใฝ่หาความรู้

อย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้การสอนของครู

1. ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหา และวิธีการ
2. ครูจัดสิ่งแวดล้อม บรรยากาศที่ปลูกเร้า และเสริมแรงให้แก่ผู้เรียน
3. ครูเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคล มีความเมตตาต่อนักเรียนทุกคน
4. ครูจัดกิจกรรม ให้ผู้เรียนได้แสดงออก และคิดอย่างสร้างสรรค์
5. ครูส่งเสริมให้นักเรียนฝึกคิด ฝึกทำและฝึกปรับปรุงตนเอง
6. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม
7. ครูใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหา และการค้นพบความรู้
8. ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และเชื่อมโยงกับประสบการณ์ในชีวิตจริง
9. ครูฝึกฝนให้นักเรียนมีกิริยามารยาท และวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย
10. ครูสังเกต และประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2544 : 8 – 15) ได้เสนอตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้พิจารณาทั้งผู้สอน ผู้เรียน การวัด และการประเมินผลดังต่อไปนี้

ตัวบ่งชี้การเรียนรู้ของผู้เรียน

1. ผู้เรียนสร้างความรู้ รวมทั้งสร้างสิ่งประดิษฐ์ด้วยตนเอง
2. ผู้เรียนใช้ทักษะกระบวนการ คือ กระบวนการคิด และกระบวนการกลุ่ม

สร้างความรู้ด้วยตนเอง

3. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน และมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียน
4. ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข
5. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้

ตัวบ่งชี้การสอนของครู

1. จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่เอง
2. ผู้สอนให้ผู้เรียนใช้ทักษะกระบวนการ
3. ผู้สอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน รวมทั้งให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์

กับสิ่งต่าง ๆ

4. ผู้สอนสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งบรรยากาศทางกายภาพ และจิตใจเพื่อให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข

5. ผู้สอนมีการวัด และประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย
6. ผู้สอนพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
7. ผู้สอนเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้อำนวยการความสะอาด

ตัวบ่งชี้การวัด และประเมินผล

การวัด และประเมินผลต้องเป็นการประเมินผลตามสภาพจริง ที่นิยมใช้กันมาก คือ การทำแฟ้มสะสมงาน หรือแฟ้มพัฒนางาน (Portfolio) ซึ่งประเมินผลกระบวนการหาความรู้ พฤติกรรมการปฏิบัติ และผลผลิตของการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสร้างขึ้น

2.3 การใช้สื่อการสอน

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 (กรมวิชาการ, 2545ก : 23-24) ได้มุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และเรียนรู้ได้จากสื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชน และแหล่งอื่น ๆ โดยเน้นสื่อที่ผู้เรียน และผู้สอนสามารถใช้ศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง สื่อการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ควรมีความหลากหลายที่จะช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจ เข้าใจง่าย รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

กนก จันทร์ขจร (2535 : 138) กล่าวว่า การจัดการศึกษาในปัจจุบันเน้นเรื่องสื่อการเรียนการสอน คือ เน้นการปฏิบัติจริง เพื่อให้ได้รู้ประสบการณ์จริง ดังนั้นการสอนจะต้องใช้สื่อการสอน ใช้วัสดุอุปกรณ์ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเข้าไปช่วย ในการสอนของครู เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ และกระตุ้นความสนใจให้กับผู้เรียน ได้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546 : 187) กล่าวว่า สื่อการสอนเปรียบเหมือนกับมือที่สามของครู เพราะครูสามารถนำมาใช้ในการช่วยเสริมให้การสอนน่าสนใจ เป็นการประหยัดเวลาการสอน สร้างความเข้าใจให้ชัดเจนขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น ตลอดจนจำได้นาน

2.3.1 หลักการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนี้ บทบาทที่สำคัญของครู คือ การเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น การเลือกสื่อสำหรับ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรคำนึงถึงคุณลักษณะของสื่อ ที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่เรียน และเกิดการเรียนรู้

ไสว พักขาว (2542 : 247) กล่าวว่า สื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรมีลักษณะใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม กิจกรรมการเรียนการสอน ลงมือปฏิบัติ โดยใช้สื่อและสื่อต้องเร้าความสนใจ ได้ใช้ประสาทสัมผัสในการเรียนรู้หลายทาง (Multimedia) และช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดี

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546 : 189 – 190) กล่าวว่า การเลือกใช้สื่อการสอน ผู้สอนควรได้กำหนดจุดประสงค์การสอนเสียก่อน เพื่อเป็นเครื่องชี้แนะในการเลือกใช้สื่อการสอน ที่สัมพันธ์กับบทเรียน และตรงเป้าหมายกับเรื่องที่จะสอน สื่อควรเป็นสื่อที่ทันสมัย น่าสนใจ เหมาะสมกับวัย ระดับชั้น ความรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชานั้น ๆ ได้ดี

2.3.2 ขั้นตอนการใช้สื่อการสอนและประโยชน์ของสื่อการสอน

สื่อการสอนนั้นอาจจะใช้เฉพาะขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของการสอน หรือจะใช้ในทุกขั้นตอนก็ได้ (อาภรณ์ ใจเที่ยง 2546 : 188-190) เช่น ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ขั้นตอนการเรียนการสอน ขั้นวิเคราะห์และฝึกปฏิบัติของผู้เรียน ขั้นสรุปบทเรียน สำหรับประโยชน์ของสื่อการสอน สื่อการสอนให้ประโยชน์ทั้งต่อผู้เรียนและผู้สอน เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนที่ยาก ซับซ้อน เข้าใจได้เร็วขึ้น และมีความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นได้ถูกต้อง สำหรับผู้สอน สื่อการสอนจะช่วยแบ่งเบาภาระผู้สอนในการเตรียมเนื้อหา ทำให้ผู้สอนสนุกสนานในการสอนมากกว่าการบรรยายอย่างเดียว เป็นการกระตุ้นให้ผู้สอนตื่นตัวอยู่เสมอ ในการเตรียมสื่อ คิดค้นเทคนิคต่าง ๆ ให้การเรียนรู้ที่น่าสนใจ

2.4 การประเมินผล

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดแนวทางการประเมินผลการเรียน โดยประเมินให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้เมื่อผู้สอนเลือกใช้กิจกรรมการเรียนการสอน และสื่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแล้ว ในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องเป็นวิธีประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วย

การประเมินที่เน้นผู้เรียนสำคัญจะมีลักษณะที่เรียกว่า การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ซึ่งเป็นการประเมินจากผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning) โดยผู้สอนสามารถประเมินได้ จากผลการทำกิจกรรมของผู้เรียน ผลงาน ผลการทดสอบ แฟ้มสะสมผลงาน (ไสว พักขาว. 2542 : 247)

การประเมินสภาพจริง เป็นการประเมินที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่ตรงตามความต้องการ และเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอตั้งแต่ก่อนเริ่มต้น ระหว่าง และหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการ และเทคนิคที่หลากหลาย ซึ่งได้มีผู้กล่าวไว้ดังนี้

สมนึก นนธิจันทร์ (2540 : 75) กล่าวถึงลักษณะความสำคัญของการประเมินผลจากสภาพจริง โดยสรุปว่า การประเมินผลจากสภาพจริง ทำได้ตลอดเวลา ทั้งที่บ้าน โรงเรียน และชุมชน สังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ การทำงาน การแก้ปัญหาและผลงาน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต้องมีหลากหลาย ให้ผู้เรียน ผู้สอน ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักวางแผนการเรียนรู้ตามความต้องการของตนเอง ซึ่งนำไปสู่การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการเรียน และวางแผนการประเมินผลการเรียน

สุวิทย์ มูลคำ (2541 : 15) และ วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542ก : 53-54) มีความเห็นสอดคล้องกันถึงลักษณะสำคัญของการประเมินผลจากสภาพที่แท้จริงโดยสรุปได้ดังนี้ การประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงเป็นการประเมินที่กระทำไปพร้อม ๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน และการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งที่โรงเรียน บ้าน และชุมชน เป็นการประเมินพฤติกรรม พัฒนาการของผู้เรียน มีการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการหลากหลาย เน้นการวัดความสามารถทักษะ กระบวนการคิด การแก้ปัญหา ผลงานที่ผู้เรียนสร้างขึ้น และการมีส่วนร่วมในการประเมินระหว่างผู้เรียน ผู้ปกครอง และครู

ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดกับผู้เรียนโดยผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามความต้องการ ความสนใจ ความถนัด โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ครูจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะต้องทำหน้าที่เป็นผู้วางแผนในการนำหลักสูตรมาใช้ในการจัดเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน หาเทคนิควิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม มีการประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร เนื้อหาสาระ และจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกสนาน มีชีวิตชีวา กระตือรือร้นในการเรียน และเกิดการเรียนรู้

3.4.2. การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู กับนักเรียน

บทบาทของครูมีความจำเป็น และสำคัญต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ครูต้องเข้าใจ บทบาทในการสร้างบรรยากาศ พฤติกรรมของครู มีผลต่อการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียน มีนักการศึกษา ได้ให้แนวคิด เกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนส่งผลต่อการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนดังนี้

สุภาณี ปิยะอภิรักษ์ (2539 : 63) กล่าวถึง บรรยากาศการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ในบรรยากาศการเรียนการสอนในห้องเรียน ประกอบด้วย

1. พฤติกรรมการสอนของครู ได้แก่ การนำเข้าสู่บทเรียน การยกตัวอย่าง ประกอบ การเสนอเนื้อหาสำคัญในบทเรียน การจัดกิจกรรมประกอบการสอน การสอดแทรกเกร็ดความรู้หรือข้อคิดที่เป็นประโยชน์การตั้งคำถามนักเรียนการเสริมแรง และการสรุป เป็นต้น
2. ผู้ที่เรียนเข้าได้รับการเอาใจใส่จากครู นักเรียนเรียนโดยผ่านประสาทสัมผัสหลาย ๆ ทาง ผู้เรียนสนใจในบทเรียน ได้รับการฝึกทักษะที่ต้องการ และเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ดีขึ้น
3. บรรยากาศในห้องเรียน ครูแสดงความเป็นมิตรกับนักเรียน โดยการส่งเสริมให้นักเรียนถามปัญหา การเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น การส่งเสริมให้นักเรียนเคารพในสิทธิของผู้อื่น การจัดห้องเรียนให้สอดคล้องกับกิจกรรม
4. ครูใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม ปริมาณสื่อการสอนมีเพียงพอ ความเป็นรูปธรรมของสื่อ เป็นต้น

วิภาดา เกิดพิทักษ์ (2539 : 65) กล่าวว่า องค์ประกอบที่จะช่วยพัฒนามโนคติ (Ideology) เกี่ยวกับตนเองของนักเรียน ครู ควรคำนึงถึงบรรยากาศในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. บรรยากาศที่ทำนายโดยครูผู้สอนกระตุ้นให้กำลังใจให้นักเรียนเชื่อในความสามารถของตนเองที่จะทำงานนั้น ๆ แม้จะเป็นงานที่ค่อนข้างยาก
2. บรรยากาศอิสระ ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกในสิ่งที่มีความหมาย และมีคุณค่าซึ่งรวมถึงโอกาสที่จะทำผิดพลาดด้วย บรรยากาศเช่นนี้จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ จะทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในตนเองที่จะศึกษาค้นคว้า ไม่เกิดความตึงเครียด
3. บรรยากาศที่มีการยอมรับนับถือ การที่ครูเห็นคุณค่าในตัวนักเรียน เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนามโนคติเกี่ยวกับตนเอง จะมีผลต่อการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน และยังทำให้นักเรียนรู้สึกตัวว่ามีคุณค่า และยอมรับนับถือในตนเองด้วย
4. บรรยากาศที่อบอุ่น การที่ครูมีความเข้าใจ และเป็นมิตร ยอมรับ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือ จะทำให้นักเรียนเกิดความอบอุ่นใจอยากเข้าไปติดต่อด้วย

5. บรรยายภาพแห่งการควบคุม เป็นความจำเป็นที่ครูจะต้องฝึกให้นักเรียน มีวินัย แต่มีได้อยู่ภายใต้การควบคุมลงโทษ แต่ครูต้องมีความสุภาพ มีความหนักแน่น แต่ไม่ให้สิทธิพิเศษกับเด็กบางคน

6. บรรยายภาพแห่งความสำเร็จ เป็นสิ่งที่ครูควรจะทำให้เกิดขึ้นในห้องเรียน คนเราจะเรียนรู้ว่าตนเองมีความสามารถนั้นมีใช้จากความล้มเหลว แต่จากความสำเร็จ

ทศนา เขมมณี (2544 : 94-96) กล่าวว่า ผู้สอนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ หลาย ประการเช่น ความรู้ ความสามารถในการสอน เจตคติต่อการสอน ความรู้สึกต่อผู้เรียน สภาพจิตใจ ของผู้สอน แรงจูงใจในการสอน บุคลิกภาพของผู้สอน ฯลฯ เหล่านี้มีผลต่อพฤติกรรมการสอนของครู ซึ่งส่งผลต่อการจัดกระบวนการเรียน และสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน ดังนั้น ปัจจัยสำคัญสำหรับครู ในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนคือ

1. ต้องมีความเป็นกัลยาณมิตรกับเด็กทุกคน ไม่ว่าจะเป็นเด็กที่มีฐานะ เศรษฐกิจสูงหรือต่ำ เรียนดี หรือด้อย เด็กทุกคนต้องการครูใจดี เข้าใจเด็ก ไม่ดูต่ำ ไม่ลงโทษ แต่ชอบ ให้ตักเตือน ยอมรับ มีความยุติธรรม และมีความเป็นกัลยาณมิตร

2. ต้องการให้ครูสอนสนุก ไม่เครียด มีสาระ ชอบกิจกรรมทดลองปฏิบัติ และเป็นกิจกรรมให้เรียนรู้หลากหลาย ได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนเช่น ชุมนุม ชมรม

ทศนา เขมมณี (2547 : 45-53) ได้ให้แนวคิดและแนวทางสำหรับครูในการ ปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนอย่างสร้างสรรค์ จากผลงานวิจัย การศึกษาพฤติกรรมของครูที่นักเรียน ประทับใจ ชาวซึ่ง ในตัวครู สรุปได้ดังนี้

1. พฤติกรรมด้านการสอน

1.1 ครูใช้เทคนิคการสอนดี อธิบายเข้าใจง่าย และมีจิตวิทยาในการสอน
เล่าเรื่องสนุกสลับการสอน

1.2 ให้ขวัญ และกำลังใจ

1.3 ให้ความช่วยเหลือ เสริมศักยภาพเป็นราย ๆ

1.4 ตั้งใจสอน เอาใจใส่ ไม่หยุดสอนโดยไม่จำเป็น

1.5 วางแผนการสอนดี มีความสามารถในการเนื้อหาวิชาที่สอน

2. พฤติกรรมด้านการปกครอง อบรม แนะนำ

2.1 ใช้จิตวิทยาในการอบรม ตักเตือน ชวนคุย และปลอบใจ ยกย่อง
ผู้ทำงานสำเร็จ ให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ แก้ปัญหา

2.2 ให้ความยุติธรรมแก่เด็ก ให้เด็กตอบคำถามเท่าเทียมกัน ไม่ว่าเด็กเก่ง
หรืออ่อน ถามทุกข์สุขทุกคน ตัดสินความผิดด้วยความยุติธรรม

- 2.3 ให้ความสำคัญกันเองกับเด็ก ร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ กับเด็ก
- 2.4 สนใจพฤติกรรมเด็กเป็นรายบุคคล อบรมสั่งสอนคอยดูแล ความทุกข์

สุขของเด็ก

3. พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม
 - 3.1 แสดงความรัก ความเมตตา ห่วงใย หวังดี มีน้ำใจต่อศิษย์
 - 3.2 แสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเสียสละอุทิศตนเพื่อศิษย์
 - 3.3 แสดงความมีเหตุผล ครูจะถามถึงสาเหตุทุกครั้งที่เด็กทำผิด

หรือขาดเรียน

- 3.4 แสดงความอดทน อดกลั้น รู้จักควบคุมอารมณ์ และให้อภัย
- 3.5 พูดจาไพเราะ

ประยูร บุญใช้ (2547 : 57-75) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยมีสื่อกลางช่วยเสริมสร้าง คือ การปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ระหว่างครูกับนักเรียน โดยครูเป็นผู้ทำหน้าที่เสริมสร้างให้ผู้เรียน เกิดความสนใจ เกิดความตั้งใจ มีความตั้งใจ และต้องการที่จะรับรู้ ครูจึงต้องจัดสิ่งเร้า เสนอผู้เรียน ให้ผู้เรียนตอบสนองสิ่งเร้าด้วยความพึงพอใจ ดังนี้

พฤติกรรมของครูในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดความตั้งใจ และการตอบสนอง ได้แก่

1. ครูมีการวางแผน และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย เหมาะสม และน่าสนใจ
2. ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ
3. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการถามคำถามที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชา และกิจกรรมการเรียนรู้
4. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนเสนอแนวคิด ความคิดเห็นต่าง ๆ ในการเรียนรู้
5. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางกายในกิจกรรมการเรียนรู้
6. ครูแสดงออกถึงท่าทีในการรับฟังผู้เรียนด้วยความตั้งใจ
7. ครูใช้คำพูด สีสหน้า ท่าทาง ตลอดจนความรู้สึกที่แสดงออกถึงความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนขณะดำเนินกระบวนการเรียนการสอน
8. ครูให้เวลาผู้เรียนในการคิดไตร่ตรองก่อนที่จะตอบสนอง
9. ครูมีความเต็มใจที่จะอธิบาย หรือทบทวนในเนื้อหาหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้เรียนยังไม่เข้าใจ
10. ครูให้ข้อมูลป้อนกลับอย่างเหมาะสมต่อคำพูดข้อคิดเห็น ความรู้สึก การกระทำต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้แสดงออกมา

11. ครูให้ข้อมูลป้อนกลับอย่างเหมาะสมต่อผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติของ
ผู้เรียน

พฤติกรรมของครูในการช่วยเสริมสร้างความรู้สึกลึกซึ้งเชื่อมั่นในตนเองแก่ผู้เรียน ได้แก่

1. ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของผู้เรียน
2. ครูเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของผู้เรียน
3. ครูเลือกใช้คำถามที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน
4. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักในการพัฒนาตนเอง
5. ครูพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความมานะพยายามที่จะปฏิบัติงาน หรือ
กิจกรรมการเรียนรู้จนบรรลุผลสำเร็จ
6. ครูพยายามเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนใน
การพัฒนาความก้าวหน้าของตนเอง
7. ครูมีวิธีการมอบหมายงานที่เหมาะสมกับระดับของผู้เรียนไม่ทำให้ผู้เรียน
รู้สึกยากเกินความสามารถ
8. ครูให้การเสริมแรงในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน / กิจกรรมการเรียนรู้ของ
ผู้เรียน
9. ครูให้การเสริมแรงต่อผู้เรียนทุกคนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้
10. ครูให้การเสริมแรงต่อความสำเร็จ หรือผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน
หรือ กิจกรรมการเรียนรู้

พฤติกรรมของครูในการช่วยเสริมสร้างความเป็นปัจเจกบุคคลของผู้เรียน ได้แก่

1. ครูยอมรับในความแตกต่าง ระหว่างบุคคลของผู้เรียน
2. ครูยอมรับ แนวคิด ที่แตกต่างและหลากหลายของผู้เรียน
3. ครูแสดงออกถึงแนวคิดที่เปิดกว้างต่อผู้เรียนโดยไม่ยึดความคิด ความเชื่อ
ของตนเองเป็นหลัก
4. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล
5. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการยอมรับในความแตกต่าง และหลากหลายทาง
สังคม และวัฒนธรรม
6. ครูส่งเสริมความเป็นอิสระทางความคิดของผู้เรียน
7. ครูส่งเสริมความคิดริเริ่มและโอกาสในการสร้างสรรคงานที่มีความแปลกใหม่
8. ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกงาน / กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความ
หลากหลาย

9. ครูฝึกให้ผู้เรียนแต่ละคนรู้จักรับผิดชอบต่อการกระทำ / งานต่าง ๆ ที่ได้รับ

มอบหมาย

พฤติกรรมของครูในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกท้าทายการเรียนรู้ ได้แก่

1. ครูกระตุ้นความสนใจใฝ่รู้ให้แก่ผู้เรียน
2. ครูส่งเสริมความคิดที่หลากหลายของผู้เรียน
3. ครูนำเสนอสถานการณ์การเรียนรู้ที่มีความแปลกใหม่ ท้าทาย และซับซ้อน

ขึ้นแก่ผู้เรียน

4. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติงาน กิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง
5. ครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียน ได้นำเสนอผลงานของตนต่อกลุ่ม ชั้นเรียน /

ที่ประชุม

6. ครูกระตุ้นส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความมานะพยายามที่จะทำงาน / กิจกรรม

ที่มีความยากยิ่งขึ้น

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2545 : 7 – 9) กล่าวว่า การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเป็นบรรยากาศทางจิตใจที่มีความสำคัญต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพราะจะทำให้การจัดการเรียนการสอน หรือการจัดกระบวนการเรียนรู้เป็นไปอย่างราบรื่น มีชีวิตชีวา เป็นบรรยากาศของการให้ความร่วมมือซึ่งกัน และกัน มีดังนี้

1. บรรยากาศความคุ้นเคย หรือ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอน และผู้เรียน

สรุปได้ดังนี้

1.1 บุคลิกภาพของผู้สอน ได้แก่ การยิ้มแย้มแจ่มใส การแต่งกายสุภาพ และสะอาด มีอารมณ์ขัน ท่าทางเหมาะสม การใช้คำพูดเหมาะสม และมีน้ำเสียงน่าฟัง สิ่งเหล่านี้เป็นการเร้าใจ และดึงดูดความสนใจผู้เรียน

1.2 พฤติกรรมการสอนของผู้สอน เป็นพฤติกรรมที่ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมด้วยตนเอง ค้นคว้าด้วยตนเองเปิดโอกาสให้ซักถาม ได้แย้ง และถามคำถาม หรือการสอนที่ผู้สอนมีความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งจะทำให้ห้องเรียนดำเนินการเรียนการสอนด้วยความสนุก และมีชีวิตชีวา

1.3 พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมสร้างบรรยากาศอย่างมาก คือการเข้าร่วมกิจกรรมที่ผู้สอนกำหนด หรือแนะนำอย่างเต็มที่ โดยปราศจากการ วิพากษ์วิจารณ์ ผู้เรียนกับผู้เรียนรู้จักกัน คำนึงกัน และมีความไว้วางใจกันและกัน มีการถามคำถามตลอดจนโต้แย้งกับผู้สอน และผู้เรียนอย่างมีเหตุผล และถูกต้องตามกาลเทศะ

2. บรรยากาศที่เป็นอิสระคือบรรยากาศที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการค้นคว้าความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการค้นหาความรู้ และเน้นการทำงานเป็นทีม หรือเป็นกลุ่มให้ผู้เรียน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน ให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาหรือเรื่องที่เรียน

3. บรรยากาศที่ท้าทาย คือ บรรยากาศที่ผู้สอนสร้างให้ผู้เรียนกระตือรือร้น สนใจ ติดตาม ค้นคว้าศึกษา ตลอดจนการสร้างบรรยากาศแข่งขันกันระหว่างบุคคล หรือระหว่างกลุ่ม เป็นต้น

4. บรรยากาศของการยอมรับนับถือ คือ บรรยากาศที่ผู้เรียนยอมรับนับถือผู้สอน ในฐานะที่เป็นผู้ให้ความรู้ และมีความสามารถทั้งด้านเนื้อหา และกระบวนการถ่ายทอดความรู้ ที่สามารถทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ยังเป็นบรรยากาศที่ผู้สอนจะต้องยอมรับผู้เรียน ในฐานะปัจเจกบุคคลที่มีความสามารถ สติปัญญา ความถนัด ทักษะแตกต่างกัน โดยยอมรับในคุณค่าของผู้เรียนแต่ละคน และนำคุณค่า หรือความสามารถของแต่ละคนมาใช้ให้เป็นประโยชน์

5. บรรยากาศของการควบคุม เป็นบรรยากาศที่ทำให้ผู้เรียนในห้องเรียนมีวินัย ในตัวเอง ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ระเบียบวินัยของห้องเรียน และความรู้ที่ผู้สอนเป็นผู้กำหนด ให้ตระหนักเสมอว่าการที่ผู้สอนมีความคุ้นเคย เป็นกันเองกับผู้เรียนนั้นเป็นสิ่งดี แต่ต้องสร้างให้ผู้เรียนมีความเกรงใจ และประพฤติในทางเหมาะสมทั้ง กาย วาจา และใจด้วย

6. บรรยากาศของการกระตุ้นความสนใจ คือ ผู้สอนทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจ เพื่อไปสู่เป้าหมายที่กำหนด และผู้สอนรู้จักการให้การเสริมแรง เพื่อให้ผู้เรียนเพิ่มความถี่ของการมีพฤติกรรมในทางพึงประสงค์

สรุปได้ว่า การดำเนินบทบาทของครูผู้สอน ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียน ด้วยความเป็นมิตร เอาใจใส่ ช่วยเหลือนักเรียน ด้วยความตั้งใจ มุ่งมั่นที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ มีความเป็นกัลยาณมิตร พุดจาสุภาพ ทำให้นักเรียนมีความสบายใจ มีความสุข และการจัดบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ราบรื่นมีชีวิตชีวา สร้างความรัก ความศรัทธา ในตัวครู ทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจ

✓ 3.4.3. อาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อม และอาคารสถานที่ มีความสำคัญในการเสริมสร้างความเจริญทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคมให้กับผู้เรียน บุคลากร และเป็นส่วนช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงต้องจัดอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมให้อยู่ในสภาพที่ดี เพื่อเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดึงดูดความสนใจให้ผู้เรียนศรัทธา ตลอดจนสร้างบรรยากาศในการเรียน (ทรงศักดิ์ ดีจริงตระกูล. 2546 : 34) และได้มีผู้ให้ความหมายสภาพแวดล้อม และอาคารสถานที่ไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 6) ได้ให้ความหมาย คำว่าสภาพแวดล้อม หมายถึงสภาพการจัดพื้นที่ทั้งภายใน และภายนอกห้องเรียนให้เหมาะสม มีคุณภาพ ให้เด็กเกิดพฤติกรรมทางบวก เกิดการเรียนรู้

กรมสามัญศึกษา (2537 : 3-15) ได้ให้ความหมายบรรยากาศสภาพแวดล้อม และอาคารสถานที่ไว้ว่า บรรยากาศ และสภาพแวดล้อม สถานที่ คือการรับรู้ หรือความรู้สึกที่สมาชิก ในโรงเรียนมีต่อโรงเรียน และรวมถึงความรู้สึกประทับใจ พอใจ อ่อนใจ มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ และภาคภูมิใจที่ได้เป็นสมาชิก ถ้าบรรยากาศไม่ดี ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกที่ขาดความรัก ความผูกพันต่อ โรงเรียน ขาดความรู้สึกเป็นเจ้าของ เปื่อหน่าย น่างเห็น เหยยเมย ฯลฯ

ฉะนั้น ด้านบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา จึงได้กำหนดเกณฑ์ การประเมินการดำเนินงานกิจกรรม ดังนี้

1. วางแผนตกแต่งพื้นที่ทั้งหมดให้สวยงาม และกลมกลืนกับผังของโรงเรียน
 2. ปลูกต้นไม้ให้ความร่มรื่น เช่น พันธุ์ไม้ไทย ไม้พื้นเมืองเป็นซุ่ม สวนหย่อม หรือสวนป่าที่ให้ความรู้เชิงวิชาการ
 3. จัดบริเวณรอบอาคารเรียน หอประชุม โรงอาหาร โรงฝึกงาน ห้องน้ำ ห้องส้วม รั้ว ป้ายชื่อโรงเรียน เป็นระเบียบ สะอาด สวยงาม
 4. จัดสนามสะอาด เป็นระเบียบ สวยงาม ใช้การได้
 5. จัดพื้นที่ริมถนน และทางเดินร่มรื่น สะอาด เป็นระเบียบ กลมกลืน สวยงาม
 6. จัดห้องเรียนได้สะอาด เป็นระเบียบ มีแสงสว่างพอเพียง อากาศถ่ายเทได้ ตกแต่งได้สวยงาม เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน
 7. ตกแต่งบริเวณทางเดินบนอาคารเรียนได้สวยงาม สะอาดเป็นระเบียบ ให้ความรู้
 8. จัดโรงฝึกงานได้สะอาด จัดเก็บเครื่องมือเป็นระเบียบ บำรุงรักษาให้ใช้การได้อย่างปลอดภัย
 9. จัดโรงอาหารได้สะอาดถูกสุขลักษณะ จัดห้องน้ำ ห้องส้วม ถูกสุขลักษณะ เป็นระเบียบไม่มีกลิ่นเหม็น มีการกำจัดขยะ และน้ำเสียอย่างถูกวิธี
 10. จัดห้องประชุมได้สะอาด มีแสงสว่างเพียงพอ มีการป้องกันเสียงรบกวน
- สวัสดิ์ สายประสิทธิ์; และคนอื่น ๆ (2531 : 628) กล่าวว่า บรรยากาศเป็นการจัด สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ให้ผู้ที่สัมผัสมีความโน้มเอียงไปกับสภาพแวดล้อมนั้น เป็นการปรุงแต่ง สภาพแวดล้อมใน โรงเรียน ให้มีบรรยากาศใ้มน้ำความรู้สึกรักของเด็กให้มีความสงบ เห็นสิ่งดีงาม ในธรรมชาติ สังคม และสภาพแวดล้อมของชีวิต มีความพึงพอใจที่จะเรียน ทำให้การเรียนการสอน สัมฤทธิ์ผลได้โดยง่าย

กรมอาชีวศึกษา (2538 : 4) กล่าวถึงอาคารสถานที่ ที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนเป็นอย่างมาก เพราะนักเรียนย่อมต้องการห้องเรียน และสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ซึ่งจะส่งผลให้การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้น สถานศึกษาในปัจจุบัน จึงควรให้ความสำคัญต่ออาคารเรียน และสิ่งแวดล้อมมากขึ้นกว่าเดิม และจัดให้สอดคล้องกับหลักวิชาการ และธรรมชาติของผู้เรียนด้วย

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2545 : 5 – 6) กล่าวว่า บรรยากาศ สภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ ห้องเรียนเป็นบรรยากาศทางกายภาพ ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่ช่วยส่งเสริม สนับสนุนให้การเรียน มีประสิทธิผลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยลักษณะบรรยากาศทางกายภาพ ที่เหมาะสมควรเป็นดังนี้

1. ห้องเรียนมีสีสันทนดู และเหมาะสม สบายตา อากาศถ่ายเทได้ดี ปราศจากเสียงรบกวน และมีขนาดกว้างขวางเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน
2. ห้องเรียนควรมีบรรยากาศความเป็นอิสระของการเรียน การทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่ม ตลอดจนการเคลื่อนไหว ในกิจกรรมการเรียนการสอนทุกประเภท
3. ห้องเรียนต้องสะอาดถูกสุขลักษณะ น่าอยู่ ตลอดจนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย
4. สิ่งที่อยู่ภายในห้องเรียนเช่น โต๊ะ เก้าอี้ สื่อการสอนประเภทต่าง ๆ เช่น กระดาน จอรับภาพ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ สามารถเคลื่อนไหวได้ และสามารถดัดแปลงให้เอื้ออำนวยต่อการสอน และการจัดกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ได้
5. ควรจัดเตรียมห้องเรียนให้พร้อมต่อการสอนในแต่ละครั้ง เช่น ให้มีความเหมาะสมต่อการสอนวิธีต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น เหมาะต่อวิธีสอนโดยกระบวนการกลุ่ม วิธีการบรรยาย และวิธีการแสดงละคร เป็นต้น

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546 : 229 – 232) กล่าวว่า บรรยากาศ การจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ ห้องเรียนให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีความสะอาด มีสิ่งอำนวยความสะดวก จะส่งเสริมให้การเรียนของนักเรียนสะดวกขึ้น ทำให้เกิดความสบายใจ โดยจัดสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะดังนี้

1. การจัดโต๊ะเรียน และเก้าอี้ของนักเรียน
 - 1.1 ให้มีขนาดเหมาะสมกับรูปร่าง และวัยของนักเรียน
 - 1.2 ให้มีช่องว่างระหว่างแถวที่นักเรียนจะลุกนั่งได้สะดวก และทำกิจกรรมได้คล่องตัว
 - 1.3 ให้ความสะดวกต่อการทำความสะอาด และการเคลื่อนย้ายเปลี่ยนแปลงรูปแบบที่นั่งเรียน

1.4 ให้มีรูปแบบที่ไม่จำเจ เช่น อาจเปลี่ยนเป็นรูปตัวที่ ตัวอักษรรูปวงกลม หรือเข้ากลุ่มเป็นวงกลมได้อย่างเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน

1.5 ให้นักเรียนที่นั่งทุกจุดอ่านกระดานดำได้ชัดเจน

1.6 แลวน้ำของโต๊ะเรียนควรอยู่ห่างจากกระดานดำพอสมควร ไม่น้อยกว่า 3 เมตร ไม่ควรจัดโต๊ะจนติดกระดานดำจนเกินไป ทำให้นักเรียนต้องแหงนมองกระดานดำ และหายใจเอาฝุ่นชอล์กเข้าไปมาก ทำให้เสียสุขภาพ

2. การจัดโต๊ะครู

2.1 ให้อยู่ในจุดที่เหมาะสม อาจจัดไว้หน้าห้อง ข้างห้อง หรือหลังห้องก็ได้ จากงานวิจัยบางเรื่องเสนอแนะให้จัดโต๊ะครูไว้ด้านหลังห้องเพื่อให้มองเห็นนักเรียนได้อย่างทั่วถึง อย่างไรก็ตาม การจัดโต๊ะครูนี้นั้นขึ้นอยู่กับรูปแบบการจัดที่นั่งของนักเรียนด้วย

2.2 ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ทั้งบนโต๊ะ และในลิ้นชักโต๊ะ เพื่อสะดวกต่อการนั่งทำงานของครู และการวางสมุดงานของนักเรียน ตลอดจนเพื่อปลูกฝังลักษณะนิสัยความเป็นระเบียบเรียบร้อยแก่นักเรียน

3. การจัดป้ายนิเทศ ป้ายนิเทศจะติดไว้ที่ฝาผนังของห้องเรียน ส่วนใหญ่จะติดไว้ที่ข้างกระดานดำทั้ง 2 ข้าง ครูควรใช้ป้ายนิเทศนี้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ดังนี้

3.1 จัดตกแต่ง ออกแบบให้สวยงาม น่าดู สร้างความสนใจแก่นักเรียน

3.2 จัดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับบทเรียน อาจใช้ติดสรุปบทเรียน ทบทวนบทเรียน หรือเสริมความรู้แก่นักเรียน

3.3 จัดให้ใหม่อยู่เสมอ สอดคล้องกับเหตุการณ์สำคัญ หรือวันสำคัญต่าง ๆ ที่นักเรียนเรียนและควรรู้

3.4 จัดแสดงผลงานนักเรียน และแผนภูมิแสดงความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนจะเป็นการให้แรงจูงใจที่น่าสนใจวิธีหนึ่ง

จาร์สัน นองมาก (2547 : 7-8) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข มีดังนี้

1. บรรยากาศในห้องเรียน สภาพทั่วไป ต้องสะอาดเรียบร้อยนักเรียนได้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อม และบรรยากาศที่เหมาะสม เช่น มีป้ายนิเทศให้ความรู้ มุมประสบการณ์ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองมากที่สุด มีกฎ หรือระเบียบในการปฏิบัติตน มีความผูกพันกับเพื่อนฝูงในทางที่ดี และมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อเสริมผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เช่น ผลงานของผู้เรียนที่ทำให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง และชื่นชมผลงานของผู้อื่น เป็นต้น

2. บรรยากาศสภาพภายในโรงเรียนโดยทั่วไปต้องสะอาด สวยงาม ร่มรื่น และปลอดภัย โรงเรียนต้องทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกว่าโรงเรียนเปรียบเสมือนบ้านที่สองของเขา ที่เมื่อเขามาอยู่ที่โรงเรียน ก็มีความรู้สึกสะดวกสบาย และอบอุ่น เช่นเดียวกับอยู่ที่บ้าน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนต้องเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ สวนหย่อม ไม้ดอก ไม้ประดับ ฯลฯ ต้องพร้อมที่จะทำให้นักเรียนมีโอกาสดึกษาหาความรู้ นอกจากนั้นปฏิสัมพันธ์ของบุคลากรในโรงเรียนกับนักเรียน กับผู้ปกครองนักเรียน และกับบุคลากรในโรงเรียนด้วยกันต้องเป็นไปในทางที่ดี เป็นที่ประทับใจของผู้พบเห็น

ดังนั้น การจัดอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมบริเวณภายในโรงเรียนให้สะอาด สวยงาม ร่มรื่น มีระเบียบ ปลอดภัย และมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จะทำให้นักเรียนมีความสุขกายสบายใจ มีชีวิตชีวา ซึ่งมีอิทธิพลส่งผลให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ทำให้ได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี ✓

3.5 สถานภาพของนักเรียน

สถานภาพของนักเรียนประกอบไปด้วยหลายองค์ประกอบ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ศึกษาสถานภาพของผู้เรียนเกี่ยวกับระดับชั้น ขนาดของโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนิสัยทางการเรียนของนักเรียน โดยได้ศึกษาและวิเคราะห์จากงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดังนี้

3.5.1 ระดับชั้น

การศึกษาวิจัยของฮาร์ดดิง (Harding, 1996 : 3-15) ที่ศึกษาการเรียนรู้อาชีพและฟิสิกส์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 5 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับทักษะการปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ โดยจำแนกทักษะเป็นทักษะย่อย 4 ทักษะ ได้แก่ การออกแบบ การทดลอง การปฏิบัติการ การบันทึก การลงข้อสรุปและการรายงานผล ในการทดสอบการแก้ปัญหาเชิงปฏิบัติการ ทำการทดลองให้ปัญหาแล้วให้นักเรียนหาคำตอบของปัญหาโดยใช้การปฏิบัติการ พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนทั้ง 3 ระดับชั้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จึงเป็นที่น่าสนใจว่า การเรียนของนักเรียนจะขึ้นอยู่กับตัวแปรระดับชั้น นอกจากนี้ชุดมิน สรีแก้ว (2546 : 76) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนสารวิทยา เขตจตุจักร พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่อยู่ระดับชั้นต่างกัน มีทัศนคติต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.5.2 ขนาดของโรงเรียน

การศึกษาวิจัยของสมพงษ์ อุดมโชคทรัพย์ (2539 : 64-65) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก

มีความรู้สึกดีต่อด้านวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ จะมีความรู้สึกดีมากกว่านักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก

3.5.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากการศึกษางานวิจัยของราย (Rai. 1980 : 117-122) เกี่ยวกับการเปรียบเทียบแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ โดยศึกษากับนักเรียนชายในระดับมัธยมศึกษาจำนวน 300 คน ซึ่งเลือกมาจากนักเรียนที่เรียนวิชาชีววิทยาจาก 12 โรงเรียนในเมืองอัครา กลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง คือผู้ที่ได้ 60 เปอร์เซนต์ขึ้นไป กลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ คือผู้ที่ได้ 40 เปอร์เซนต์ลงมา และผู้ที่ได้ 44-45 เปอร์เซนต์ ให้เป็นกลุ่มกลาง ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญ และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูง กลาง และต่ำ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และชูดิมน ศรีแก้ว (2546 : 83) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนสารวิทยา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีทัศนคติทางบวกต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และผลการวิจัยของทรงศักดิ์ ดีจริงตระกูล (2546 : 68) เกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียน สาขาธุรกิจ ในเขตหน่วยวางแผน สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียน สาขาธุรกิจ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.5.4 นิสัยทางการเรียน

นิสัยทางการเรียน เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอ เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ให้บรรลุผลสำเร็จด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่ในการเรียน จัดระบบในการเรียน ด้วยวิธีการวางแผน การรู้จักแบ่งเวลา การทบทวนบทเรียน โดยพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้นไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความขยัน อดทน รับผิดชอบ ฟังตนเอง เป็นการปฏิบัติในการเรียนที่จะทำซ้ำ ๆ จนกระทั่งกลายเป็นนิสัยติดตัวไป ทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2538 : 1); เวนน์ (Wrenn. 1968 : 1-4); เวนน์ และลาร์เซน (Wrenn; & Larsen. 1969 : 5-11) นอกจากนี้ชูดิมน ศรีแก้ว (2546 : 26) ได้กล่าวว่า นิสัยทางการเรียน คือ พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอ เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพึงพอใจในการเรียน ในทางปฏิบัติเป็นวิธีในการเรียนที่

กระทำซ้ำ ๆ จนกระทั่งกลายเป็นนิสัยติดตัวบุคคลนั้นไป ซึ่งเป็นทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ในงานวิจัยของ ชูติมน ศรีแก้ว เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น โรงเรียนสารวิทยา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ได้มีการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับนิสัยทางการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย นิสัยทางการเรียนของนักเรียนออกเป็น 3 ระดับ คือ นิสัยทางการเรียนดี นิสัยทางการเรียนพอใช้ และ นิสัยทางการเรียนไม่ดี ซึ่งผลการวิจัยพบว่านิสัยทางการเรียน ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 คือ นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนกระทำเป็นประจำเกี่ยวกับการเรียน ได้แก่ การแบ่งเวลาในการเรียน ความสม่ำเสมอในการเข้าชั้นเรียน การเข้าชั้นเรียนตรงตามเวลา การทำงานที่ได้รับมอบหมาย ความตั้งใจเรียน การซักถามข้อสงสัยต่อครู ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน และอรุณ กันสิทธิ์ (2542 : 90) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวกับทัศนคติต่อโรงเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า นิสัยทางการเรียนเป็นตัวพยากรณ์ที่ส่งผลมากเป็นอันดับ 1 ต่อทัศนคติต่อโรงเรียนมัธยมศึกษา เช่นเดียวกับกิตติคุณ บุญเสริม (2545 : 53) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติการเรียนวิชานาฏศิลป์ละคร ของนักเรียนชั้นต้น วิทยาลัยนาฏศิลป์ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า นิสัยทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกและเป็นปัจจัยพยากรณ์ กับทัศนคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ละครของนักเรียนชั้นต้น

สรุปได้ว่า ระดับชั้น ขนาดของโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนิสัยทางการเรียน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติที่มีต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ ถ้านักเรียนอยู่ในระดับชั้น และขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและนิสัยทางการเรียนต่างกัน ย่อมทำให้ทัศนคติที่มีต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกตัวแปร 4 ตัวดังกล่าว เป็นตัวแปรต้น

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยภายในประเทศ

วิภาดา เกิดพิทักษ์ (2539 : 45 ; 65) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และสภาพแวดล้อมทางสังคมในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดขอนแก่น พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงปานกลางและต่ำ มีการรับรู้สภาพแวดล้อมทางสังคมในห้องเรียน ด้านการร่วมกิจกรรม การสนับสนุนจากครู การแข่งขัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และปานกลาง มีการรับรู้สภาพแวดล้อมทางสังคมในห้องเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และได้ศึกษาพฤติกรรมของครูที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่าครูที่ใช้วิธีการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีส่วนช่วยเหลือ

เสริมสร้างทัศนคติที่ดี และให้ความรู้สึกที่อบอุ่น ปลอดภัยแก่นักเรียน ทำให้นักเรียนลดการวิตกกังวล หวาดกลัว สามารถ หุ่นเหตความสนใจในบทเรียนได้เต็มที่

สมพงษ์ อุดมโชติทรัพย์ (2539 : 64 – 65) ได้ศึกษาความรู้สึกต่อการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีความรู้สึกต่อการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจ ด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอน และกิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความรู้สึกดีกว่านักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก

สุภาณี ปิยะอนันท์ (2539 : 54-56) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการสอนของครู และบรรยากาศในห้องเรียน ตามการรับรู้ของนักเรียนกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่าคุณภาพการสอนของครู ในด้านพฤติกรรมการสอนของครู เช่น การนำเข้าสู่บทเรียน การจัดกิจกรรมประกอบการสอน การตั้งคำถาม ด้านการใช้สื่อการสอน ความเป็นรูปธรรมของสื่อ เหมาะสมกับผู้เรียน และด้านพฤติกรรมของผู้เรียน ความพร้อมในการเรียน สนใจบทเรียน มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธารณี วิทยานิวัตน์ (2542 : 71) ได้ศึกษา เรื่องผลของการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ และความรู้สึกต่อการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์มีความรู้สึกดีต่อการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ ในระดับดี ในด้านบรรยากาศทางกายภาพ การจัดห้องเรียนจะแตกต่างไปจากเดิม เพราะการจัดห้องเรียนขึ้นกับสถานการณ์การเรียนรู้ สื่อ และภาพต่าง ๆ จากผลงานของผู้เรียนที่ติดตั้ง วางหรือแขวนไว้ในสถานที่เรียน จะทำให้ห้องเรียนมีชีวิตชีวา ส่วนด้านบรรยากาศการเรียนรู้นั้นเป็นบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีชีวิตชีวาสนุกสนานเป็นกันเอง มีเสียงหัวเราะ ผู้เรียนสามารถเคลื่อนไหวในชั้นเรียนได้อย่างอิสระ ผู้สอนจะเป็นกัลยาณมิตรของผู้เรียนมีความรัก ความเอื้ออาทร พร้อมทั้งจะช่วยเหลือ ทำให้การทำงานและการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเกิดสัมพันธภาพที่ดียิ่งขึ้น อีกเหตุผลหนึ่งที่สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความสนใจต่อการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ เนื่องจากการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ เป็นการบูรณาการเนื้อหาวิชาต่าง ๆ เข้ากับชีวิตจริงภายใต้หัวข้อเดียวกัน ทำให้ผู้เรียนมองเห็นคุณค่า และสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้ นอกจากนี้ จากการวิจัยยังพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง และระดับปานกลางมีความรู้สึกดีต่อการเรียนการสอน

ในระดับดี โดยด้านที่มีความรู้สึกดีมากที่สุด คือ ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับต่ำนั้นพบว่า มีความรู้สึกดีต่อการเรียนการสอน ในระดับปานกลาง

มรกต ศรีสาสิน (2545 : 61-63) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาดนตรี นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรนิสัยทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว บรรยากาศในการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาดนตรี นาฏศิลป์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี นาฏศิลป์ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาดนตรี นาฏศิลป์ โดยตัวแปรที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ทำให้นักเรียนมีความมุ่งมั่น สนใจในการเรียน คือนิสัยทางการเรียน และสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนส่งผลให้มีผลทางการเรียนที่ดี

อดิเทพ ศรีสุอารักษ์ (2545 : 51-56) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวิจิตรวิทยา เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือ มโนภาพแห่งตน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อตัวนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และบรรยากาศการเรียนการสอน ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นปี และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางเศรษฐกิจที่ระดับ .01 ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มโนภาพแห่งตน และบรรยากาศการเรียนการสอน

ชุตินัน ศรีแก้ว (2546 : 76) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสารวิทยา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีทัศนคติต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

พุทธรักษ์ จินดาโรจน์ (2546 : 58) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของผู้ปกครอง ครู และนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนในจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการมาโรงเรียน กระตือรือร้น และชอบมาโรงเรียน อยู่ใน

ระดับดีเนื่องจากโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เรียนรู้จากประสบการณ์จริง มีการจัดกิจกรรมเสริม ทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ฮาลาไดนา (Haladyna. 1983 : 19-29) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่เกี่ยวกับตัวแปรที่มีผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อวิชาคณิตศาสตร์ โดยกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนระดับสันักเรียนระดับเจ็ด และนักเรียนระดับเก้า รวม 2,000 คน สรุปผลได้ว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อวิชาคณิตศาสตร์ คือ คุณภาพการสอนของครูคณิตศาสตร์ บรรยากาศในห้องเรียน และการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ซึ่งตัวแปรบรรยากาศในห้องเรียน พบว่ามีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับสี่ ระดับเจ็ด และระดับเก้า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.229 ถึง 0.415

แชมเพล (Champbell. 1992 : 7-9) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีกิจกรรมอยู่ 2 ลักษณะ คือ นักเรียนคิดเอง และครูคิดเอง ในส่วนของกิจกรรมที่นักเรียนคิดเอง จะเป็นลักษณะที่นักเรียนรู้ว่าตนเองต้องการอะไรจากบทเรียน และต้องพัฒนาในด้านใดบ้าง นักเรียนเหล่านี้จะคิดรูปแบบกิจกรรม ที่เหมาะกับตนโดยใช้ความรู้ที่มีอยู่ ประสบการณ์ และความสามารถ มีอิสระในการคิด สามารถใช้อุปกรณ์ที่ง่าย ๆ ไม่ยุ่งยากในการจัดเตรียม และจากผลการวิจัยนี้ พบว่า นักเรียนมีความสุขกับการเรียน สนุกสนาน เพลิดเพลินที่ได้ใช้ความคิด ในการสร้างสรรค์ และรู้สึกภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมกับการเรียนการสอน

เมททา (Mehta. 1993 : 1309) ได้ทำการศึกษาเชิงทดลอง โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในรูปแบบของวิธีการสอนแบบร่วมมือในวิชาคณิตศาสตร์ แก่นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ โดยดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนที่วางไว้ แล้วทดสอบนักเรียนแต่ละคนในเนื้อหาวิชาที่สอน นอกจากนี้ยังมีการวัดเจตคติและความพึงพอใจของนักศึกษาที่ได้เรียนด้วยวิธีการสอนแบบร่วมมือนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้ได้ข้อค้นพบที่สำคัญ คือ นักเรียนมีความสุขที่ได้เรียนแบบร่วมมือ นอกจากนี้ยังรู้สึกว่าการเรียนด้วยวิธีการแบบนี้เป็นการเรียนรู้ที่สนุกสนานและมีประโยชน์ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีสำหรับตนเอง

ฟีแลนด์ (Phelan. 1999 : 196) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ของนักเรียนและครูที่มีต่อสภาพบรรยากาศในโรงเรียน จำนวน 9 โรงเรียน ในเมืองบาร์เกน รัฐนิวเจอร์ซีย์ โดยเป็นโรงเรียนรัฐบาล จำนวน 6 โรงเรียน โรงเรียนทางศาสนา 2 โรงเรียน และโรงเรียนเอกชน 1 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้สภาพบรรยากาศในโรงเรียนของครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์กัน นอกจากนี้ยังพบว่าคุณลักษณะของครูที่ดูแลเอาใจใส่นักเรียน และมีลักษณะความเป็นมิตรจะทำให้ นักเรียนมีความรักในการเรียน มีความสุขเมื่อมาโรงเรียน และชอบที่จะใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียน

โรเบอร์ตา (Roberta. 2002 : 67 - 77) ได้ทำการวิจัยสำรวจความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยกระบวนการสอนเป็นทีม โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกต การสัมภาษณ์ และการประเมินนักเรียนว่าการสอนด้วยกระบวนการสอนเป็นทีมจะทำให้ นักเรียนได้รับประโยชน์สิ่งใดบ้าง ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 มิติ คือ กลุ่มครูที่ร่วมกันสอน และกลุ่มนักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการสอนเป็นทีมดังกล่าวซึ่งการสัมภาษณ์ของผู้วิจัยที่ดำเนินการสัมภาษณ์กับนักเรียนมีทั้งหมด 8 ข้อดังนี้

1. นักเรียนคาดหวังสิ่งใดจากการเรียนในห้องเรียนนี้
2. นักเรียนคิดว่าห้องเรียนนี้แตกต่างจากห้องเรียนอื่น ๆ อย่างไร
3. นักเรียนคิดอย่างไรที่ได้เรียน 2 วิชาในเวลาเดียวกัน
4. นักเรียนได้เรียนรู้อะไรจากการทำแฟ้มสะสมงาน
5. นักเรียนต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอนลักษณะนี้ในห้องเรียนอื่น ๆ หรือไม่
6. นักเรียนประทับใจ หรือชอบอะไรมากที่สุดจากการเรียนลักษณะนี้
7. นักเรียนไม่ชอบสิ่งใดมากที่สุดจากการเรียนในห้องนี้
8. ถ้านักเรียนต้องการปรับปรุงการเรียนการสอนลักษณะนี้นักเรียนจะปรับปรุงสิ่งใด

ผลจากการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีความสุขในการเรียนของนักเรียน คือ นักเรียนประเมินผลจากการเรียนของตนเองว่า ประทับใจและไม่อยากลืมเพื่อน และระยะเวลาที่อยู่ในช่วงการเรียน

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ พบว่ามีหลายปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ความเมตตา และความมีจรรยาบรรณของครู รวมทั้งสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่สวยงาม ร่มรื่น มีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเรื่องสำคัญสำหรับโรงเรียนเอกชน เพราะโรงเรียนเอกชนต้องแข่งขันด้านคุณภาพกับโรงเรียนเอกชนด้วยกันเอง และกับโรงเรียนของรัฐ ดังนั้น การดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ จะต้องพัฒนาคุณภาพให้เป็นที่ศรัทธาของผู้ปกครอง ชุมชน แต่สิ่งสำคัญที่โรงเรียนสังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ต้องการคือการพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ เกิดแรงจูงใจในการเรียน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัด
ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 โรงเรียนเอกชน
สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ได้แก่ โรงเรียนเซนต์เทเรซา โรงเรียนมาเรียลัย
โรงเรียนพระวิสุทธิวงศ์ โรงเรียนมารดานฤมล โรงเรียนคาราสมุทร โรงเรียนเซนต์แอนโทนี และโรงเรียน
มาลาสวรรค์พิทยาศึกษา ปีการศึกษา 2547 จำนวน 2,323 คน

กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 โรงเรียน
เอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 จำนวน 7 โรงเรียน ในภาคเรียนที่ 2
ปีการศึกษา 2547 จำนวน 770 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random
Sampling) มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เครจซี และมอร์แกน
(Krejcie; & Morgan. 1970 :608) โดยใช้ระดับชั้นเรียนเป็นฐาน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 770 คน

ขั้นที่ 2 สุ่มตัวอย่างนักเรียนโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน จำแนกตาม
ขนาดของโรงเรียนและระดับชั้นในโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4

ขั้นที่ 3 เมื่อได้ขนาดของโรงเรียนและระดับชั้นแล้ว ดำเนินการสุ่มอย่างง่าย (Simple
Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียนและระดับชั้น

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขนาด	โรงเรียน	ประชากร				กลุ่มตัวอย่าง			
		ม.1	ม.2	ม.3	รวม	ม.1	ม.2	ม.3	รวม
ขนาดใหญ่	เซนต์เทเรซา	145	105	107	357	45	34	40	119
	มาเรียลัย	150	161	119	430	46	53	44	143
	มารดานฤมล	205	145	133	483	63	47	50	160
	รวม	500	411	359	1270	154	134	134	422
ขนาดกลาง	เซนต์แอนโทนี	133	133	79	345	41	43	30	114
	มาลาสวรรค์พิทยา	86	92	64	242	26	30	24	80
	รวม	219	225	143	587	67	73	54	194
ขนาดเล็ก	พระวิสุทธิวงส์	73	73	67	213	23	25	25	73
	ดาราสมุทร	89	86	78	253	24	28	29	81
	รวม	162	159	145	466	47	53	54	154
รวมทั้งสิ้น		881	795	647	2,323	268	260	242	770

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกเป็นระดับชั้นขนาดของโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะของคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียนของนักเรียน พัฒนามาจากแบบสอบถามของ ชูติมน ศรีแก้ว (2546 : 101-102) ลักษณะข้อคำถามของแบบสอบถาม มีการแบ่งระดับตัวเลือกหรือคำตอบเป็น 3 ระดับตามการแปลความหมายของชูติมน ศรีแก้ว (2546 : 53) จำนวน 12 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

3 หมายถึง	ดี
2 หมายถึง	พอใช้
1 หมายถึง	ไม่ดี

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 พัฒนามาจากแบบสอบถามของชุดมิน ศรีแก้ว (2546 : 107-113) ลักษณะข้อคำถามของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามวิธีของ ลิเคอร์ท จำนวน 36 ข้อ

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง	มากที่สุด
4 หมายถึง	มาก
3 หมายถึง	ปานกลาง
2 หมายถึง	น้อย
1 หมายถึง	น้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยและนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถามนิสัยทางการเรียน และบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน การจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามตามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's Scale) และศึกษาการสร้างแบบสอบถามของชุดมิน ศรีแก้ว (2546 : 101-102)
3. สร้างแบบสอบถามในแต่ละตอนโดยให้เนื้อหาของข้อคำถาม สอดคล้องกับนิยามศัพท์เกี่ยวกับนิสัยทางการเรียนและบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุม 3 ด้าน
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นขอความเห็นจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุง แก้ไข ให้มีความถูกต้อง เหมาะสม ครอบคลุมของเนื้อหา และการใช้ภาษาในแบบสอบถาม

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน พิจารณา ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และนำแบบสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิไปคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามในแต่ละข้อเพื่อเลือกข้อคำถาม ที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .60 ขึ้นไป

6. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนเซนต์เทเรซา จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่าง นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93 และนำแบบสอบถามที่ผ่านการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาไปจัดทำชุดแบบสอบถามฉบับจริง เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ จากนักเรียน โรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 จำนวน 7 โรงเรียน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 มีขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้บริหารของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ทั้ง 7 โรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเสนอต่อผู้บริหารของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ทั้ง 7 โรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมกับนัดหมาย วัน เวลา ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของแต่ละโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 770 คน ใน 7 โรงเรียน ด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 21-24 กุมภาพันธ์ 2548
4. ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้ง 770 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. การจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้คืนมาทั้งหมด มาจัดกระทำดังนี้

1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ซึ่งปรากฏว่าแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดมีความสมบูรณ์

1.2 ลงรหัสหมายเลข แบบสอบถามแต่ละฉบับ ตามรายชื่อโรงเรียน และจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

1.3 นำแบบสอบถามที่ลงรหัสหมายเลขแล้วทั้งหมด ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์ และสถิติเพื่อคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป คอมพิวเตอร์

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

2.1 แบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อมูลระดับชั้น ขนาดของโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการคำนวณค่าร้อยละ

2.2 แบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับนิสัยทางการเรียน โดยการประเมินจากระดับการปฏิบัติ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ตามรายข้อรวมทุกข้อ ซึ่งในการแปลความหมายคะแนนเฉลี่ย ได้พัฒนามาจากเกณฑ์ของชุตินัน ศรีแก้ว (2546 : 53) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

2.34 - 3.00 หมายถึง นิสัยทางการเรียนอยู่ในระดับดี

1.67 - 2.33 หมายถึง นิสัยทางการเรียนอยู่ในระดับพอใช้

1.00 - 1.66 หมายถึง นิสัยทางการเรียนอยู่ในระดับไม่ดี

2.3 แบบสอบถาม ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ในด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และด้านอาคารสถานที่สภาพแวดล้อม วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยรวม รายด้าน และรายข้อ จำแนกตามตัวแปรต้น ซึ่งเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง และในการแปลความหมายคะแนนเฉลี่ย ใช้เกณฑ์ตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ดังนี้

4.50 – 5.00 หมายถึง บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้
อยู่ในระดับดีมาก

3.50 – 4.49 หมายถึง บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้
อยู่ในระดับดี

2.50 – 3.49 หมายถึง บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้
อยู่ในระดับปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง บรรยายภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้
อยู่ในระดับควรปรับปรุง

1.00 – 1.49 หมายถึง บรรยายภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้
อยู่ในระดับควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

2.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบรรยายภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ในด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม วิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) หากพบว่ามีค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดำเนินการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าสถิติพื้นฐานประกอบด้วย
 - 1.1 ค่าร้อยละ
 - 1.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
 - 1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติสำหรับการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ
 - 2.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruency : IOC) เพื่อหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
 - 2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach)
3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เมื่อพบว่าคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรที่ทดสอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดำเนินการทดสอบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน เอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทน ความหมาย ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-Distribution
df	แทน	Degree of freedom
SS	แทน	ผลรวมของส่วนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของค่าเบี่ยงเบน (Mean Squares)
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็น
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ในด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ที่ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n = 770)	ร้อยละ
ระดับชั้น		
มัธยมศึกษาปีที่ 1	268	34.80
มัธยมศึกษาปีที่ 2	260	33.77
มัธยมศึกษาปีที่ 3	242	31.43
รวม	770	100.00
ขนาดของโรงเรียน		
โรงเรียนขนาดใหญ่	422	54.81
โรงเรียนขนาดกลาง	194	25.19
โรงเรียนขนาดเล็ก	154	20.00
รวม	770	100.00
ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคเรียนที่ 1		
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	255	33.12
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง	257	33.38
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	258	33.50
รวม	770	100.00
นิสัยทางการเรียน		
นิสัยทางการเรียนไม่ดี	78	10.13
นิสัยทางการเรียนพอใช้	534	69.35
นิสัยทางเรียนดี	158	20.52
รวม	770	100.00

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 268 คน คิดเป็นร้อยละ 34.80 รองลงมาคือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 33.77 และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 31.43 ตามลำดับ ด้านขนาดของโรงเรียน นักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 422 คน คิดเป็นร้อยละ 54.81 รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 25.19 และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ตามลำดับ ด้านระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาคเรียนที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50 รองลงมา คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง จำนวน 257 คน คิดเป็นร้อยละ 33.38 และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 33.12 ด้านนิสัยทางการเรียน นิสัยทางการเรียนพอใช้ จำนวน 534 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 69.35 รองลงมา คือ นิสัยทางการเรียนดี จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 20.52 และ นิสัยทางการเรียนไม่ดี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 10.13

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับบรรยากาศ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ประกอบด้วยด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม ดังปรากฏในตาราง 3-6

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบรรยากาศการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 โดยรวมและรายด้าน

บรรยากาศการจัดการกระบวนการเรียนรู้	ค่าสถิติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.74	0.61	ดี
ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน	3.88	0.68	ดี
ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม	3.76	0.68	ดี
รวม	3.80	0.58	ดี

จากตาราง 3 แสดงว่า บรรยาภาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 โดยรวมมีบรรยาภาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับดีทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ย เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ($\bar{X} = 3.88$) ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 3.76$) และด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 3.74$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบรรยาภาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายข้อ

ข้อ บรรยาภาศการจัดกระบวนการเรียนรู้	ค่าสถิติ		
	ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	$\bar{X}$	S.D. แปลผล
1. โรงเรียนให้นักเรียนเลือกเรียนวิชาเสรีอย่างหลากหลาย		3.30	1.11 ปานกลาง
2. ครูให้ผู้เรียนได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ			
ความถนัดและความสนใจของตนเอง		3.65	1.05 ดี
3. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความสามารถ			
ของนักเรียนที่มีความแตกต่างกัน		3.49	0.98 ปานกลาง
4. ครูจัดให้มีการประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น			
จากการสังเกต จากการปฏิบัติงาน จากแฟ้มสะสมงาน			
จากบันทึกผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ฯลฯ		3.89	0.93 ดี
5. ครูให้นักเรียนสรุปบทเรียนเมื่อเรียนจบชั่วโมง			
ด้วยความเข้าใจของตนเอง โดยครูจะให้คำแนะนำเพิ่มเติม		3.53	0.96 ดี
6. ครูเชื่อมโยงเนื้อหาที่เข้ากับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันของ			
นักเรียน		3.83	0.90 ดี
7. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้ฝึกคิด			
หรือฝึกปฏิบัติงานเกิดความรู้ ความเข้าใจด้วยตนเอง		3.78	0.94 ดี
8. ครูช่วยเหลือและให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนต้องการ			
ความช่วยเหลือในการทำกิจกรรมการเรียนรู้		4.02	0.84 ดี

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	บรรยายการวัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ค่าสถิติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
9.	ครูใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เพื่อให้บทเรียนน่าสนใจ มีความสนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ	3.65	0.94	ดี
10.	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ชักถาม ในระหว่าง การเรียนการสอน	4.05	0.88	ดี
11.	ครูจัดให้นักเรียนมีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นใน การอภิปรายเป็นกลุ่มและทั้งชั้นเรียน	3.71	0.92	ดี
12.	ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนค้นหาข้อมูล จัดทำรายงาน และสรุปด้วยตนเอง	4.01	0.90	ดี
	รวม	3.74	0.61	ดี

จากตาราง 4 แสดงว่า นักเรียนโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑล
กรุงเทพฯ เขต 4 มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการวัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่
อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.53 - 4.05$) ระดับปานกลาง 2 ข้อ ได้แก่ โรงเรียนให้นักเรียนเลือกเรียนวิชา
เสรีอย่างหลากหลาย ($\bar{X} = 3.30$) และครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความสามารถ
ของนักเรียนที่มีความแตกต่างกัน ($\bar{X} = 3.49$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบรรยากาศการวัดกระบวนการเรียนรู้
ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ด้านการปฏิสัมพันธ์
ระหว่างครูกับนักเรียน โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	บรรยายการวัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน	ค่าสถิติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ครูให้คำปรึกษาที่ดีและมีความเป็นมิตร	4.04	0.94	ดี
2.	ครูที่ขี้อ่อนพรั่งในการเรียนให้นักเรียนทราบและติดตาม แก้ไขปรับปรุง	3.89	0.88	ดี

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	บรรยายการวัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน	ค่าสถิติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3.	ครูให้ความใกล้ชิดเป็นกันเองกับนักเรียน	3.76	0.97	ดี
4.	ครูมีความตั้งใจในการสอนและเอาใจใส่นักเรียน	4.07	0.90	ดี
5.	ครูปฏิบัติตนเป็นที่น่าไว้วางใจสำหรับนักเรียน	3.96	0.91	ดี
6.	ครูดูแลเอาใจใส่นักเรียนเป็นอย่างดี พร้อมทั้งจะให้ คำแนะนำและเป็นผู้สนับสนุนที่ดี	3.98	0.91	ดี
7.	ครูให้ความรักความสนใจนักเรียนอย่างเท่าเทียมกัน	3.68	1.05	ดี
8.	ครูรู้จักและจำชื่อนักเรียนที่สอนได้ทุกคน	3.91	1.02	ดี
9.	ครูพูดจาสุภาพ ประพฤติดี เป็นตัวอย่างแก่นักเรียน	3.78	0.99	ดี
10.	ครูยิ้มแย้มแจ่มใส และมีเมตตา	3.76	0.98	ดี
11.	ครูมีการตักเตือน และอบรมนักเรียนด้วยความรัก	3.92	1.02	ดี
12.	ครูมีความเห็นใจและให้กำลังใจแก่นักเรียนทุกคน	3.83	1.01	ดี
	รวม	3.88	0.68	ดี

จากตาราง 5 แสดงว่า นักเรียนโรงเรียนเอกชนสังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 มีความคิดเห็นว่า ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับดีทุกข้อ ($\bar{X} = 3.68 - 4.07$) โดยสามอันดับแรก ได้แก่ ครูมีความตั้งใจในการสอนและเอาใจใส่นักเรียน ($\bar{X} = 4.07$) ครูให้คำปรึกษาที่ดีและมีความเป็นมิตร ($\bar{X} = 4.04$) และครูดูแลเอาใจใส่นักเรียนเป็นอย่างดี พร้อมทั้งจะให้คำแนะนำและเป็นผู้สนับสนุนที่ดี ($\bar{X} = 3.98$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้
ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ด้านอาคารสถานที่
สภาพแวดล้อม โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม	ค่าสถิติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	โรงเรียนจัดห้องเรียนให้มีอากาศถ่ายเทสะดวก	4.08	0.85	ดี
2.	โรงเรียนจัดห้องเรียนให้มีแสงสว่างพอเหมาะ	4.08	0.87	ดี
3.	โรงเรียนจัดห้องเรียนให้มีสภาพและบรรยากาศเหมาะสม กับกิจกรรมการเรียนการสอน	3.80	0.89	ดี
4.	ห้องปฏิบัติการให้มีความทันสมัยเหมาะสมสำหรับฝึกภาคปฏิบัติ	3.45	0.93	ปานกลาง
5.	สภาพอาคารเรียน สถานที่ สะอาด สวยงาม เป็นระเบียบ	3.71	0.94	ดี
6.	สภาพอาคารเรียน และห้องเรียนต่าง ๆ ใช้สีที่ทำให้รู้สึก มีชีวิตชีวา สดชื่น แจ่มใส น่าอยู่ น่าเรียน	3.50	0.99	ดี
7.	โรงเรียนใช้อาคารเรียน และห้องเรียนต่าง ๆ อย่าง เหมาะสมและมีการดูแลบำรุงรักษาเป็นอย่างดี	3.71	0.96	ดี
8.	โรงเรียนมีการจัดป้ายความรู้เกี่ยวกับวิชาการ คุณธรรม จริยธรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมความรู้ คุณธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์ให้นักเรียน	4.07	0.92	ดี
9.	โรงเรียนมีการจัดแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเชื่อมโยงกับประสบการณ์ชีวิตจริงของผู้เรียน	3.76	0.90	ดี
10.	โรงเรียนจัดให้มีห้องสมุดเคลื่อนที่ หรือมุมหนังสือใน บริเวณพักผ่อนของโรงเรียน	3.42	1.14	ปานกลาง
11.	โรงเรียนจัดห้องสมุดโดยมีตำรา เอกสาร วารสาร ให้ศึกษา ค้นคว้าอย่างเพียงพอ	3.89	1.08	ดี
12.	โรงเรียนจัดห้องเรียนโดยมีมุมความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียน ได้ศึกษาตามความสนใจของนักเรียน	3.71	1.10	ดี
	รวม	3.76	0.68	ดี

จากตาราง 6 แสดงว่า นักเรียนโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 มีความคิดเห็นว่า ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.50 - 4.08$) โดยนักเรียนมีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ ได้แก่ โรงเรียนจัดให้มีห้องสมุดเคลื่อนที่ หรือมุมหนังสือในบริเวณพักผ่อนของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.42$) และห้องปฏิบัติการมีความทันสมัยเหมาะสมสำหรับฝึกภาคปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.45$)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม ดังปรากฏในตารางที่ 7-20

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้
โรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 โดยรวมและรายด้าน
จำแนกตามระดับชั้น

บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้	ระดับชั้น					
	มัธยมศึกษาปีที่ 1		มัธยมศึกษาปีที่ 2		มัธยมศึกษาปีที่ 3	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.79	0.59	3.70	0.61	3.75	0.62
ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน	3.91	0.65	3.83	0.72	3.91	0.68
ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม	3.84	0.63	3.67	0.69	3.78	0.70
รวม	3.85	0.55	3.73	0.59	3.81	0.60

จากตาราง 7 แสดงว่า บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 จำแนกตามระดับชั้น พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.85$, $\bar{X} = 3.81$, $\bar{X} = 3.73$ ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บรรยาภาศการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยาภาศ การจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.79$, $\bar{X} = 3.75$, $\bar{X} = 3.70$ ตามลำดับ)

บรรยาภาศการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยาภาศ การจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.91$, $\bar{X} = 3.91$, $\bar{X} = 3.83$ ตามลำดับ)

บรรยาภาศการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ บรรยาภาศการจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.84$, $\bar{X} = 3.78$, $\bar{X} = 3.67$ ตามลำดับ)

ตาราง 8 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เกี่ยวกับบรรยาภาศการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 จำแนกตามระดับชั้น

บรรยาภาศการจัด กระบวนการเรียนรู้	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.12	0.56	1.52	0.22
	ภายในกลุ่ม	767	283.93	0.37	-	-
	รวม	769	285.05	-	-	-

ด้านการปฏิสัมพันธ์ ระหว่างครูกับ นักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.26	0.63	1.35	0.26
	ภายในกลุ่ม	767	358.29	0.47	-	-
	รวม	769	359.55	-	-	-

ตาราง 8 (ต่อ)

บรรยากาศการจัด กระบวนการเรียนรู้	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	2	3.69	1.84	4.07*	0.02
	ภายในกลุ่ม	767	346.94	0.45	-	-
	รวม	769	350.63	-	-	-

รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.82	0.91	2.74	0.07
	ภายในกลุ่ม	767	254.66	0.33	-	-
	รวม	769	256.47	-	-	-

*p < .05

จากตาราง 8 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีระดับชั้นแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีระดับชั้นแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test) ดังปรากฏในตาราง 9

ตาราง 9 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ในด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมเป็นรายคู่ตามวิธีการ ของเชฟเฟ (Scheffe's test) จำแนกตามระดับชั้น

ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม	$\bar{X}$	มัธยมศึกษาปีที่ 1	มัธยมศึกษาปีที่ 2	มัธยมศึกษาปีที่ 3
		3.84	3.67	3.78
มัธยมศึกษาปีที่ 1	3.84	-	.17*	.06
มัธยมศึกษาปีที่ 2	3.67	-	-	.10
มัธยมศึกษาปีที่ 3	3.78	-	-	-

*p < .05

จากตาราง 9 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ในด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ โรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้	ขนาดของโรงเรียน					
	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.76	0.63	3.75	0.58	3.68	0.58
ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน	3.87	0.70	3.91	0.65	3.87	0.67
ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม	3.79	0.67	3.68	0.74	3.81	0.61
รวม	3.81	0.59	3.78	0.59	3.79	0.54

จากตาราง 10 แสดงว่า บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า นักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดเล็ก และขนาดกลาง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.81$, $\bar{X} = 3.79$, $\bar{X} = 3.78$ ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.76$, $\bar{X} = 3.75$, $\bar{X} = 3.68$ ตามลำดับ)

บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน พบว่า นักเรียนในโรงเรียนขนาดกลาง ขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศ การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.91$, $\bar{X} = 3.87$, $\bar{X} = 3.87$ ตามลำดับ)

บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษา
 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม พบว่า นักเรียนในโรงเรียน
 ขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้
 โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.81$, $\bar{X} = 3.79$, $\bar{X} = 3.68$ ตามลำดับ)

ตาราง 11 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
 เกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษา
 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

บรรยากาศการจัด กระบวนการเรียนรู้	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ	ระหว่างกลุ่ม	2	.80	.40	1.08	.34
	ภายในกลุ่ม	767	284.25	.37	-	-
	รวม	769	285.05	-	-	-
ด้านการปฏิสัมพันธ์ ระหว่างครูกับ นักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	.24	.12	.26	.77
	ภายในกลุ่ม	767	359.31	.47	-	-
	รวม	769	359.55	-	-	-
ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.86	.93	2.04	.13
	ภายในกลุ่ม	767	348.77	.46	-	-
	รวม	769	350.63	-	-	-
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	.13	.06	.19	.83
	ภายในกลุ่ม	767	256.35	.33	-	-
	รวม	769	256.47	-	-	-

จากตาราง 11 แสดงว่านักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ โรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน					
	ต่ำ		ปานกลาง		สูง	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.61	0.68	3.80	0.53	3.82	0.59
ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน	3.84	0.69	3.88	0.67	3.93	0.69
ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม	3.78	0.68	3.77	0.64	3.74	0.70
รวม	3.74	0.61	3.82	0.53	3.83	0.59

จากตาราง 12 แสดงว่า บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลางและต่ำ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.83$, $\bar{X} = 3.82$, $\bar{X} = 3.74$ ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลางและต่ำ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.82$, $\bar{X} = 3.80$, $\bar{X} = 3.61$ ตามลำดับ)

บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลางและต่ำ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.93$, $\bar{X} = 3.88$, $\bar{X} = 3.84$ ตามลำดับ)

บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษา
 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทาง
 การเรียนต่ำ ปานกลางและสูง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศจัดกระบวนการเรียนรู้โดยรวมอยู่
 ในระดับดี ($\bar{X} = 3.78$, $\bar{X} = 3.77$, $\bar{X} = 3.74$ ตามลำดับ)

ตาราง 13 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
 เกี่ยวกับบรรยากาศจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษา
 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาคเรียนที่ 1

บรรยากาศการจัด กระบวนการเรียนรู้	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ	ระหว่างกลุ่ม	2	6.81	3.40	9.38*	0.00
	ภายในกลุ่ม	767	278.25	0.36	-	-
	รวม	769	285.05	-	-	-
ด้านการปฏิสัมพันธ์ ระหว่างครูกับ นักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.98	0.49	1.05	0.35
	ภายในกลุ่ม	767	358.57	0.47	-	-
	รวม	769	359.55	-	-	-
ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.26	0.13	0.28	0.76
	ภายในกลุ่ม	767	350.37	0.46	-	-
	รวม	769	350.63	-	-	-
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.06	0.53	1.60	0.20
	ภายในกลุ่ม	767	255.41	0.33	-	-
	รวม	769	256.47	-	-	-

*p < .05

จากตาราง 13 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ (Scheffe's test) ดังปรากฏในตาราง 14

ตาราง 14 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ในด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นรายคู่ตามวิธีการ ของเซฟเฟ (Scheffe's test) จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาคเรียนที่ 1

ด้านการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	$\bar{X}$	ผลสัมฤทธิ์	ผลสัมฤทธิ์	ผลสัมฤทธิ์
		ทางการเรียนต่ำ	ทางการเรียนปานกลาง	ทางการเรียนสูง
		3.61	3.80	3.82
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	3.61	-	0.19*	0.21*
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน				
ปานกลาง	3.80	-	-	0.03
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	3.82	-	-	-

*p < .05

จากตาราง 14 แสดงว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ในด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้
โรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 โดยรวมและรายด้าน
จำแนกตามนิสัยทางการเรียน

บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้	นิสัยทางการเรียน					
	ไม่ดี		พอใช้		ดี	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.30	0.65	3.69	0.56	4.15	0.52
ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน	3.60	0.77	3.82	0.65	4.22	0.63
ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม	3.56	0.72	3.71	0.65	4.06	0.66
รวม	3.49	0.58	3.74	0.54	4.14	0.53

จากตาราง 15 แสดงว่า บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 จำแนกตามนิสัยทางการเรียน พบว่า นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีและพอใช้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.14$ และ $\bar{X} = 3.74$ ตามลำดับ) ส่วนนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีและพอใช้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.15$ และ $\bar{X} = 3.69$ ตามลำดับ) ส่วนนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$)

บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน พบว่า นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี พอใช้ และไม่ดี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.22$, $\bar{X} = 3.82$, $\bar{X} = 3.60$ ตามลำดับ)

บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม พบว่า นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี พอใช้ และไม่ดี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.06$, $\bar{X} = 3.71$, $\bar{X} = 3.56$ ตามลำดับ)

ตาราง 16 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
เกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษา
อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 จำแนกตามนิสัยทางการเรียน

บรรยากาศการจัด กระบวนการเรียนรู้	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ	ระหว่างกลุ่ม	2	42.30	21.15	66.82*	0.00
	ภายในกลุ่ม	767	242.75	0.32	-	-
	รวม	769	285.05	-	-	-
ด้านการปฏิสัมพันธ์ ระหว่างครูกับ นักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	25.86	12.93	29.72*	0.00
	ภายในกลุ่ม	767	333.69	0.44	-	-
	รวม	769	359.55	-	-	-
ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	2	19.42	9.71	22.49*	0.00
	ภายในกลุ่ม	767	331.21	0.43	-	-
	รวม	769	350.63	-	-	-
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	28.17	14.08	47.32*	0.00
	ภายในกลุ่ม	767	228.31	0.30	-	-
	รวม	769	256.47	-	-	-

*p < .05

จากตาราง 16 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีนิสัยทางการเรียนแตกต่างกัน
มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษา
อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 โดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้นที่มีนิสัยทางการเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นทุกด้านแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ
(Scheffe's test) ดังปรากฏในตาราง 17-20

ตาราง 17 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
เกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษา
อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 รวมทุกด้านเป็นรายคู่ ตามวิธีการ ของเชฟเฟ (Scheffe's test)
จำแนกตามนิสัยทางการเรียน

รวมทุกด้าน	$\bar{X}$	นิสัยทางการเรียนไม่ดี	นิสัยทางการเรียนพอใช้	นิสัยทางการเรียนดี
		3.49	3.74	4.14
นิสัยทางการเรียนไม่ดี	3.49	-	0.25*	0.66*
นิสัยทางการเรียนพอใช้	3.74	-	-	0.40*
นิสัยทางการเรียนดี	4.14	-	-	-

*p < .05

จากตาราง 17 แสดงว่านักเรียนที่มี นิสัยทางการเรียนดี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศ
การจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4
โดยภาพรวม สูงกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนพอใช้และนิสัยทางการเรียนไม่ดี อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 และ นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนพอใช้ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศ
การจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4
โดยภาพรวม สูงกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 18 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
เกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษา
อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ในด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นรายคู่
ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test) จำแนกตามนิสัยทางการเรียน

ด้านการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	$\bar{X}$	นิสัยทางการเรียน		
		ไม่ดี	พอใช้	ดี
		3.30	3.69	4.15
นิสัยทางการเรียนไม่ดี	3.30	-	0.39*	0.84*
นิสัยทางการเรียนพอใช้	3.69	-	-	0.46*
นิสัยทางการเรียนดี	4.15	-	-	-

* $p < .05$

จากตาราง 18 แสดงว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศ
การจัดกระบวนการเรียนรู้ในด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สูงกว่านักเรียนที่มีนิสัย
ทางการเรียนพอใช้และนิสัยทางการเรียนไม่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ นักเรียนที่มีนิสัย
ทางการเรียนพอใช้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ในด้านการจัดการเรียนรู้
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สูงกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 19 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
เกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษา
อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นรายคู่
ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test) จำแนกตามนิสัยทางการเรียน

ด้านการปฏิสัมพันธ์ ระหว่างครูกับ นักเรียน	$\bar{X}$	นิสัยทางการเรียนไม่ดี	นิสัยทางการเรียนพอใช้	นิสัยทางการเรียนดี
		3.60	3.82	4.22
นิสัยทางการเรียนไม่ดี	3.60	-	0.23*	0.62*
นิสัยทางการเรียนพอใช้	3.82	-	-	0.39*
นิสัยทางการเรียนดี	4.22	-	-	-

* $p < .05$

จากตาราง 19 แสดงว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน สูงกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนพอใช้และนิสัยทางการเรียนไม่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนพอใช้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน สูงกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 20 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
เกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษา
อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม เป็นรายคู่
ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test) จำแนกตามนิสัยทางการเรียน

ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม	$\bar{X}$	นิสัยทางการเรียนไม่ดี	นิสัยทางการเรียนพอใช้	นิสัยทางการเรียนดี
		3.56	3.71	4.06
นิสัยทางการเรียนไม่ดี	3.56	-	0.15*	0.51*
นิสัยทางการเรียนพอใช้	3.71	-	-	0.36*
นิสัยทางการเรียนดี	4.06	-	-	-

*p < .05

จากตาราง 20 แสดงว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศ
การจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม สูงกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนพอใช้
และนิสัยทางการเรียนไม่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนพอใช้
มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม
สูงกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ใน 3 ด้านคือด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และด้านอาคารสถานที่สภาพแวดล้อม
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ใน 3 ด้านคือ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และด้านอาคารสถานที่สภาพแวดล้อม จำแนกตามระดับชั้น ขนาดของโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนิสัยทางการเรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 จำนวน 7 โรงเรียน นักเรียนจำนวน 2,323 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 770 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970: 608) โดยใช้ระดับชั้นเรียนเป็นฐาน และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและระดับชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้น แบบสอบถามมี 1 ชุด ประกอบด้วย 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ระดับชั้น ขนาดของโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน เป็นแบบสอบถามที่พัฒนามาจากแบบสอบถามของชูติมน ศรีแก้ว (2546: 101-102) ลักษณะข้อคำถามของแบบสอบถามมีการแบ่งระดับตัวเลือกหรือคำตอบเป็น 3 ระดับตามการแปลความหมายของชูติมน ศรีแก้ว (2546 : 53)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ใน 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ

ผู้วิจัยได้นำร่างแบบสอบถามไปตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน และเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ .60 ขึ้นไป ต่อจากนั้นนำเครื่องมือไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) กับนักเรียนที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) ในกรณีที่พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ใช้การทดสอบเป็นรายคู่ ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. นักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม สรุปได้ดังนี้

1.1 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 มีความคิดเห็นว่า บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 โดยรวม และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1.1 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญพบว่านักเรียนโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ระดับดี 3 อันดับแรก ได้แก่ ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ชักถามในระหว่างการเรียนการสอน รองลงมา ได้แก่ ครูช่วยเหลือและให้คำแนะนำ เมื่อนักเรียนต้องการความช่วยเหลือในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ และครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนค้นหาข้อมูลจัดทำรายงาน และสรุปด้วยตนเอง

1.1.2 ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน พบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับดี ระดับดี 3 อันดับแรก ได้แก่ ครูมีความตั้งใจในการสอนและเอาใจใส่นักเรียน รองลงมาได้แก่ครูให้คำปรึกษาที่ดีและมีความเป็นมิตร และครูดูแลเอาใจใส่นักเรียนเป็นอย่างดี พร้อมทั้งจะให้คำแนะนำ และเป็นผู้สนับสนุนที่ดี

1.1.3 ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม พบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่ทุกข้ออยู่ในระดับดี ระดับดี 3 อันดับแรกได้แก่ โรงเรียนจัดห้องเรียนให้มีอากาศถ่ายเทสะดวก และโรงเรียนจัดห้องเรียนให้มีแสงสว่างพอเหมาะ รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนมีการจัดป้ายความรู้เกี่ยวกับวิชาการ คุณธรรม จริยธรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมความรู้ คุณธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ให้นักเรียน และโรงเรียนจัดห้องสมุดโดยมีตำรา เอกสาร วารสาร ให้ศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอ

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ที่มีต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยรวม และในด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม จำแนกตามตัวแปรต้น ได้ดังนี้

2.1 นักเรียนที่อยู่ระดับชั้นเรียนที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สำหรับด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม นักเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่อยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม สูงกว่านักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.2 นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมไม่แตกต่างกัน สำหรับด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความคิดเห็นด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

2.4 นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนแตกต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 โดยรวมและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า

2.4.1 นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยภาพรวมสูงกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนพอใช้ และนิสัยทางการเรียนไม่ดี ส่วนนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนพอใช้ มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยภาพรวมสูงกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดี

2.4.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสูงกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนพอใช้ และนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดี ส่วนนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนพอใช้ มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สูงกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดี

2.4.3 ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนพอใช้ และนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดี ส่วนนักเรียนที่มีนิสัย

ทางการเรียนพอใช้ มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดี

2.4.4 ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านอาคารสถานที่สภาพแวดล้อมสูงกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนพอใช้ และนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดี ส่วนนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนพอใช้มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้านอาคารสถานที่สภาพแวดล้อมสูงกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดี

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ในด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม มีประเด็นสำคัญนำมาอภิปราย ดังนี้

1. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และด้านอาคารสถานที่สภาพแวดล้อม อยู่ในระดับดี ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 ที่กำหนดไว้ว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ในระดับปานกลางที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากเหตุผลดังนี้

1.1 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งที่อยู่ในสังกัดดำเนินการตามนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษา คือให้มีการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยสนับสนุน การปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน ให้เป็นผู้นำทางวิชาการ พัฒนาลัทธิสูตร การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวัดผลประเมินผล การใช้นวัตกรรม แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้น มีเอกลักษณ์ และสร้างบรรยากาศสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้มีมาตรฐานสากล โดยให้พัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อม และบรรยากาศการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 22 สถานศึกษาต้องจัดการศึกษา โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 24 สถานศึกษาจะต้องส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ได้ส่งเสริมครูให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยส่งเสริม สนับสนุนครูผู้สอนให้คำนึงถึงบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียน เรียนอย่างมีความสุข สนุกกับการเรียนเพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2545 : 4-5) ที่กล่าวว่า บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพจิตที่ดีและกตัญญู บุญเชื้อ (2540 : 8) กล่าวว่า การที่จะทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้ ครูจะต้องจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ยังได้มีนโยบายในการให้โรงเรียนทุกโรงเรียน ในสังกัดส่งครูเข้ารับการอบรมวิธีการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งหลังจากการอบรมได้กำหนดให้มีการติดตามผลด้วยการนิเทศแบบกัลยาณมิตร ซึ่งเป็นการนิเทศ ภายในเขตการศึกษาของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ โดยภายในเขตการศึกษาจะมีการให้โรงเรียน กำหนดตารางการนิเทศของครูผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ซึ่งผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศจะเป็นครูต่าง โรงเรียนกัน มีการนิเทศภาคเรียนละ 1 ครั้ง แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ การจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาศักยภาพของตน ได้มีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น ประสิทธิภาพ ปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ ค้นคว้าแสวงหาความรู้ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับวิชัย วงษ์ใหญ่ (2543 : 58-61) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์การเรียนรู้ทางปัญญา คือการเพิ่มขึ้นของความ เข้าใจตนเอง พัฒนาความสามารถทางความคิด และพัฒนาตนเอง ซึ่งวิธีการการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นวิธีที่ทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกสนุกสนานกับการเรียนรู้ และสอดคล้องกับ สิริรัตน์ เทียมเสวีวงศ์ (2543 : 66) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาเทคนิคการขาย โดยการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กับการสอนแบบปกติของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนกรุงเทพฯธุรกิจพาณิชย์การพบว่า การสอนที่ยึดนักเรียนเป็น ศูนย์กลางทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด ช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ถ้าครูผู้สอนไม่ยึดติดกับเนื้อหา เวลา และให้อิสระนักเรียนทุกคนค้นพบตนเอง ได้มีโอกาสซักถาม ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ควรจัดอบรม เทคนิคการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ตลอดจนติดตามผลการนำไปใช้ ในการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

1.2 ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

ได้ให้ความสำคัญในการจัดบรรยากาศในโรงเรียน โดยกำหนดให้ผู้บริหาร ครู นักเรียนของโรงเรียน ต้องมีส่วนร่วมในการสร้างบรรยากาศของโรงเรียน ให้เป็นบรรยากาศแห่งความเชื่อ ความศรัทธา ความรักอันที่พี่น้อง ให้มีความสุข เป็นโรงเรียนที่มีบรรยากาศน่าอยู่ น่าเรียน และจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับโรงเรียนคือการให้ความรัก การอภัย ความห่วงใย ดังนั้น จึงส่งเสริมให้โรงเรียนสร้างบรรยากาศ ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เพราะครูคือบุคคลที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด มีอิทธิพล ต่อจิตใจของนักเรียน ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ จึงได้จัดอบรมครูอย่างต่อเนื่องใน การส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู จิตวิทยา ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อให้ครูในโรงเรียน ได้มีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนอย่างเหมาะสม ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ จึงได้เน้นให้ครู ทุกคนปฏิบัติกับนักเรียนเหมือนพ่อแม่ โดยครูจะต้องเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้รักษาไว้ซึ่งระเบียบ มาเป็นบทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองนักเรียน ครูต้องจัดบรรยากาศ ของความอบอุ่น ให้เป็นที่พึงของ นักเรียน สามารถมาปรึกษาหารือ หรือมาขอคำแนะนำ ครูจะต้องมีการดูแลเอาใจใส่นักเรียนเป็น รายการณี และเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการให้คำปรึกษา รวมทั้งปลูกฝังส่งเสริมคุณธรรม ความดีแก่นักเรียนตามความเชื่อของแต่ละศาสนา

ครูเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตและต้องประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ในการช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาเด็ก ซึ่งนโยบายของฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ทุกเขตการศึกษาต้องรับทราบและให้ครูในโรงเรียนปฏิบัติตาม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการพัฒนา กับผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีความสุข สบายใจ จะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจ ตั้งใจเรียน และต้องการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้อง กับประยูร บุญใช้ (2547 : 57-75) ที่กล่าวว่า การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนอย่างเหมาะสม จะเป็นสื่อกลางช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความตั้งใจเรียน ต้องการรับรู้ ดังนั้นพฤติกรรมของครูจะทำให้ นักเรียนตอบสนองการเรียนรู้ เสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง ความรับผิดชอบ และความเป็น ปัจเจกบุคคล เช่นเดียวกับพิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2545 : 7-9) กล่าวว่า การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับ ผู้เรียนจะเป็นบรรยากาศทางด้านจิตใจ ที่มีความสำคัญต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้เพราะจะทำให้ การจัดการเรียนรู้ เป็นไปอย่างราบรื่น มีชีวิตชีวา เป็นบรรยากาศของความร่วมมือซึ่งกันและกัน บรรยากาศความคุ้นเคย ยิ้มแย้มแจ่มใส ใช้คำพูดเหมาะสม มีอารมณ์ขัน น่าสนใจ ใจ ให้เกิด ความสนใจ บรรยากาศที่ท้าทายและบรรยากาศการกระตุ้นความสนใจซึ่งการดำเนินบทบาทของผู้สอน ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนด้วยความเป็นมิตร ความเอาใจใส่ ช่วยเหลือนักเรียน ด้วยความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ และมีความเป็นกัลยาณมิตร ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ ของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของทุติมน ศรีแก้ว (2546 : 83) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อ การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสารวิทยา เขตจตุจักร

กรุงเทพมหานคร พบว่า สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนดี นักเรียนจะมีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่นเดียวกับงานวิจัยของกิติคุณ บุญเสริม (2545 : 51) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ละครของนักเรียนชั้นต้น วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวก และเป็นปัจจัยที่ส่งผลกับทัศนคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ละครมากที่สุดอันดับหนึ่ง ดังนั้นนักเรียนโรงเรียนเอกชน สังเกตฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 จึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี

1.3 ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ได้กำหนดนโยบายให้กับโรงเรียนที่อยู่ในสังกัด เน้นการสร้างบรรยากาศด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้เรียน บุคลากรทุกคนในโรงเรียน ผู้ปกครองที่มาติดต่อกับทางโรงเรียนสามารถสัมผัสได้ถึงบรรยากาศ สภาพแวดล้อมที่แสดงออกถึงความสงบ โดยจัดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ มีมุมธรรมชาติต่าง ๆ เป็นสถานที่พักผ่อน และมีวัดภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาจิตใจ มีการติดป้ายหลักธรรมทางศาสนา ข้อความจากหนังสือพระวรสารตามสถานที่ต่าง ๆ ภายในโรงเรียน อาคารเรียนของทุกโรงเรียนในสังกัดฝ่ายการศึกษา มีความมั่นคงแข็งแรง เป็นอาคารคอนกรีต ตั้งอยู่บนเนื้อที่ที่กว้างขวาง มีสนามเด็กเล่น มุมธรรมชาติ และมุมต่าง ๆ เพื่อการพักผ่อน บรรยากาศร่มรื่น ห้องเรียนอากาศถ่ายเทสะดวก แสงสว่างเพียงพอ เนื่องจากโรงเรียนในฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ จะสร้างในรูปแบบลักษณะคล้ายคลึงกัน และเน้นในเรื่องความสะอาด ความปลอดภัย ร่มรื่น สวยงาม ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตและการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสนใจ เกิดความศรัทธา พอใจ สอดคล้องกับกรมสามัญศึกษา (2537 : 3-15) กล่าวว่า บรรยากาศสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ มีความสำคัญต่อผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึก พอใจ ประทับใจอบอุ่นและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ ขณะเดียวกันถ้าบรรยากาศไม่ดีจะทำให้ขาดความผูกพันต่อโรงเรียน ขาดความรู้สึกเป็นเจ้าของและเบื่อหน่าย เช่นเดียวกับพิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2545 : 5-6) และอาภรณ์ ใจเที่ยง (2546 : 229-232) กล่าวว่า บรรยากาศ สภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ เป็นตัวแปรสำคัญที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ โดยจะต้องจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ให้เหมาะสม คือห้องเรียนมีสีสันทันดู เหมาะสม สบายตา อากาศถ่ายเทได้ดี ปราศจากเสียงรบกวน สะอาด ถูกสุขลักษณะ เป็นระเบียบเรียบร้อย สื่อ อุปกรณ์ โต๊ะ เก้าอี้ มีจำนวนเพียงพอ สะดวกในการนำไปใช้ เอื้อต่อการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม และ จำรัส นองมาก (2547 : 7-8) กล่าวว่า สภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ ห้องเรียน ต้องมีบรรยากาศที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าเปรียบเสมือนบ้านหลังที่สอง มีความรู้สึก สะดวก สบาย อบอุ่น เช่นเดียวกับอยู่ที่บ้าน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนต้องเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ สวนหย่อม ไม้ดอกไม้ประดับ และต้องพร้อมที่จะให้ผู้เรียนมีโอกาสศึกษาหาความรู้ ดังนั้นการจัดบรรยากาศด้านอาคารสถานที่

สภาพแวดล้อมในโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 จึงได้ดำเนินการตามนโยบายเช่นเดียวกัน สอดคล้องกับนักวิชาการการศึกษาที่กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่เหมาะสม ทำให้ผู้เรียนมีความสุข อบอุ่น พอใจ จึงทำให้ผู้เรียนโรงเรียนเอกชนสังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม จำแนกตามตัวแปรต้น ระดับชั้นเรียน ขนาดของโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและนิสัยทางการเรียน อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 นักเรียนที่อยู่ระดับชั้นเรียนที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยรวมไม่แตกต่างกัน สำหรับรายด้านพบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะครูผู้สอนทุกคนในโรงเรียนได้รับการอบรมพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างเท่าเทียมกัน นำไปปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้กับนักเรียนในทุกระดับชั้นโดยปฏิบัติตามนโยบายของฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ และนโยบายของโรงเรียนทุกโรงเรียนต้องการให้ครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตลอดจนปฏิบัติตามนโยบายที่ครูต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน จึงทำให้ครูมีความตั้งใจสอนเอาใจใส่ดูแลนักเรียนให้ความช่วยเหลือแนะนำและเป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นกัลยาณมิตร และครูทุกคนจะได้รับการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ จากผู้บริหารโรงเรียนและนิเทศแบบกัลยาณมิตรจากครูต่างโรงเรียน ภาคเรียนละ 1 ครั้ง จึงทำให้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเหมือนกันทุกชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมารุต พัฒนา (2546 : 91) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาก จะได้รับการปฏิบัติที่ดีจากครูผู้สอนซึ่งจะทำให้มีความสุขในการเรียนรู้ สำหรับด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นนักเรียนที่อยู่ในระดับแรกของระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งนักเรียนได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องประกอบการ สภาพแวดล้อมใหม่ ๆ ทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความรู้สึกที่ดีมากกว่าระดับชั้นอื่น ๆ จึงทำให้มีความคิดเห็นด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม แตกต่างจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนในสังกัดฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ที่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก จะรับนโยบาย การจัดการศึกษา และปฏิบัติสอดคล้องกับนโยบายที่กำหนดไว้ รวมทั้งครูในโรงเรียนทุกขนาด จะได้รับการส่งเสริมให้เข้ารับการอบรมพัฒนาในเรื่องหลักสูตร การจัดทำแผนการเรียนรู้ เทคนิค การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณของครูเหมือนกัน โดยฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ จะเป็นผู้จัดการอบรม ทุกโรงเรียนในสังกัดจะส่งครูมารับการอบรมเพื่อ นำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยผู้บริหารเป็นผู้กำกับ ติดตาม นิเทศ และมีการนิเทศ แบบกัลยาณมิตร จึงทำให้ ครูจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และปฏิบัติกับ ผู้เรียนแบบกัลยาณมิตร ด้วยความสนใจ เอาใจใส่ รับฟังปัญหาในทุกโรงเรียน สำหรับด้านอาคาร สถานที่ สภาพแวดล้อม โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะ รูปลักษณะทางกายภาพ อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม บรรยากาศจะเป็นแบบคาทอลิก มีความสงบ ร่มรื่น สวยงาม อาคารมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย สถานที่กว้างขวาง มีสนามและมุมพักผ่อนตามจุด ต่าง ๆ ที่จะบริการผู้เรียนตามนโยบายของฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ที่ต้องการให้อื้อ ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของอรนุช กันสิทธิ์ (2542 : 90) เรื่อง ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง กับทัศนคติต่อโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ขนาดของโรงเรียนไม่ทำให้นักเรียนมีทัศนคติต่อโรงเรียนแตกต่างกัน เพราะโรงเรียนสามารถจัดบริการตอบสนองความต้องการของนักเรียนได้อย่างเท่าเทียมกัน ทั้งด้าน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การบริการต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง และงานวิจัยของวิลาส บุญทองขาว (2527 : 80) เรื่อง บรรยากาศการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามทัศนะของนักเรียน ครู และผู้บริหารเขต 4 พบว่า นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีทัศนะต่อบรรยากาศการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

2.3 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศ การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยรวมไม่แตกต่างกัน และรายด้าน ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็น เช่นนี้ อาจเป็นเพราะครูทุกคนปฏิบัติตนต่อนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปานกลางและสูง ด้วยความเอาใจใส่ให้นักเรียน อย่างทั่วถึง ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ เป็นกัลยาณมิตรเท่ากันทุกคน จนทำให้นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์แตกต่างกันมีความรู้สึกที่ดีต่อครู สำหรับด้านอาคารสถานที่ โรงเรียน

ในสังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ มีสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ เหมือนกัน
ทุกโรงเรียน และนักเรียนทุกคนได้สัมผัส ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนเท่ากัน จึงทำให้นักเรียน
ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สำหรับด้านการจัดการเรียนรู้
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนสูง มีความเห็นด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนที่มี
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะมีความสนใจ เอาใจใส่ รักในการเรียนรู้ กล้าแสดงความคิดเห็น
กล้าซักถาม ขอบทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นอิสระโดยมีครูให้คำแนะนำ ค้นคว้าหาความรู้ แลกเปลี่ยน
เรียนรู้ร่วมกับเพื่อนในการอภิปราย และสรุปความคิดให้เกิดความเข้าใจด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการจัด
การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชุดิมน ศรีแก้ว (2546 : 76) เรื่องปัจจัย
ที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียน
สารวิทยา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีทัศนคติ
ทางบวกต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัด
กระบวนการเรียนรู้ โดยรวมแตกต่างกัน และรายด้านแตกต่างกัน คือ

2.4.1 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า นักเรียนที่มีนิสัย
ทางการเรียนดี มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สูงกว่านักเรียน
ที่มีนิสัยทางการเรียนพอใช้ และนิสัยทางการเรียนไม่ดี ส่วนนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนพอใช้
มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สูงกว่านักเรียนที่มีนิสัยทาง
การเรียนไม่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะนักเรียนที่มีนิสัยทาง
การเรียนดีจะมีพฤติกรรมการเรียนด้วยความตั้งใจ สนใจใฝ่เรียน มีความขยัน เอาใจใส่ในการเรียน
วางระบบการเรียน ด้วยการวางแผนในการเรียน ทบทวนบทเรียน เข้าชั้นเรียนสม่ำเสมอ รู้จัก
การแบ่งเวลาในการเรียนและทำกิจกรรม ทำรายงานตามที่ครูได้มอบหมายส่งตามเวลา สอดคล้อง
กับอรุณฯ กันลสิทธิ์ (2542 : 86) กล่าวว่า นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี จะมีความมานะเอาใจใส่
ตั้งใจเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ และเห็นคุณค่าทางการเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ
บุปผา ประทีปทอง (2542 : 79) ที่ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี นาฏศิลป์
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตคลองสาน
พบว่า นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี จะมีทัศนคติทางบวก ต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ
สอดคล้องกับแนวคิดของ เวน และลาเซน (Wrienn and Larsen. 1969 : 15-11) ที่พบว่านักเรียนที่มี
นิสัยทางการเรียนดี จะมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนด้วย และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของชุดิมน ศรีแก้ว

(2546 : 76) เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสารวิทยา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร พบว่า นิสัยทางการเรียน
มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนต้น อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีจะมีความรู้สึก
ทัศนคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสูงกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนระดับไม่ดี

2.4.2 ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนพบว่า นักเรียนที่มีนิสัยทาง
การเรียนดี มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู
กับนักเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนพอใช้และนิสัยทางการเรียนไม่ดีอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนพอใช้มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัด
กระบวนการเรียนรู้ ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดี
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี
และนิสัยทางการเรียนพอใช้ จะรักการเรียนรู้ มีความอยากรู้ กระตือรือร้น พัฒนาการเรียนรู้เพิ่มขึ้น
โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ครูจะจัดกิจกรรมอย่างไร หรือมอบหมายงาน ผู้เรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี
จะรู้สึกพอใจมากกว่าผู้เรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดี ซึ่งสอดคล้องกับจำรัส นองมาก (2547 : 8)
กล่าวว่า ความพร้อมของผู้เรียน ส่งผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข โดยผู้เรียนต้องมีความพร้อม
ทางด้านจิตใจ คือ ผู้เรียนรู้สึกอยากจะเรียน ถ้าผู้เรียนอยากเรียนก็จะขอวิชาที่ครูสอน เช่นเดียวกับ
อรนุช กันสิทธิ์ (2542 : 88) กล่าวว่า นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี จะมีความตั้งใจเรียน จะมี
ความรู้สึกที่ดีต่อตัวครูและวิธีการสอนของครูด้วย ซึ่งสอดคล้องกับชุตินัน ศรีแก้ว (2542 : 83) กล่าวว่า
นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี จะมีความตั้งใจเรียน ชักถามครูทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน
ซึ่งส่งผลให้นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วย ดังนั้นนักเรียนที่มีนิสัยทาง
การเรียนดีและนิสัยทางการเรียนพอใช้ จะมีความรู้สึกที่ดีกับครู ที่ครูเอาใจใส่ ตักเตือน ให้คำแนะนำ
และเข้าใจในความรักของครูที่มีต่อนักเรียนมากกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดี

2.4.3 ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม พบว่า นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี
มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมสูงกว่า
นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนพอใช้และนิสัยทางการเรียนไม่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ส่วนนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนพอใช้ มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้
ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมสูงกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีจะสนใจ กระตือรือร้น ศึกษา
หาความรู้ จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ในโรงเรียนใช้มุมพักผ่อน มุมความรู้ต่าง ๆ และห้องปฏิบัติการ

ในการที่ส่งเสริมพัฒนาความรู้ นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีจะมีความรู้สึกเห็นคุณค่า ประโยชน์ของบรรยากาศ สถานที่ สภาพแวดล้อมที่มีบริเวณที่ร่มรื่น สวยงาม ห้องเรียนสะอาด ปราศจากเสียงรบกวน เป็นสิ่งที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพะยอม ธีวรสุ (2540 : 105) พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีนิสัยทางการเรียนดี จะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวด้านการเรียน และมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (วิลาส บุญทองขาว. 2527 : 17; อ้างอิงจาก Oberteuffer. 1945 : 296-297) ศึกษาสุขภาพจิตที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในโรงเรียน พบว่า อิทธิพลของชั้นเรียนก็เป็นสิ่งแวดล้อมอย่างหนึ่งที่มีผลต่อสุขภาพจิตของเด็ก การจัดบรรยากาศของห้องเรียนดี จะเป็นส่วนช่วยให้นักเรียนขยันและปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของไนท์ (Knight. 1999 : 23) ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวผู้เรียน ห้องเรียน การตกแต่งห้องเรียน การจัดบรรยากาศรอบ ๆ ห้องเรียน มีอิทธิพลต่อกระบวนการเรียนการสอน และเป็นแรงจูงใจในการเรียน

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัย และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถเป็นข้อมูลของฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ในการพิจารณา ปรับปรุง และพัฒนาบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม โดยส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรในโรงเรียนได้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยนวัตกรรมต่าง ๆ และพัฒนาครูให้มีความเป็นครูมืออาชีพ และให้มีจิตวิญญาณของความเป็นครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้เกิดขึ้นกับโรงเรียนเอกชนสังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4
2. ผู้บริหาร ครู ในโรงเรียนเอกชนสังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุง บรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สภาพแวดล้อม แหล่งการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 เพื่อให้สนองความต้องการของผู้เรียน
3. นิสัยทางการเรียนของผู้เรียนมีผลต่อการจัดบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม ผู้บริหาร ครู โรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการพัฒนาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีนิสัยทางการเรียนอยู่ในระดับดี มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เช่น ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เป็นต้น
2. ควรศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ในด้านการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข และด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัย
3. ควรศึกษาบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ ของโรงเรียนเอกชนสังกัดฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ในด้านอื่น เช่น ด้านกายภาพ ด้านจิตวิทยา ด้านสังคม เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนก จันทร์ขจร. (2535). การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา.
- กรมวิชาการ. (2545). แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- (2545ก). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. พิมพ์ครั้งที่ 3. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา. (2537). การจัดกิจกรรมรณรงค์และรักษาสีสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์.
- (2540). การจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์.
- กรมอาชีวศึกษา. (2538). รายงานการศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมวิชาชีพในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.
- (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กิตติคุณ บุญเสริม. (2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ละคร ของนักเรียนชั้นต้น วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี จ.สุพรรณบุรี. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กิตติยวดี บุญชื่อ. (2540, กันยายน-ตุลาคม). การเรียนรู้อย่างมีความสุข. วารสารครุศาสตร์. 32(1) : 7-22.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543, กรกฎาคม-ธันวาคม). จอมปราชญ์นักการศึกษา : สังเคราะห์ วิเคราะห์และประยุกต์แนวพระราชดำริด้านการศึกษาและการพัฒนาคน. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 26 : 31-49.
- โกวิท วรพิพัฒน์. (2539, 1 มกราคม). มาสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียนกันเถอะ. วารสารมิตรครู. 32(1) : 33-35.

จำรัส นองมาก. (2547, กรกฎาคม). การสอนที่ทำให้ผู้เรียน เรียนอย่างมีความสุข. วารสารการศึกษา
กทม. 27(10) : 3-9.

ชาญชัย อาจีนสมาจาร. (2544, เมษายน). บรรยากาศในชั้นเรียนและการจูงใจนักเรียน. วารสาร
วิชาการ. 4(4) : 42-43.

ชุติมน ศรีแก้ว. (2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสารวิทยา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

* ทรงศักดิ์ ดีจริงตระกูล. (2546). ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียน
สาขาธุรกิจ ในเขตห้วยขวาง สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

ทิตนา แหมมณี. (2542, พฤษภาคม). การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. วารสาร
วิชาการ. 2(5) : 3-30.

----- (2544, กรกฎาคม-ตุลาคม). แนวทางการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้: ข้อค้นพบจากการ
ศึกษาพหุกรณี. วารสารครุศาสตร์. 30(1) : 94-96.

----- (2547, มกราคม-มีนาคม). ความก้าวร้าวของครูและนักเรียน : ปัญหาที่ยังรอการแก้ไข.
วารสารราชบัณฑิตยสถาน. 29(1) : 45-53.

ธาริณี วิทยาอนิวรรณ. (2542). ผลของการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต.
(การศึกษาวิทยาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ถ่ายเอกสาร.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2543). สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.

บุปผา ประทีปทอง. (2542). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ประยูร บุญใช้. (2547, กันยายน). การอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ : บทบาทและหน้าที่ของครู
ในยุคปฏิรูปการเรียนรู้. วารสารพวงแสง. 23(27) : 57-75.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2538). เอกสารประกอบการสอนวิชาการทดสอบทางจิตวิทยา. ม.ป.พ.
- ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. (2545). คู่มือแนวทางการพัฒนางานจิตตภาลของ
โรงเรียนในเครืออัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ: พี.ที.เอ. เบสท์ ซัพพลาย.
- . (2547). ความเป็นมาของฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. (ออนไลน์).
WWW.edbu.in.th. วันที่สืบค้น 15 พฤศจิกายน 2547.
- ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. (2547ก). นโยบาย เป้าหมายและยุทธศาสตร์การจัด
การศึกษาสำหรับปีการศึกษา 2548. กรุงเทพฯ: ฝ่ายฯ. อัดสำเนา.
- ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4. (2547, 15 ตุลาคม). รายงานการประชุมหัวหน้า
ฝ่ายวิชาการ ครั้งที่ 4/2547 เรื่อง สภาพปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน.
- พะยอม ถิ่นธ. (2540). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.
(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภ. (2542). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- พิมพันธ์ เดชะคุปต์. (2544). การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิดวิธีและเทคนิค
การสอน. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- . (2545, กรกฎาคม). การสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.
วารสารการศึกษา กทม. 25(10) : 4-11.
- พิไลวรรณ แดงขาว. (2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นใน
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ.
ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พุทธรักษ์ จินดาโรจน์. (2546). ความพึงพอใจของผู้ปกครอง ครู และนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษา
ของโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต. (มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
ถ่ายเอกสาร.

- มรกต ศรียาสวิน. (2545). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาดนตรีนาฏศิลป์
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ กรุงเทพมหานคร.
ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มารุต พัฒนาผล. (2546). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความสุขในการเรียนรู้
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสุพรรณบุรี. ปริญญานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. (2543). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วัฒนาพร ระบับทุกข์. (2542). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: ดันอ้อ.
-----, (2542ก). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: แอล ที เฟลส.
-----, (2545). เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : ตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- วาริรัตน์ แก้วอุไร. (2546). การพัฒนารูปแบบการปฏิรูปการเรียนรู้. ใน หนังสือการประชุม
ทางวิชาการเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการปฏิรูปการเรียนรู้.
กรุงเทพฯ: เลขาธิการสภาการศึกษา.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ.
กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
-----, (2543). วิสัยทัศน์ทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: เอส อาร์ พรินติ้ง.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538, กุมภาพันธ์-มีนาคม). ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย : เรื่องง่าย ๆ
ที่บางครั้งก็พลาดได้. วารสารข่าวสารการวิจัยการศึกษา. 18(3) : 8-10.
- วิภาดา เกิดพิทักษ์. (2539). การศึกษาผลสัมฤทธิ์และสภาพแวดล้อมทางสังคมในห้องเรียนของ
นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.
(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- วิลาศ บุญทองขาว. (2527). บรรยาการการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามทัศนะ
ของนักเรียน ครู และผู้บริหาร เขตการศึกษา 4. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.
(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- วิเศษ ชินวงศ์. (2544, กุมภาพันธ์). ปฏิรูปการเรียนรู้ : ผู้เรียนสำคัญที่สุด. วารสารวิชาการ. 4(2) :
32-37.

- วิสุทธิ เวียงสมุทร. (2547). *การประชุมทางวิชาการ การวิจัยเกี่ยวกับการปฏิรูป*. กรุงเทพฯ: สำนัก
เลขาธิการ สภาการศึกษา.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2543). *การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมนึก นนธิจันทร์. (2540). *การเรียนการสอนและการประเมินผลจากสภาพจริง โดยใช้แฟ้มสะสม
ผลงาน*. สุรินทร์: รุ่งธนเกียรติออฟเซ็ท.
- สมพงษ์ อุดมโชคทรัพย์. (2539). *ความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียน ชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2542). *การวิจัยเอกสารเพื่อพัฒนานโยบาย เรื่อง การยกย่องครูผู้มีผลงาน
ดีเด่น*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิกประเทศไทย. (2544). *แผนแม่บทให้กับสถานศึกษาในเครือ
สภาการศึกษาคาทอลิก*. กรุงเทพฯ: สมาคมฯ. อัดสำเนา.
- . (2547). *การศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: จูนพับบลิชชิง.
- สวัสดิ์ สายประสิทธิ์; และคนอื่น ๆ. (2531). *คู่มือสอบและปฏิบัติราชการ*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก. (2544). *แผนปฏิบัติการ ปีงบประมาณ 2544*.
นครนายก: สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2539). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)*. กรุงเทพฯ: เม็ดทรายพรินติ้ง.
- . (2544). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549)*.
กรุงเทพฯ: เม็ดทรายพรินติ้ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2543ก). *การปฏิรูปการศึกษาในมุมมองของเด็กไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- . (2545). *ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2541). *การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิด 5
ทฤษฎี*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไอลเดีย สแควร์.

- สิริรัตน์ เทียมเสวีวงศ์. (2543). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาเทคนิคการขาย โดยการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง กับการสอนแบบปกติของนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนกรุงเทพธุรกิจ พาณิชยการ. สารนิพนธ์การศึกษา มหาวิทยาลัย. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุทิน โตพานิชสุรีย์. (2546). ความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนตามแนวการปฏิรูปการศึกษา ของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มเขตเจ้าพระยา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบัน ราชภัฏจันทรเกษม. ถ่ายเอกสาร.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้าง และการพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่: โรงพิมพ์แสงศิลป์.
- สุพิน บุญชูวงศ์. (2538). หลักการสอน. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครูสวนดุสิต.
- สุภาณี ปิยะอภิรักษ์. (2539). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการสอนของครูและบรรยากาศในห้องเรียนตามการรับรู้ของนักเรียนกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อวิชาคณิตศาสตร์ของ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2541). แฟ้มสะสมผลงาน. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: ที.พี. พรินท์.
- สุวิทย์ อุดมพาณิชย์; และคนอื่น ๆ. (2544, มกราคม-มิถุนายน). การรับรู้พฤติกรรมสนับสนุนของ อาจารย์กับบรรยากาศในการเรียนรู้ของนักศึกษาคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย ขอนแก่น. วารสารทันตแพทยศาสตร์. 4(1) : 62-68.
- โสภณ ไสมดี; และ อภิวันท์ ไสตะจินดา. (2545, มกราคม). การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารวิชาการ. 5(1) : 15-17.
- ไสว พักขาว. (2542). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: เอ็มพันธ์.
- อรนุช กันลิทธิ (2542). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จ.สมุทรปราการ. ปริญญานิพนธ์การศึกษา มหาวิทยาลัย (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- อดิเทพ ศรีสุอารักษ์. (2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวิจิตรวิทยา เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ✓ อารมณ์ใจเที่ยง. (2546). *หลักการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อารี พันธุ์มณี. (2545, เมษายน). บรรยายภาคการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์. *วารสารการศึกษา กทม.* 25(7) : 4-5.
- Anderson, Mary J. (1970, March). Effects of Classroom Social Climate on Individual Learning. *American Educational Research Journal*. 7(1) : 135-152.
- Arends, R.I. (1994). *Learning to Teach*. 3rd ed. New York: Mc Graw-Hill Book.
- Bull, Shirley; & Solity, Jonathan. (1987). *Classroom Management : Principles to Practice*. New York: Croom Helm.
- Carpenter, Stephanie L.; & McKee-Higgins, Elizabeth. (1996, July). Remedialand. *Special Education*. 17 : 195-203.
- Chambell, C.; & Kryszewska, K. (1992). *Learner-based Teaching*. Oxford: Oxford University Press.
- Cronbach, Lee Joseph. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. 3rd ed. New York: Harper and Row.
- Ferreira, Junior, Manuel, J. (1996, March). Teaching style Pupil Control and Classroom Climate. *Dissertation Abstracts International*. 56 (9) : 3387A.
- Haladyna, T. (1983, January). A Causal Analysis of Attitude Toward Mathematics. *Journal for Research in Mathematics Education*. 14 : 19-29.
- Harding, J. (1996). *Science and Mathematics : Shortening the Shadow*. Dordrecht: Kluwer.
- Knight, Gren. (1999). *Understanding the Learning Environment : Applying Psychology in the Classroom*. New York: David Fulton.
- Krejcie, Robert V.; & Morgan, Daryle. (1970, Autumn). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(8) : 607-610.
- Lawrenz, Frances. (1976, July). Student Perception of the classroom Learning Environment in Biology, Chemistry, and Physics Course. *Journal of Research in Science Teaching*. 13 : 315-323.
- Mehta, Jean Ida. (1993, October). Cooperative Learning in computer programming at the collage level. *DAI-A*. 54(4) : 1309.

- Moos, Rudolf H. (1976). *The Human Context Environment Determinants of Behavior*.
United States of America: John Wiley and Sons.
- Phelan, Robert Joseph John. (1999, January). The relationship between student and teacher perceptions of the organization climate of their school. *DAI – A*. 59(7) : 2280.
- Rai, P.N. (1980, May-June). Achievement Motive in Low and High Achievement
a Comparative Study. *Indian Education Review*. 15(3) : 117-122.
- Roberta, Murata. (2002, November-December). What does Team Teaching Mean?
A case Study of Interdisciplinary Teaming. *The Journal of Education Research*.
96(2) : 67-77.
- Shafritz, Jay M.; & et al. (1988). *The Facts on File Dictionary of Education*. United States
of America: n.p.
- Wrenn, C. Gilbert. (1968). *Study Habits Inventory*. Stanford: Stanford University Press.
- Wrenn, C. Gilbert; & Larsen. Robert, P. (1969). *Studying Effectively*. Stanford: Stanford
University Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน
สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ คำตอบของนักเรียนไม่มีข้อใดถูกหรือผิด และไม่มีผลกระทบต่อการเรียนแต่อย่างใด ในการตอบแบบสอบถามนักเรียนไม่ต้องลงชื่อของนักเรียน คำตอบทั้งหมดจะเก็บไว้เป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผยให้ผู้อื่นทราบ จึงขอให้นักเรียนตอบให้ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

2. แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้
ในแต่ละตอนได้มีคำอธิบายในการตอบแบบสอบถามไว้แล้ว

ขอขอบคุณ

ซิสเตอร์สมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ

ผู้อำนวยการโรงเรียนเซนต์เทเรซา

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

1. ระดับชั้น

- ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 1
- ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 2
- ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 3

2. สถานที่ศึกษาที่ศึกษาในปัจจุบัน

- ☐ โรงเรียนเซนต์เทเรซา
- ☐ โรงเรียนมาเรียลัย
- ☐ โรงเรียนมารดานฤมล
- ☐ โรงเรียนมาลาสวรรค์พิทยา
- ☐ โรงเรียนดาราสมุทร
- ☐ โรงเรียนพระวิสุทธิวงศ์
- ☐ โรงเรียนเซนต์แอนโทนี

3. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาคเรียนที่ 1

- ☐ คะแนนเฉลี่ยสะสม 0 – 1.99
- ☐ คะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00-2.99
- ☐ คะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00-4.00

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อในสิ่งที่นักเรียนกระทำเกี่ยวกับการเรียน

และใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องด้านขวามือที่ตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
(หนึ่งข้อความตอบได้เพียงหนึ่งคำตอบ) ซึ่งมี 3 ระดับ แต่ละระดับมีความหมายดังนี้

- 3 หมายถึง การปฏิบัติของนักเรียน อยู่ในเกณฑ์ดี
- 2 หมายถึง การปฏิบัติของนักเรียน อยู่ในเกณฑ์พอใช้
- 1 หมายถึง การปฏิบัติของนักเรียน อยู่ในเกณฑ์ไม่ดี

นิสัยทางการเรียน	ระดับปฏิบัติ		
	3	2	1
1. นักเรียนใช้เวลาว่างในการทบทวนบทเรียน			
2. นักเรียนแบ่งเวลาในแต่ละวันสำหรับการอ่านหนังสือเรียน			
3. นักเรียนเข้าเรียนสม่ำเสมอ			
4. นักเรียนช่วยทำกิจกรรมกลุ่ม ตามที่ครูได้มอบหมาย			
5. นักเรียนทำการบ้านที่ได้รับมอบหมาย ส่งทันเวลา			
6. นักเรียนเตรียมอ่านหนังสือล่วงหน้าก่อนเข้าเรียน			
7. นักเรียนสรุปเนื้อหาที่เรียน ก่อนการสอบ			
8. เวลาเรียน นักเรียนตั้งใจฟังครูสอน			
9. ถ้านักเรียนไม่เข้าใจในสิ่งที่ครูสอนในชั่วโมงเรียน นักเรียนจะซักถามในชั่วโมงนั้น			
10. นักเรียนมักจะแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ และนำข้อสงสัยมาปรึกษากับครู			
11. นักเรียนพยายามที่จะแก้ไขในการบ้านที่ครูตรวจแล้วพบว่า มีข้อที่ต้องแก้ไข			
12. เมื่อครูมอบหมายให้ค้นคว้าหรืออ่านหนังสือเพิ่มเติม นักเรียนจะรีบค้นหาสิ่งที่ต้องการทันที เช่นในห้องสมุด การค้นคว้าทาง Internet ฯลฯ			

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับบรรยากาศการจัด

กระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อแล้วพิจารณาว่ามีความคิดเห็นอย่างไร ตรงกับความเป็นจริง แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องด้านขวามือของนักเรียน (หนึ่งข้อความตอบได้เพียงหนึ่งคำตอบ) ซึ่งมี 5 ระดับ แต่ละระดับมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

บรรยากาศของการจัดกระบวนการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
1. โรงเรียนให้นักเรียนเลือกเรียนวิชาเสรีอย่างหลากหลาย					
2. ครูให้ผู้เรียนได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง					
3. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความสามารถของนักเรียนที่มีความแตกต่างกัน					
4. ครูจัดให้มีการประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น จากการสังเกต จากการปฏิบัติงาน จากแฟ้มสะสมงาน จากบันทึกผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ฯลฯ					
5. ครูให้นักเรียนสรุปบทเรียนเมื่อเรียนจบชั่วโมง ด้วยความเข้าใจของตนเอง โดยครูจะให้คำแนะนำเพิ่มเติม					
6. ครูเชื่อมโยงเนื้อหาที่เข้ากับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันของนักเรียน					
7. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้ฝึกคิด หรือฝึกปฏิบัติจนเกิดความรู้ ความเข้าใจด้วยตนเอง					

บรรยากาศของการจัดกระบวนการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
8. ครูช่วยเหลือและให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนต้องการความช่วยเหลือในการทำกิจกรรมการเรียนรู้					
9. ครูใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เพื่อให้บทเรียนน่าสนใจ มีความสนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ					
10. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ชักถาม ในระหว่างการเรียนรู้การสอน					
11. ครูจัดให้นักเรียนมีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นในการอภิปรายเป็นกลุ่มและทั้งชั้นเรียน					
12. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้นักเรียนค้นหาข้อมูล จัดทำรายงาน และสรุปด้วยตนเอง					
ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน					
1. ครูให้คำปรึกษาที่ดีและมีความเป็นมิตร					
2. ครูชี้ข้อบกพร่องในการเรียนให้นักเรียนทราบและติดตามแก้ไขปรับปรุง					
3. ครูให้ความใกล้ชิดเป็นกันเองกับนักเรียน					
4. ครูมีความตั้งใจในการสอนและเอาใจใส่นักเรียน					
5. ครูปฏิบัติตนเป็นที่น่าไว้วางใจสำหรับนักเรียน					
6. ครูดูแลเอาใจใส่นักเรียนเป็นอย่างดี พร้อมทั้งให้คำแนะนำ และเป็นผู้สนับสนุนที่ดี					
7. ครูให้ความรักความสนใจนักเรียนอย่างเท่าเทียมกัน					
8. ครูรู้จักและจำชื่อนักเรียนที่สอนได้ทุกคน					
9. ครูพูดจาสุภาพ ประพฤติดี เป็นตัวอย่างแก่นักเรียน					
10. ครูยิ้มแย้มแจ่มใส และมีเมตตา					
11. ครูมีการตักเตือน และอบรมนักเรียนด้วยความรัก					
12. ครูมีความเห็นใจและให้กำลังใจแก่นักเรียนทุกคน					

บรรยากาศของการจัดกระบวนการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม					
1. โรงเรียนจัดห้องเรียนให้มีอากาศถ่ายเทสะดวก					
2. โรงเรียนจัดห้องเรียนให้มีแสงสว่างพอเหมาะ					
3. โรงเรียนจัดห้องเรียนให้มีสภาพและบรรยากาศเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน					
4. โรงเรียนจัดห้องปฏิบัติการให้มีความทันสมัยเหมาะสมสำหรับฝึกภาคปฏิบัติ					
5. โรงเรียนจัดสภาพอาคารเรียน สถานที่ สะอาด สวยงามเป็นระเบียบ					
6. โรงเรียนจัดสภาพอาคารเรียน และห้องเรียนต่าง ๆ ใช้สีที่ทำให้รู้สึกมีชีวิตชีวา สดชื่น แจ่มใส น่าอยู่ น่าเรียน					
7. โรงเรียนใช้อาคารเรียน และห้องเรียนต่าง ๆ อย่างเหมาะสม และมีการดูแลบำรุงรักษาเป็นอย่างดี					
8. โรงเรียนมีการจัดป้ายความรู้เกี่ยวกับวิชาการ คุณธรรม จริยธรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมความรู้ คุณธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ให้นักเรียน					
9. โรงเรียนมีการจัดแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเชื่อมโยงกับประสบการณ์ชีวิตจริงของผู้เรียน					
10. โรงเรียนจัดให้มีห้องสมุดเคลื่อนที่ หรือมุมหนังสือในบริเวณพักผ่อนของโรงเรียน					
11. โรงเรียนจัดห้องสมุดโดยมีตำรา เอกสาร วารสาร ให้ศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอ					
12. โรงเรียนจัดห้องเรียนโดยมีมุมความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาตามความสนใจของนักเรียน					

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ดร.มารศรี สุธานี	อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ดร.เสรี ปรีดาศักดิ์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริม
การศึกษาเอกชน
3. บาทหลวง ดร.วิวัฒน์ แพร่ศิริ	ผู้อำนวยการฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑล
กรุงเทพฯ
4. ซิสเตอร์ ดร.ชวลา เวชยันต์	อาจารย์ใหญ่โรงเรียนพระหฤทัยดอนเมือง
5. อาจารย์วิไล ธนวิวัฒน์	นักวิชาการศึกษา สำนักบริหารงานคณะกรรมการ
ส่งเสริมการศึกษาเอกชน

ภาคผนวก ค
หนังสือราชการ

ที่ ศธ 0519.12/ 87.3

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๖๕ กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักบริหารงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษابรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทศนา แสงศักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์เสรี ปรีดาศักดิ์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน และ นางวิไล ธนวิวัฒน์ นักวิชาการศึกษา เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแบบสอบถามการศึกษابรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นางสาวสมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-5431238-9

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731

ที่ ศธ 0519.12/1896

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวสมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การศึกษาบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทศนา แสงศักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์มารศรี สุธานี เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการศึกษามรรยาการศึกษาระบบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นางสาวสมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/๒๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๖๕ กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทศนา แสงวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแบบสอบถามการศึกษาบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นางสาวสมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิต โทรศัพท 02-5431238 - 9

ที่ ศร 0519.121/599

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๖๐ กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนพระหฤทัยคอนเมือง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาวรรยาการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทศนา แสงวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแบบสอบถามการศึกษาวรรยาการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นางสาวสมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-5431238 - 9

ที่ ศร 0519.12/ 193 /

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕๕ กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเซนต์แอนโทนี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทศนา แสงศักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 114 คน ตอบแบบสอบถามการศึกษาบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ในระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จีระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-5431238 - 9

ที่ ศธ 0519.12/ 1434

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

25 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอลความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนคาราสุมพร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษابรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทศนา แสงศักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 81 คน ตอบแบบสอบถามการศึกษابรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ในระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอลความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-5431238 - 9

ที่ ศธ 0519.12/1933

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพระวิสุทธีวงศ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การศึกษابรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4” โดยมิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทศนา แสงศักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 73 คน ตอบแบบสอบถามการศึกษابรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ในระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-5431238 - 9

ที่ ศธ 0519.12/1๙3๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอดความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมาลาศวรรค์พิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การศึกษามรรยาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทศนา แสงศักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 80 คน ตอบแบบสอบถามการศึกษามรรยาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ในระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอดความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-5431238 - 9

ที่ ศธ 0519.12/1930

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมารดานฤมล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การศึกษาบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4” โดยวี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทศนา แสงศักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 160 คน ตอบแบบสอบถามการศึกษาบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ในระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญลิตี จีระเดชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-5431238 - 9

ที่ ศธ 0519.12/ 1๗๖๑

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

25 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมาเรียลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทศนา แสงศักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 143 คน ตอบแบบสอบถามการศึกษาบรรยากาศการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 ในระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปญญศิริ ชีระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-5431238 - 9

ภาคผนวก ง
ตารางวิเคราะห์ข้อมูลนิสัยทางการเรียนของนักเรียน

ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับนัยสําคัญทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนเอกชน
สังกัดฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	นัยสําคัญทางการเรียน	ค่าสถิติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	นักเรียนใช้เวลาว่างในการทบทวนบทเรียน	1.85	0.46	พอใช้
2.	นักเรียนแบ่งเวลาในแต่ละวันสำหรับการอ่านหนังสือเรียน	1.79	0.54	พอใช้
3.	นักเรียนเข้าเรียนสม่ำเสมอ	2.78	0.45	ดี
4.	นักเรียนช่วยทำกิจกรรมกลุ่ม ตามที่ครูได้มอบหมาย	2.57	0.53	ดี
5.	นักเรียนทำการบ้านที่ได้รับมอบหมาย ส่งทันเวลา	2.21	0.56	พอใช้
6.	นักเรียนเตรียมอ่านหนังสือล่วงหน้าก่อนเข้าเรียน	1.67	0.61	พอใช้
7.	นักเรียนสรุปเนื้อหาที่เรียน ก่อนการสอบ	2.08	0.67	พอใช้
8.	เวลาเรียน นักเรียนตั้งใจฟังครูสอน	2.23	0.53	พอใช้
9.	ถ้านักเรียนไม่เข้าใจในสิ่งที่ครูสอนในช่วงเวลาเรียน นักเรียน จะซักถามในช่วงเวลานั้น	1.97	0.66	พอใช้
10.	นักเรียนมักจะแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ และนำข้อสงสัยมา ปรึกษากับครู	1.77	0.63	พอใช้
11.	นักเรียนพยายามที่จะแก้ไขในการบ้านที่ครูตรวจแล้วพบว่า มีข้อที่ต้องแก้ไข	2.04	0.65	พอใช้
12.	เมื่อครูมอบหมายให้ค้นคว้าหรืออ่านหนังสือเพิ่มเติม นักเรียนจะรีบค้นหาสิ่งที่ต้องการทันที เช่นในห้องสมุด การค้นคว้าทาง Internet ฯลฯ	2.01	0.65	พอใช้
	รวม	2.08	0.33	พอใช้

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	ชิตเตอร์สมลักษณ์ มธุรสสุวรรณ
วันเดือนปีเกิด	18 สิงหาคม 2514
สถานที่เกิด	อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	โรงเรียนเซนต์เทเรซา 63 หมู่ 4 ถนนสังฆสันติสุข แขวงกระทุ่มราย เขตหนองจอก กรุงเทพฯ 10530
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้อำนวยการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนเซนต์เทเรซา เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2532	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์
พ.ศ. 2541	รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (รป.บ.) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2543	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) วิชาเอกบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2548	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ